

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Νοέμβριος 1997

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: "Δομή - Οργάνωση - Λειτουργία
της Δημοτικής Επιχείρησης
Πολιτιστικής Ανάπτυξης
Πειραιά (Δ.Ε.Π.Α.Π.)."

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : Γεωργογιάννη Βάσω

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ : Μπιτσάνη Ευγενία
Πανάγου Βασίλειος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1	Σελ.
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2	Σελ.

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι : Κράτος και Πολιτισμός

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ	4	Σελ.
2. Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	7	Σελ.
3. ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ	10	Σελ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ : Συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε Πολιτιστικά Θέματα

1. Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	12	Σελ.
2. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	18	Σελ.
3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ Δ.Ε.Π.Α. (ΔΗΜ. ΕΠΙΧΕΙΡ. ΠΟΛΙΤΙΣΤ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)	25	Σελ.

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι : Η Πολιτιστική και Πνευματική ζωή του Πειραιά

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	33	Σελ.
2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ (ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΙ) ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ	46	Σελ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ : Δημιουργία της Δ.Ε.Π.Α.Π. στην Πόλη του Πειραιά

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ Δ.Ε.Π.Α.Π. (ΠΟΡΕΙΑ - ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ)	51	Σελ.
2. ΧΩΡΟΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.	54	Σελ.

ΜΕΡΟΣ Γ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι : Λειτουργία της Δ.Ε.Π.Α.Π.

1. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.	58	Σελ.
--	----	------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ : Διοίκηση - Διαχείριση της Δ.Ε.Π.Α.Π.

1. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (Ε.Κ.Υ.) ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.	65	Σελ.
--	----	------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ : Ανάλυση Οικονομικών στοιχείων της Δ.Ε.Π.Α.Π.

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.	83	Σελ.
---	----	------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV : Μελλοντική πορεία της Δ.Ε.Π.Α.Π. - Συμπεράσματα

1. ΣΤΟΧΟΙ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.	99	Σελ.
2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	101	Σελ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	104	Σελ.
---------------------	-----	------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	106	Σελ.
------------------	-----	------

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία με τίτλο " Δομή - Οργάνωση - Λειτουργία της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά " έχει ως σκοπό να ασχοληθεί με το θεσμό των Δ.Ε.Π.Α. (Δημοτικών Επιχειρήσεων Πολιτιστικής Ανάπτυξης) και ειδικότερα την διεξοδική ανάλυση της Δ.Ε.Π.Α.Π. , σε θέματα που αφορούν τη δομή , τη λειτουργία και την οργάνωσή της.

Πιο αναλυτικά :

Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται αναφορά γενικά για τον πολιτισμό & την κουλτούρα , την υπάρχουσα κρατική πολιτιστική πολιτική στην Ελλάδα , των τοπικών πολιτιστικών πρωτοβουλιών , την περιφερειακή πολιτιστική ανάπτυξη , τη συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον πολιτισμό καθώς και τη δημιουργία & λειτουργία του θεσμού των Δ.Ε.Π.Α.

Το δεύτερο μέρος ξεκινά με μια ιστορική αναδρομή της πολιτιστικής & πνευματικής ζωής της πόλης του Πειραιά , καθώς επίσης την καταγραφή των ερασιτεχνικών πολιτιστικών συλλόγων που δρουν μέσα σ'αυτή , στη συνέχεια αναφέρεται η πορεία της Δ.Ε.Π.Α.Π. από το έτος που ιδρύθηκε και η ισχύουσα χωροκατανομή αυτής.

Στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται ο κανονισμός λειτουργίας & ο κανονισμός διοίκησης και διαχείρισης της Δ.Ε.Π.Α.Π. , η οικονομική της διαχείριση , οι στόχοι & προοπτικές βιωσιμότητας της για τα επόμενα χρόνια και τέλος τα συμπεράσματα που προκύπτουν από όλη την εργασία .

Αρχική υπόθεση και σκοπός της εργασίας είναι να δείξει αν μέχρι σήμερα έχει επιτελέσει το έργο της η Δ.Ε.Π.Α.Π. αν δηλαδή πέτυχε ως ένα βαθμό τους αρχικούς στόχους της. Επίσης γίνεται προσπάθεια όχι μόνο καταγραφής αλλά και εντόπισης των δυσκολιών και των ποικίλων προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στην πορεία της όσο αφορά την ύπαρξη δυσχερειών στην εφαρμογή των προγραμμάτων της. Ακόμη μέσα από την εργασία αυτή θα φανεί κατά πόσο ωφέλησε η λειτουργία της Δ.Ε.Π.Α.Π. την Πόλη του Πειραιά και ποιός είναι ο ουσιώδης λόγος υπαρξής της σ'αυτόν τον χώρο.

Η εργασία στηρίχθηκε σε ποικίλο υλικό που αντλήθηκε κυρίως από την Δ.Ε.Π.Α.Π. , την Ε.Ε.Τ.Α.Α. , τη Δημοτική Βιβλιοθήκη & τη Νομαρχία του Πειραιά και που αφορά το Καταστατικό , την Οικονομοτεχνική μελέτη σύστασης , την Προγραμματική σύμβαση , τα Οικονομικά στοιχεία , τις εκδηλώσεις της Επιχείρησης , Μελέτη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. , στοιχεία από συνέδριο της Τ.Ε.Δ.Κ.Ε. καθώς τέλος την υπάρχουσα βιβλιογραφία για θέματα πολιτισμού & πολιτιστικής ανάπτυξης και για την πνευματική ιστορία της πόλης του Πειραιά.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου , Μπιτσάνη Ευγενία και Πανάγου Βασίλειο για την πολύτιμη βοήθειά τους και βέβαια τους ανθρώπους που με βοήθησαν σημαντικά στην συλλογή των στοιχείων για τη συγγραφή της εργασίας με πρώτους τους διοικητικούς υπαλλήλους της Δ.Ε.Π.Α.Π. για την πραγματική προθυμία που έδειξαν να συμβάλλουν στην προσπάθεια αυτή . Τέλος οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένειά μου για την ψυχολογική υποστήριξη που μου παρείχαν καθ'όλη τη διάρκεια σύνταξης της εργασίας.

Νοέμβριος , 1997

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δίπλα στην Αθήνα ανασαίνει ο Πειραιάς . Και όμως διατηρεί μια δική του, μια ολότελα ιδιότυπη φυσιογνωμία , που εκφράζεται και στα πολιτιστικά & πνευματικά επίπεδα. Άλλος αέρας, άλλες ιδέες , άλλη νοοτροπία και προπάντων, μια διαφορετική στάση σε θέματα που βάζει μπροστά μας η ζωή χαρακτηρίζουν τις εκδηλώσεις του Πειραιϊκού Βίου. Πηγή όλων αυτών των ιδιότυπων στοιχείων είναι η τοπική παράδοση, που την αγαπούν με αληθινό πάθος και της μένουν πιστοί και οι χθεσinoί , αλλά και οι σημερινοί πολίτες του .

Ο κόσμος που ανατρέφεται μαζί του , που ζει στο χώρο του και συμμερίζεται άμεσα τη μοίρα του . Παράδοση που είναι δεμένη , αναζυμωμένη με την καταγωγή και τον παραγωγικό χαρακτήρα . Η ιστορία του , αλλά και η καμινάδα του εργοστασίου και η θάλασσα , η ζωή στην πιο πικρή , αλλά και το όνειρο , είναι τα στοιχεία που συνθέτουν την προσφορά της και προσδιορίζουν την στερεότητα και την αξία της.

Βάση όλων αυτών των στοιχείων που συνθέτουν την παλιότερη αλλά και τη σύγχρονη ζωή του Πειραιά, δημιουργήθηκε η ανάγκη για συσπείρωση και ανάδειξη των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εκφράσεων μέσα απο κάποιον συγκεκριμένο πολιτιστικό φορέα. Με αυτή τη σκέψη και μέσα απο αυτή την ανάγκη ιδρύθηκε και λειτουργεί η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης (Δ. Ε. Π. Α. Π.) στην Πόλη του Πειραιά.

Γενικότερα όσον αφορά τις Δ.Ε.Π.Α. (Δημοτικές Επιχειρήσεις Πολιτιστικής ανάπτυξης) δημιουργήθηκαν από τους Ο.Τ.Α. και αντιμετωπίστηκαν από το Κράτος ως παραγωγικές επενδύσεις . Για τη σύσταση τους λαμβάνεται σχετική απόφαση από το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο και συντάσσεται οικονομοτεχνική μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας της επιχείρησης. Οι Δ.Ε.Π.Α. στόχο έχουν τη διατήρηση της πολιτιστικής τοπικής παράδοσης , την αναβίωση ηθών και εθίμων , την επίτευξη καλύτερου επιπέδου οικονομικής και κοινωνικής ζωής των κατοίκων , τον συντονισμό των πολιτιστικών φορέων της κάθε περιοχής δηλαδή με λίγα λόγια την ανάδειξη των συνθηκών και των παραγόντων που δημιουργούν πολιτισμό .

Ειδικότερα η Δ.Ε.Π.Α.Π. χρησιμοποιώντας τους κοινωνικοπολιτιστικούς πόρους του Πειραιά και αναπτύσσοντας τις δυνατότητες του Δήμου ιδρύθηκε με στόχο να δημιουργήσει πολιτιστικά - πνευματικά κέντρα , να δημιουργήσει κέντρα νεότητας , διάφορες σχολές π.χ. Μουσικής , Χορού , Θεάτρου , Εικαστικών τεχνών , να παρουσιάσει καλλιτεχνικές εκδηλώσεις να βοηθήσει στην ανάπτυξη των πολιτιστικών σχέσεων του Πειραιά με άλλους Δήμους και προπάντων να διερευνήσει τα κοινωνικά προβλήματα και τις ανάγκες της συγκεκριμένης περιοχής.

Ως δεδομένο ότι υλοποιήθηκαν οι στόχοι της Δ.Ε.Π.Α.Π. προκύπτουν κάποια ερωτήματα, όπως για παράδειγμα :

- Είναι φορέας πολιτισμού η Δ.Ε.Π.Α.Π. ;
- Έχει κερδίσει το κοινό της Πόλης και άλλων γειτονικών Δήμων ;
- Ενεργοποίησε τη νεολαία πάνω σε πολιτιστικά θέματα ;
- Συνδέθηκε με την τοπική κοινωνία ;
- Πως άλλαξε την πολιτιστική φυσιογνωμία της πόλης ;

Η παρούσα εργασία προσπαθεί να απαντήσει στα ερωτήματα αυτά καθώς και να παρουσιάσει μια όσο το δυνατόν καλύτερη εικόνα του τρόπου λειτουργίας και δράσης της Δ.Ε.Π.Α.Π.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι : ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

Η έννοια του Πολιτισμού έχει απασχολήσει τους επιστήμονες ως ολικό φαινόμενο, τόσο στη θεωρητική του μορφή όσο και στις πρακτικές εφαρμογές του.

Εφόσον η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο της την πολιτιστική δράση των Ο.Τ.Α., κρίνεται σκόπιμη μια συνοπτική αναφορά στην έννοια του Πολιτισμού. Συνοπτική αναφορά διότι, όπως είναι γνωστό, το υλικό που αφορά την εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου " Πολιτισμός " είναι πλούσιο.

Ο Ελληνικός όρος " πολιτισμός " αντιστοιχεί προς τους διεθνείς όρους *civilization and culture*, οι οποίοι εννοιολογικώς άλλες φορές φέρονται ως ισοδύναμοι και άλλοτε ως υπάλληλοι ο ένας του άλλου (1) (συμπληρωματική σχέση πολιτισμού & γενικότερης πνευματικής καλλιέργειας και παιδείας).

Η μεταγλώττιση του όρου " *civilization* " με τον όρο " πολιτισμός " είναι επιτυχής. Οι δυο όροι έχουν παράλληλη προέλευση : ο όρος πολιτισμός παράγεται απο το ρήμα " πολιτίζω " και έχει άμεση σχέση με τον όρο " πολίτης ". Ο όρος *civilization* συνδέεται με τη λατινική έκφραση " *Homo civilis* ", δηλαδή ο άνθρωπος των πόλεων, ο " πολιτισμένος " με γνώσεις και πνευματική καλλιέργεια σε αντίθεση με τον " *Homo sylvaticus* " του ανθρώπου των δασών, τον δεμένο με τη φύση, χωρίς τις γνώσεις και την πνευματική καλλιέργεια, που εξασφαλίζονται στην οργανωμένη κοινωνική ομάδα της πόλης.

Ο όρος " πολιτισμός " άλλοτε είναι ταυτόσημος, άλλοτε συγγενής και άλλοτε διαφορετικός απο τον όρο " κουλτούρα " (*culture*), ενώ συχνά χρησιμοποιείται για να ορίσει σύνθετες ιστορικές ή σύγχρονες κοινωνίες. Στην έννοια του πολιτισμού περιλαμβάνεται η κοινωνική κληρονομιά, δηλαδή τα επιτεύγματα και τα στοιχεία εκείνα που μεταβιβάζονται απο γενιά σε γενιά και χαρακτηρίζουν ένα κοινωνικό σύνολο.

Ο ξένος όρος κουλτούρα (*culture*) ειδικότερα προέρχεται απο το ρήμα *colere* (ύπτιο : *cultum*), που η αρχική του σημασία είναι " καλλιεργώ τη γη ". Κατ'επέκταση σήμαινε την καλλιέργεια του πνεύματος, του γούστου και της ψυχής. Η έννοια κουλτούρα υπήρχε ήδη στους αρχαίους Έλληνες, εκφραζόμενη με διαφορετικό όρο : " παιδεία " (πρβ. " Έλληνες εισίν οι της ημετέρας παιδείας μετέχοντες", Ισοκράτους Πανηγυρικός)(2).

Γενικώς, θεωρείται σκόπιμο στην ελληνική να γίνεται αδιακρίτως χρήση του όρου πολιτισμός, ο οποίος, εκτός των άλλων, είναι και ετυμολογικά - παραγωγικά εύπλαστος (πολιτισμικός - πολιτιστικός, πολιτισμολογία κ.ά.) κάτι που δεν συμβαίνει με τον όρο κουλτούρα, που στερείται παραγώγων.

(1) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος Ι & ΙΙ) - " Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

(2) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος Ι & ΙΙ) - " Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

Οι πολιτισμοί, συνυπάρχοντες στην παγκόσμια κοινότητα έρχονται σε επικοινωνία μεταξύ τους. Η πολιτισμική αυτή επικοινωνία είναι δυνατόν να συμβεί μεταξύ πολιτισμών, που βρίσκονται στην ίδια αναπτυξιακή βαθμίδα ή σε διαφορετική. Στη διάρκεια της πολιτισμικής επικοινωνίας υιοθετούνται πολιτιστικά στοιχεία από το ένα πολιτισμικό σύστημα στο άλλο (φαινόμενο πολιτιστικής διάχυσης ή ανάμιξη) ή τα νέα πολιτιστικά στοιχεία έρχονται σε σύγκρουση με αυτά του άλλου πολιτισμού (πολιτιστική σύγκρουση), εξαιτίας κυρίως της ανομοιογένειας των αξιών που επικρατούν στο καθένα πολιτισμικό σύστημα ή σύνολο.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνει μια αποσαφήνιση των όρων " πολιτισμικό " και " πολιτιστικό " : Αναφερόμαστε με τη λέξη "πολιτισμό" σ' αυτό που ονομάζουμε ροή ανθρώπων, πραγμάτων και λέξεων . Αναφερόμαστε διαχρονικά μέσα στη μεγάλη ιστορία της ανθρωπότητας, αυτά τα συμπλέγματα των ανθρώπων, των δραστηριοτήτων τους, των προϊόντων τους, των σκέψεων, των κατακτησεών τους, μόνο που τα βλέπουμε σε μια πολύ μεγάλη χρονική διάρκεια και σ' ένα πολύ μεγάλο χωρικό επίπεδο.

Αυτό μας επιτρέπει π.χ. να μιλάμε για τον ελληνικό πολιτισμό, αν πάρουμε αυτό το χαρακτηριστικό ή να μιλάμε για το νεολιθικό πολιτισμό χρησιμοποιώντας ως κριτήριο την τεχνολογία ή να πάρουμε ένα άλλο κριτήριο, την τροφή και να μιλήσουμε για τον πολιτισμό του ρυζιού ή να μιλήσουμε για τον πολιτισμό του λαδιού .

Στα τελευταία όμως χρόνια τα πράγματα στον πλανήτη μας και στις βιομηχανικές κοινωνίες αλλάζουν αρκετά γρήγορα και μια δεκαετία είναι ικανή για ν' αλλάξουμε πάρα πολλά στοιχεία μέσα στη κοινωνία. Κι αυτός ο όρος " πολιτισμός " μοιάζει να μην είναι σε συστοιχία μ' αυτό που γίνεται μέσα στις κοινωνίες. Γι' αυτό έχουμε την τάση να χρησιμοποιούμε τον όρο " πολιτιστικό " , για να δηλώσουμε κυρίως τα ακόλουθα πράγματα και τα οποία αισθανόμαστε σε μια προσέγγιση σύγχρονη. Μας ενδιαφέρει αυτά που γίνονται μέσα στην κοινωνία να τ' αντιληφθούμε όχι σε μια πολύ μεγάλη προοπτική, αλλά να δούμε πως η δυναμική τους συμβάλλει στη λειτουργία των σύγχρονων κοινωνιών. Σε τελική ανάλυση αυτό που ονομάζεται πολιτιστικό , δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια συλλογική προσπάθεια ασυνείδητη ή συνειδητή που μας καθορίζει το τί είναι δυνατό σε μια κοινωνία και τι δεν είναι δυνατόν.

Τόσο από τη συγχώνευση των στοιχείων διαφορετικών πολιτισμών όσο και από τη σύγκρουση τους, ακολουθεί μια διαδικασία σύνθεσης και δημιουργίας ενός νέου πολιτισμικού συστήματος, το οποίο περιέχει τα επικρατέστερα στοιχεία και τις δυναμικότερες αξίες των προγενέστερων. Η σύγκρουση του χριστιανισμού και του ρωμαϊκού πολιτισμού συνέθεσε ένα νέο πολιτισμό, με στοιχεία από τη χριστιανική φιλοσοφία και τη ρωμαϊκή παράδοση. Μετά τις κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου, στοιχεία ελληνικής παιδείας μεταδόθηκαν και υιοθετήθηκαν από πολιτισμούς διαφορετικής πολιτιστικής φυσιογνωμίας, με αποτέλεσμα τη δημιουργία νέου πολιτισμού (1).

(1) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος I & II) - " Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

Τις τελευταίες δεκαετίες έχουν εμφανιστεί διάφορες θεωρίες για τις μάζες και διατυπώθηκαν νέοι όροι, όπως μαζική επικοινωνία , μαζική κουλτούρα κ.ά.

Η έννοια της μαζικής κουλτούρας έχει τις αφετηρίες της στα μέσα μαζικής ενημέρωσης , στη μαζική παραγωγή και διάθεση τυποποιημένων πολιτιστικών αγαθών. Η ανησυχία για το μέλλον έγκειται στο γεγονός ότι έχει μειωθεί αισθητά η συμμετοχή των ατόμων στην παραγωγή πολιτιστικών αγαθών .

Οι Ο.Τ.Α. εμπλέκονται σε θέματα “ πολιτισμού “ ως διαχειριστές πολιτιστικών πόρων και ως βασικοί φορείς δημιουργίας πολιτιστικής υποδομής . Έχουν , όμως , την έμμεση δυνατότητα να γίνουν και παραγωγοί πολιτισμού , είτε ενθαρρύνοντας τους καλλιτέχνες - δημιουργούς είτε εφαρμόζοντας ένα αποτελεσματικό σύστημα οργάνωσης και διαχείρισης της προσφοράς και ζήτησης πολιτιστικών αγαθών της περιοχής τους .

2. Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Αν για να γίνει δεκτή, η κρατική παρέμβαση στον τομέα του πολιτισμού πρέπει να συνοδευθεί απο προϋποθέσεις, καμμία προϋπόθεση ή επιφύλαξη δεν χρειάζεται για να νομιμοποιηθεί η σχέση του πολιτισμού με την τοπική αυτοδιοίκηση . Πως εξηγείται αυτό ; Εξηγείται επειδή πόλεις, χωριά και η ίδια η έννοια της αυτοδιοίκησης προυπήρξαν του Κράτους παντού και στην Ελλάδα σαφέσταστα. Τι είναι τα 160 ή 170 χρόνια που αριθμεί το ελληνικό Κράτος , μπροστά στους πολλούς αιώνες συνεχούς ζωής της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης, της Σπάρτης, των Θηβών, του Άργους, όλων τελικά των Ελληνικών πόλεων και χωριών.

Αυτή η χρονική προτεραιότητα της αυτοδιοίκησης έχει βέβαια, ιστορική αξία και υπογραμμίζει έντονα τούτο : οι συσσωματώσεις σε πυρήνες κοινοτικούς και οι αστικές συγκεντρώσεις είναι στην ίδια τους τη βάση φαινόμενα παιδευτικά που σημαίνει πως η πόλη και το χωριό αντιπροσωπεύουν με την ίδια την ύπαρξη τους την πιο σίγουρη και την πιο ευανάγνωστη για τον κοινό άνθρωπο παιδευτική παρουσία.

Ανάγκη μεθοδικής σχεδίασης και προγραμματισμού της ελληνικής πολιτιστικής πολιτικής ανέκυψε με την ίδρυση του Υπουργείου Πολιτισμού και επιστημών το 1971. Σ'αυτόν το νέο κρατικό πολιτιστικό φορέα συγκεντρώθηκαν όλες οι διάσπαρτες στον κρατικό μηχανισμό υπηρεσίες, που διαχειρίζονται ως τότε τις σχέσεις του πολιτιστικού χώρου με την πολιτεία. Σύντομα όμως, στερήθηκε μια σημαντική διάσταση : αυτή του τομέα των Επιστημών, η οποία τελικά μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας & Τεχνολογίας, ενώ με μεταγενέστερο νόμο ο τομέας των Αρχείων και Βιβλιοθηκών μεταφέρθηκε στην αρμοδιότητα, κατά κύριο λόγο, του Υπουργείου Παιδείας. Το Υπουργείο Πολιτισμού απασχολεί 5.000 - 6.000 υπαλλήλους (εάν συνυπολογισθούν οι Γενικές Γραμματείες και οι Εφορίες σ'ολόκληρη την Ελλάδα)(1).

Ο ακριβής αριθμητικός προσδιορισμός των διοικητικών του υπαλλήλων είναι δυσχερής, κυρίως εξαιτίας της απασχόλησης μεγάλου μέρους του προσωπικού με συμβάσεις έργου ή ωρομίσθιου εργασιακού σχήματος και ακόμη λόγω της περιφερειακής του κατανομής ανά την ελληνική επικράτεια.

Τρία χρόνια μετά την ίδρυση του Υπουργείου Πολιτισμού ουσιαστικά διαμορφώθηκαν οι προϋποθέσεις για άσκηση αποτελεσματικής κρατικής παρέμβασης στα πολιτιστικά. Οι νέες απόψεις, που είχαν αρχίσει να επικρατούν στο διεθνή χώρο ως προς το ρόλο της πολιτιστικής λειτουργίας στη γενικότερη αναπτυξιακή διαδικασία, κατανοήθηκαν ως ένα βαθμό και απο τους αρμόδιους στην Ελλάδα. Έτσι επιχειρήθηκε στενότερη και συστηματικότερη σύνδεση του πολιτιστικού τομέα με τη γενικότερη κυβερνητική πολιτική. Αποφασίστηκε δηλαδή η κατάρτιση Προγράμματος Πολιτιστικής Ανάπτυξης και η ενσωμάτωση του στο Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής & Κοινωνικής Ανάπτυξης των ετών 1978-82.

(1) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος Ι & ΙΙ) - " Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

Το επόμενο Πενταετές για τα έτη 1983-87 προχώρησε περισσότερο και περιέλαβε ιδιαίτερο τμήμα για την Πολιτιστική Ανάπτυξη. Τα προγράμματα αυτά παρουσίαζαν βέβαια σοβαρές ελλείψεις αφού συντάχθηκαν χωρίς την αναγκαία υποδομή (ειδικές μελέτες, αναλύσεις, κ.λ.π.)(1) και χωρίς να έχουν διερευνηθεί καίρια προβλήματα, όπως π.χ. η δομή και η εσωτερική συσχέτιση των τμημάτων της πολιτιστικής δημιουργίας.

Πρέπει όμως ν'αναγνωριστεί ότι αποτελούν σημαντική εξέλιξη γιατί για πρώτη φορά καταβλήθηκε προσπάθεια να σχεδιαστεί πολιτική για ολόκληρο τον πολιτιστικό χώρο. Επιπλέον, επιχειρήθηκε, έστω και πολύ ατελώς, συντονισμός και συσχέτιση ανάμεσα στις διαδικασίες οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης.

Έτσι τα προγράμματα αυτά, έχουν ήδη σκιαγραφήσει τις κατευθυντήριες γραμμές της πολιτιστικής πορείας της χώρας και με τις όσες και όποιες πραγματοποιήσεις τους έχουν πια δημιουργήσει κάποιες δεσμεύσεις, θετικές και αρνητικές, όπως ανάλογες δεσμεύσεις έχει δημιουργήσει στο χώρο αυτό και η μακρόχρονη πολιτιστική παράδοση της χώρας και των κρατικών και μη πολιτιστικών φορέων της. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός των χαμηλών ποσοστών δαπανών, που διατίθενται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για τις πολιτιστικές δραστηριότητες που αποδεικνύει ότι στη χώρα μας κυριαρχεί ακόμη η αναχρονιστική αντίληψη ότι οι δαπάνες για την προαγωγή της πολιτιστικής ανάπτυξης είναι αντιπαραγωγικές. Ενδεικτικό της αντίληψης αυτής είναι ότι το μέσο ετήσιο ποσοστό του τακτικού Προϋπολογισμού του Κράτους, που διατέθηκε στην Κεντρική Υπηρεσία(2) του ΥΠ.ΠΟ. ανέρχεται σε 0,47% για τη χρονική περίοδο 1982 - 1989.

Το ποσοστό που διαμορφώνεται σε ετήσια βάση παρατίθεται σε παρένθεση στη συνέχεια : 1982 (0,52%), 1983 (0,47%), 1984 (0,53%), 1985 (0,50%), 1986 (0,48%), 1987 (0,41 %), 1988 (0,44%) και 1989 (0,42%). Πρέπει να σημειωθεί ότι και αν ακόμη συνυπολογιστούν οι πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού και εκείνου των Δημοσίων Επενδύσεων το μέσο ετήσιο ποσοστό παρουσιάζει ελαφρά μόνο αύξηση της τάξης του 0,05%.

Για να προσδιοριστούν ακριβέστερα οι πιστώσεις που διατίθενται για την ενίσχυση της πολιτιστικής δραστηριότητας επιβάλλεται η αφαίρεση από το ετήσιο ποσοστό ενός ποσού που αντιστοιχεί στο 30% τουλάχιστον, το οποίο απορροφά η Αρχαιολογική Υπηρεσία και ενός ακόμη σημαντικού ποσού (30% και πλέον), που καλύπτει τις διοικητικές δαπάνες. Πρέπει βέβαια να παρατηρηθεί , ότι οι δαπάνες που διαχειρίζεται το ΥΠ.ΠΟ. αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των δαπανών του Δημοσίου για τον πολιτισμό. Οι άλλοι κρατικοί ημικρατικοί και ιδιωτικοί επιχορηγούμενοι φορείς που διαθέτουν πρόσθετα ποσά για την προώθηση ορισμένων πολιτιστικών θεμάτων είναι κυρίως το Υπουργείο Παιδείας, ο Ε.Ο.Τ., ο Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ., οι Τράπεζες κ.ά.

(1) Με εξαίρεση την έκθεση που υποβλήθηκε πριν από την κατάρτιση του προγράμματος 1978-1982 από ειδική ομάδα εργασίας του ΚΕΠΕ. .

(2) Δε περιλαμβάνονται δηλ. οι πιστώσεις που διατέθηκαν για τις τέσσερις Γενικές Γραμματείες, οι οποίες προσαρτήθηκαν στο ΥΠ.ΠΟ. μετά το 1985.

Ας σημειωθεί σχετικά ότι δεν υπάρχει ουσιαστικά κανενός είδους συνεργασία με το ΥΠ.ΠΟ. και επομένως δε μπορεί να γίνει συντονισμός των ενεργειών τους για την αποφυγή επικαλύψεων, πολλαπλών επιχορηγήσεων κ.λ.π. Ακόμη όμως και αυτοί οι ελάχιστοι πόροι που διατίθενται για την εξυπηρέτηση πολιτιστικών σκοπών δεν αξιοποιούνται κατά τρόπο τέτοιο, που να προωθούνται συγκεκριμένοι στόχοι ορθολογικά επιλεγμένοι. Τα ποσά π.χ. που διατίθενται για ενίσχυση Πνευματικών Κέντρων και Πολιτιστικών Σωματείων κατακερματίζονται για να καλύψουν την πιεστική ζήτηση. Κατά συνέπεια το ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε κέντρο ή Σωματείο είναι εντελώς ανεπαρκές για να στηρίξει ένα αξιόλογο και μακροχρόνιο πρόγραμμα δράσης. Ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι δε διαπιστώνεται σοβαρή προσπάθεια να διορθωθούν οι τάσεις για ανισόροπη πολιτιστική ανάπτυξη των περιφερειών.

Συγκεκριμένα, οι πολιτιστικά υποβαθμιζόμενες περιφέρειες συμμετέχουν με το μικρότερο ποσοστό στην κατανομή των συνολικών πιστώσεων του πολιτιστικού κλάδου, ενώ η ανάγκη για βελτίωση της πολιτιστικής τους υποδομής και άνοδο της πολιτιστικής τους στάθμης είναι επιτακτική και επείγουσα.

Η κατανομή πιστώσεων ανάμεσα στους διάφορους πολιτιστικούς τομείς, αποτελεί κριτήριο που προσδιορίζει το βαθμό κρατικού ενδιαφέροντος για καθένα από τους τομείς αυτούς. Ορισμένες παρατηρήσεις είναι απαραίτητες για να καθοριστεί ποσοτικά η κρατική συνδρομή : α) Η μεγαλύτερη ανισότητα στην κατανομή των πιστώσεων ανάμεσα στο νομό Αττικής και στην υπόλοιπη χώρα εμφανίζεται κυρίως στις επιχορηγήσεις προς τους μουσικούς φορείς και τους θιάσους της περιφέρειας. Αντίθετα οι επιχορηγήσεις που δόθηκαν στην περιφέρεια, σε σχέση με το νομό Αττικής , σε άλλους τομείς είναι αρκετά ικανοποιητικές. Συγκεκριμένα, στα Πολιτιστικά κέντρα το ποσοστό της περιφέρειας κυμάνθηκε από 71% - 83% , και στους Πολιτιστικούς Συλλόγους από 43% - 65%.β) Η μέση επιχορήγηση κατά τομέα στο σύνολο της χώρας διαμορφώθηκε ως εξής (σε τρέχουσες τιμές) : Το θέατρο (ΔΗΠΕΘΕ και ιδιωτικά θεατρικά σχήματα) και τα φεστιβάλ είναι οι τομείς στους οποίους διοχετεύθηκαν τα μεγαλύτερα ποσά (230 και 228 εκατ. αντίστοιχα) και ακολούθησαν οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι με 170 εκατ., τα Πολιτιστικά Κέντρα με 154 εκατ. και τα Ειδικά Μουσεία (κυρίως τρία μεγάλα Μουσεία της Αθήνας δηλ. η Εθνική Πινακοθήκη, το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας και το Ιστορικό - Εθνολογικό Μουσείο) με 143 εκατ. Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο, ενώ οι Μουσικοί Φορείς και τα Δημοτικά Ωδεία έλαβαν ακόμη μικρότερα ποσά, δηλ. 30 και 20 εκατ. αντιστοίχα. Τέλος οι υπόλοιποι τομείς όπως τα Γράμματα (17 εκατ.), ο Χορός (16 εκατ.) και οι Εικαστικές τέχνες (10 εκατ.) σχεδόν αγνοήθηκαν , αφού οι ετήσιες επιχορηγήσεις σ'αυτά ήταν ασήμαντες (1).

(1) ΝΤΟΡΑ Ν.ΚΟΝΣΟΛΑ -"Πολιτιστική δραστηριότητα και κρατική πολιτική στην Ελλάδα ", (Η περιφερειακή διάσταση), Αθήνα 1990.

3. ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Σε πολλές πόλεις της Ελλάδας , ακόμη και σε χωριά , γίνεται επιτακτικό το αίτημα για πολιτιστική αφύπνιση και κανένα τέτοιο αίτημα δεν επιτρέπεται να μένει χωρίς ανταπόκριση. Οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να δείξουν ότι το ενδιαφέρον τους δεν εξαντλείται σε σποραδικές και προπάντων εφήμερες γιορτές. Επιδιώκοντας την εγκαθίδρυση μονίμου παιδευτικού κλίματος και την ανάληψη προσπάθειας επηρεασμού, ώστε οι δημότες και η γύρω περιοχή να αποκτήσουν νέα αντανakλαστικά και συνήθειες παιδευτικής πρακτικής σε επίπεδο ποιότητας, δίνουν την απόδειξη πως οι πρωτοβουλίες τους αποβλέπουν στην οργάνωση και λειτουργία θεσμών που θα επιχειρήσουν έργο παιδευτικό με ευρύτερες πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις , δεν θα προσφέρουν μόνο αναψυχή χωρίς συνέχεια. Μέσα σε αυτό το πνεύμα, όσα γίνονται σε διάφορες πόλεις της χώρας εδώ και μερικά χρόνια, μοιάζει να πηγαίνουν προς τη σωστή κατεύθυνση. Και σύμφωνα με αυτό το πνεύμα, πρέπει να λειτουργήσουν και να υιοθετηθούν από τους δήμους κυρίως , στο πλαίσιο μιας συνολικής πολιτικής για την κουλτούρα που πρέπει κάποτε να αποκτήσουμε, τα πνευματικά κέντρα και οι πνευματικές εστίες που πρέπει να γίνουν σε όλη τη χώρα. Θα είναι σε κάθε πόλη το σταθερό και στέρεο θεσμικό πλαίσιο όπου οι αλληλένδετες και αλληλοσυμπληρούμενες πρωτοβουλίες θα εκδηλωθούν και θα αναπτυχθούν, όπου τα στελέχη που θα τις στηρίξουν αυτοδύναμα σε δεύτερη φάση θα διαπαιδαγωγηθούν, θα προβληθούν και θα επιβεβαιωθούν με την ανάληψη όλο και περισσότερων ευθυνών μέσα σε μια πόλη και μια περιοχή που θα γίνει ο φυσικός τους χώρος .

Η αποτελεσματικότητα αυτών των πυρήνων θα εξαρτηθεί όχι τόσο από το μέγεθος της αρχικής κρατικής επένδυσης και της μετέπειτα ενίσχυσης τους, όσο από τη γνησιότητα και την ένταση του τοπικού ενδιαφέροντος. Για όλα αυτά, ο κανόνας είναι απλός και θα ήταν λάθος να νοθευτεί η καθαρότητα του : το Κράτος πρέπει να διαπιστώνει το ενδιαφέρον, να προτείνει ίσως, σίγουρα να παρέχει τις ευκολίες της γέννησης. Δεν είναι ικανό να επιβάλλει τίποτε και δεν επιτρέπεται ποτέ να συντηρεί το ίδιο, και μάλιστα για πολύ, δραστηριότητες που το ντόπιο περιβάλλον και οι τοπικοί υπεύθυνοι ούτε επιζητούν, ούτε κάνουν τις θυσίες και τον κόπο να στηρίξουν. "Συν Αθηνά και χείρα κίνει..." πως ο απλός αυτός κανόνας θα εκφρασθεί σε διοικητική πράξη, είναι θέμα ειδικό που επιδέχεται πολλές λύσεις. Όταν οι προϋποθέσεις υπάρχουν, η αντιμετώπισή του δεν φαίνεται πολύ δύσκολη.

Με ποιούς τρόπους θα ενταχθούν οι καλλιτέχνες σε όλη αυτή την πολύπλοκη διαδικασία, δεν είναι υπόθεση εύκολη. Η αντίληψη πως αρκεί για αυτό η ευσυνείδητη δουλειά με σκοπό αποκλειστικό το άρτιο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, είναι μάλλον λειψή. Αν αυτό αρκούσε, η εφαρμογή της παλιάς συνταγής των περιοδευόντων θιάσων και η γενίκευση της σε όλους τους τομείς της καλλιτεχνικής έκφρασης, θα έλυνε όλα τα προβλήματα. Δεν τα λύνει, γιατί τέτοια μεθόδευση συνδέεται συνήθως μονοσήμαντα με την επιδίωξη της στιγμιαίας αναψυχής. Η περιορισμένη αυτή επιδίωξη δεν αφήνει ποτέ βαθιά, ούτε καν σταθερά ίχνη. Οι εκδηλώσεις της κουλτούρας τότε μόνο καρποφορούν όταν αναδύονται αυθόρμητα από το περιβάλλον στο οποίο απευθύνονται. Έχουν απο την ίδια τους τη φύση χαρακτήρα παιδευτικό και διαπλαστική αξία πολυδύναμη (1).

(1) ΝΤΟΡΑ Ν.ΚΟΝΣΟΛΑ -"Πολιτιστική δραστηριότητα και κρατική πολιτική στην Ελλάδα ", {Η περιφερειακή διάσταση}, Αθήνα 1990.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II : ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ Τ.Α. ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Είναι αναγκαία η διερεύνηση της αποκέντρωσης και της περιφερειακής δραστηριότητας, για την προώθηση του κοινωνικού ρόλου των φορέων. Η διαφύλαξη της εθνικής ταυτότητας με βάση τα τοπικά χαρακτηριστικά. Η ανάδειξη νέων τρόπων έκφρασης των δημοτών με την ενίσχυση της αυτόνομης και ερασιτεχνικής δημιουργίας των δυνάμεων της πόλης.

Εκείνο όμως που είναι ενδιαφέρον εδώ να γίνει, είναι η εξειδίκευση της σχέσης περιφερειακής και πολιτιστικής ανάπτυξης, γιατί η σχέση αυτή, όπως διαμορφώνεται στο χώρο και στο χρόνο, επηρεάζει την περιφερειακή πολιτιστική πολιτική. Στην ουσία, δηλαδή, πρόκειται να διατυπωθούν τα κύρια ζητήματα στρατηγικής, που προκύπτουν από τη σύνδεση των διαδικασιών της περιφερειακής και της πολιτιστικής ανάπτυξης.

Η μονάδα χώρου άσκησης της περιφερειακής πολιτικής δηλ. η περιφέρεια θεωρείται σήμερα διεθνώς ότι αποτελεί το καταλληλότερο χωρικό μέγεθος για την εφαρμογή και της πολιτιστικής πολιτικής. Η ταύτιση αυτή επιτρέπει τον καλύτερο συντονισμό των δύο πολιτικών και την αλληλοσυμπλήρωση σκοπών και μέσων ανάπτυξης. Το μέγεθος της περιφέρειας μπορεί να αναδείξει την πολιτιστική ταυτότητα, αλλά παράλληλα μπορεί να αποτελέσει το ανοιχτό πεδίο υποδοχής των διεθνών τάσεων στους τομείς της πολιτιστικής δράσης. Ο συνδυασμός αυτός είναι ουσιαστικός για την πολιτιστική πρόοδο. Η περιφέρεια ακόμα διευκολύνει τις διοικητικές ρυθμίσεις και τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων στην πολιτιστική πολιτική, με την αναγκαία αυτονομία που διαθέτε. Στην Ελλάδα μόλις σχετικά πρόσφατα δημιουργήθηκε και άρχισε να λειτουργεί σε επίπεδο προγραμματισμού ο θεσμός του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας.

Η γενική τάση για αυξημένη εξουσία των περιφερειακών διοικητικών μονάδων και για ισόρροπη κατανομή των πόρων ανάμεσα στις περιφέρειες συμβαδίζει με το σύστημα της πολιτιστικής δημοκρατίας, όπου οι πολιτιστικές πρωτοβουλίες δεν εκπορεύονται από τις κεντρικές αρχές αλλά αποτελούν αποκεντρωμένες δραστηριότητες. Διαμορφώνονται δηλ. οι πρωτοβουλίες αυτές ανάμεσα στον πληθυσμό τοπικών κοινοτήτων που ζητά βοήθεια από τις Αρχές, στα διάφορα επίπεδα του πολιτικού συστήματος, για να εφαρμόσει τα πολιτιστικά του σχέδια.

Η διερεύνηση της πολιτιστικής δημοκρατίας και η στήριξη εφαρμογής των αρχών της σε όλες τις περιφέρειες της χώρας θα εδραιώσει την ανοδική τάση της πολιτιστικής ανάπτυξης και θα αξιοποιήσει το ανθρώπινο δυναμικό στο δημιουργικό πεδίο. Οι δυσκολίες πάντως για τη χώρα μας είναι μεγάλες σε κάθε περίπτωση εφαρμογής μέτρων της πολιτιστικής δημοκρατίας, γιατί αναμφισβήτητα προσκρούν στο συγκεντρωτισμό, το συντηρητισμό και την τάση ελιτισμού, που αναπτύσσεται στο κέντρο και αντανakλάται στην περιφέρεια.

Η δημιουργικότητα και στα δυο επίπεδα που πραγματώνεται, το βελτιωτικό και το καινοτομικό, αναπτύσσεται σε ορισμένες περιφέρειες και σε ορισμένη χρονική περίοδο, όταν υφίστανται συνθήκες δυναμικής συνεργασίας συγκεκριμένων παραγόντων, όπως π.χ. η αναγκαία οικονομική βάση, η εξειδικευμένη γνώση, η ελεύθερη επικοινωνία, το υψηλό πολιτιστικό επίπεδο κ.λ.π. Τέτοια παραδείγματα έχουμε σήμερα στις πόλεις και στις περιφέρειες όπου ιδρύονται "τεχνοπόλεις" στην Ευρώπη, την Αμερική και την Ιαπωνία, με στόχο το συνδυασμό της δημιουργικότητας και της έρευνας με την παραγωγή, στο Παρίσι και στο Μιλάνο για τη μόδα, στο Λονδίνο για το θέατρο, κ.λ.π. (1).

Πολλές περιοχές της χώρας μας επίσης έχουν σημαντικές προϋποθέσεις ανάπτυξης της δημιουργικότητας, που επικεντρώνονται σε φυσικές και πνευματικές δεξιότητες του πληθυσμού, στην παράδοση σε ορισμένους πολιτιστικούς κλάδους και στη δομή του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος. Παρατηρούμε όμως ότι οι προϋποθέσεις αυτές δε λειτούργησαν θετικά προς την κατάλληλη δημιουργική κατεύθυνση, γιατί δεν έγινε συστηματική προσπάθεια για ενίσχυση της δημιουργικότητας με τα κατάλληλα μέσα.

Η σημασία του πολιτιστικού προτύπου, του συνόλου δηλ. των απόψεων και θέσεων του πληθυσμού της περιφέρειας, στην αξιολόγηση των πολιτιστικών αξιών, στην προώθηση της αναπτυξιακής ιδέας και των αναγκαίων μεταβολών και προσαρμογών για την πραγμάτωσή της είναι σε κάθε περίπτωση μεγάλη. Η διαπίστωση αυτή αγνοείται πολλές φορές απο τους προγραμματιστές με αποτέλεσμα τη μειωμένη απόδοση των μέτρων της αναπτυξιακής οικονομικής πολιτικής.

Εδώ είναι καλό, κάνοντας μια μικρή παρένθεση, να επισημάνουμε ότι η οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε μια κοινωνία εκτός απο τον ουσιαστικό ρόλο που παίζει στην πνευματική καλλιέργεια, συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική της ανάπτυξη. Αυτό επιτυγχάνεται βασικά απο τις τυχόν εκδηλώσεις που γίνονται και την επακόλουθη εισροή ατόμων που θα ενδιαφερθούν να τις παρακολουθήσουν. Στην αρχαία Ελλάδα, όπου είχε γίνει κατανοητό η αξία αυτών των πολιτιστικών εκδηλώσεων, επινοήθηκε ειδικός θεσμός υποστήριξης τους απο την Πολιτεία : η Χορηγία. Ο θεσμός της χορηγίας, που σημαίνει την οικονομική και άλλη υποστήριξη απο τον χορηγό μιας πολιτιστικής δραστηριότητας ή δημιουργίας, ενισχύει σήμερα πολιτιστικές δραστηριότητες σε ολόκληρο σχεδόν τον κόσμο (sponsorship).

(1) ΝΤΟΡΑ Ν.ΚΟΝΣΟΛΑ -"Πολιτιστική δραστηριότητα και κρατική πολιτική στην Ελλάδα", (Η περιφερειακή διάσταση), Αθήνα 1990.

Τα περιφερειακά πολιτιστικά πρότυπα στη χώρα μας επηρεάζονται και αλλοιώνονται συστηματικά απο το πρότυπο της Πρωτεύουσας, το οποίο προβάλλεται σε εθνικό επίπεδο, με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ως το ιδεώδες ελληνικό πολιτιστικό πρότυπο. Μοναδικός τρόπος διατήρησης των χαρακτηριστικών των πολιτιστικών προτύπων των περιφερειών θα ήταν η ανάπτυξη ενδογενούς πολιτιστικής δραστηριότητας, η ενίσχυση της δημιουργικότητας και η τόνωση της πολιτιστικής ταυτότητας. Οι διαδικασίες αυτές όμως ελάχιστα ενεργοποιήθηκαν στην Ελλάδα ή στην καλύτερη περίπτωση ελάχιστα ενισχύθηκαν απο το Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠ.ΠΟ.) .

Ένα από τα κύρια μέσα της περιφερειακής πολιτικής είναι η οικονομική και κοινωνική υποδομή. Στην τελευταία περιλαμβάνεται και η πολιτιστική υποδομή. Χωρίς την ύπαρξη βιβλιοθηκών, μουσείων, πινακοθηκών, πνευματικών και πολιτιστικών κέντρων, θεάτρων, καλλιτεχνικών σχολών κ.λ.π. δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη της πολιτιστικής ζωής. Τα κριτήρια κατανομής και χωροθέτησης των έργων πολιτιστικής υποδομής είναι σύνθετα και στηρίζονται σε δημογραφικά, οικονομικά και πολιτιστικά δεδομένα. Πρέπει εδώ να επισημανθεί η ανάγκη εκπόνησης ειδικής μελέτης για κάθε περιφέρεια, στην οποία να αναφέρονται οι συγκεκριμένες ανάγκες σε πολιτιστικές εγκαταστάσεις και έργα υποδομής που θα στηρίζουν τις πολιτιστικές δραστηριότητες.

Η πολιτιστική δυναμική ενισχύεται απο τα μέσα επικοινωνίας, που η τεχνολογική πρόοδος συνεχώς βελτιώνει και επεκτείνει σε νέες χρήσεις. Για κάθε περιφέρεια προκύπτει το πρόβλημα των αναγκαίων επενδύσεων στα μέσα αυτά, αλλά και της προετοιμασίας του πληθυσμού για την αποδοχή και τη χρήση τους. Η περιφερειακή πολιτιστική πολιτική αξιοποιεί τα νέα μέσα επικοινωνίας για τη διάδοση των πολιτιστικών αγαθών, την προώθηση της δημιουργικότητας, την ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας κ.λ.π. Η περιφερειακή βάση της επικοινωνίας για τη διάδοση πολιτιστικών αγαθών διευρύνθηκε τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας με την ίδρυση τοπικών ραδιοσταθμών, η ποιότητα του προγράμματος των οποίων όμως δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες για τη συμβολή τους στην πολιτιστική ανάπτυξη. Γενικά, το ζήτημα των μέσων επικοινωνίας και του ρόλου τους στην πολιτιστική διαδικασία δεν έχει μελετηθεί και δεν έχει επιδιωχθεί κανενός είδους συνεργασία μεταξύ Ε.Τ. και Υπουργείου Πολιτισμού.

Σε κάθε σύγχρονο πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί έναν απο τους κύριους σκοπούς του. Και αυτό γιατί οι αρχαιολογικοί χώροι και τα ιστορικά μνημεία, όπως και το φυσικό περιβάλλον, συγκροτούν ένα σύστημα σημαντικών πλουτοπαραγωγικών πόρων, που πολλές φορές στις προβληματικές περιφέρειες αποκτούν ακόμη μεγαλύτερη οικονομική σπουδαιότητα. Το σύστημα αυτό αποτελεί και το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της πολιτιστικής ταυτότητας και της πολιτιστικής και φυσικής γεωγραφίας της περιφέρειας.

Ο συνδυασμός της περιφερειακής και της πολιτιστικής πολιτικής για την προστασία και ανάδειξη των μνημείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, αποτελεί μόνιμη επιδίωξη για τη χώρα μας. Δεν είναι τυχαίο ότι σήμερα ακούγεται απο πολλούς και αρμόδιους ότι "ο πολιτισμός αποτελεί τη βαριά βιομηχανία της χώρας".

Η παραπάνω σκιαγράφηση της κατάστασης που επικρατεί γενικά στους κύριους πολιτιστικούς τομείς στην περιφέρεια, σε συνδυασμό με την επισκόπηση της κρατικής δραστηριότητας στους τομείς αυτούς και τις νομικές ρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν, οδηγεί στη συναγωγή ορισμένων συμπερασμάτων. Τα συμπεράσματα αυτά συνοψίζονται ως εξής :

- Στην Ελλάδα δεν έχει διαμορφωθεί ακόμη συνεπής, συστηματική και μακροπρόθεσμη περιφερειακή πολιτιστική πολιτική, όπως άλλωστε συμβαίνει και σε άλλους κρίσιμους τομείς. Οι εκθέσεις και οι εισηγήσεις, που εμφανίζονται κατά καιρούς, διακρίνονται για την προχειρότητα, την αποσπαστική παράθεση μέτρων και γενικά, για την έλλειψη ολοκληρωμένης αντιμετώπισης του πολιτιστικού προβλήματος, ιδιαίτερα στην περιφερειακή του διάσταση, όπου η κρατική ενίσχυση και παρέμβαση είναι περισσότερο απαραίτητη. Πρέπει πάντως, να σημειωθεί ότι κατά την τελευταία δεκαετία άρχισε να συνειδητοποιείται απο τους αρμοδίους φορείς η ύπαρξη και η ανάγκη αντιμετώπισης του περιφερειακού πολιτιστικού προβλήματος.

Η διαπίστωση αυτή προκύπτει απο το γεγονός ότι εφαρμόστηκαν μέτρα, που μπορεί τουλάχιστον να θεωρηθούν ως ενδείξεις θετικού προσανατολισμού της πολιτιστικής πολιτικής. Τα μέτρα αυτά, που αφορούσαν την οικονομική ενίσχυση ορισμένων τοπικών πρωτοβουλιών, την ίδρυση των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων κ.ά. βοήθησαν αισθητά τις αποκεντρωτικές τάσεις της πολιτιστικής δραστηριότητας και ενίσχυσαν την πολιτιστική υποδομή στην περιφέρεια με την αύξηση π.χ. του αριθμού των Πνευματικών Κέντρων, των δημοτικών ωδείων, των λαογραφικών μουσείων κ.ά. Ιδιαίτερα πρέπει να αναφερθεί η συμβολή των μέτρων αυτών στη μερική αποκέντρωση της θεατρικής κίνησης και στην ενθάρρυνση που έδωσαν στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για ενεργοποίηση στον πολιτιστικό τομέα.

Τα παραπάνω μέτρα, όμως, ακριβώς επειδή δεν ήταν ενταγμένα σ'ένα ορθολογικά μελετημένο σύνολο, εμφανίστηκαν ως απόρροια περιστασιακών επιρροών και δε θεμελιώθηκαν σε νέους και σταθερούς θεσμούς. Έτσι, είχαν μεν άμεσα αποτελέσματα στην κινητοποίηση του κοινού και στην αύξηση του ενδιαφέροντός του για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, αλλά δε δημιούργησαν το υπόβαθρο μιας επιτυχημένης μακροχρόνιας πολιτικής.

- Η χάραξη μιας μακροπρόθεσμης και συστηματικής περιφερειακής πολιτιστικής πολιτικής, βασισμένη στις απαιτήσεις των σύγχρονων επιστημονικών απόψεων, προϋποθέτει, κατά κύριο λόγο, πλήρη και συνθετική γνώση όλων των δεδομένων του πολιτιστικού γίγνεσθαι. Στην Ελλάδα όμως, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, δεν έχει ως τώρα επιχειρηθεί συστηματική συγκέντρωση και ανάλυση των απαραίτητων στοιχείων, στα οποία μπορεί να στηριχθεί ένα πρόγραμμα πολιτιστικής πολιτικής. Βέβαια κάθε δυο χρόνια κυκλοφορούν τα τεύχη των Πολιτιστικών Στατιστικών από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, που παρέχουν ορισμένα χρήσιμα δεδομένα και στοιχεία, τα οποία όμως, εκτός από την καθυστέρηση της έκδοσης τους, είναι τις περισσότερες φορές και ελλιπή. Έτσι, παραμένει σε σημαντικό βαθμό άγνωστη η σημερινή κατάσταση του πολιτιστικού χώρου στην Ελλάδα.

Αισθητή είναι επίσης η έλλειψη εξειδικευμένων μελετών, που να διερευνούν σοβαρά προβλήματα πολιτιστικής ανάπτυξης, να προσδιορίζουν το ρόλο του πολιτιστικού τομέα στη συνολική αναπτυξιακή πολιτική της χώρας, να προτείνουν τρόπους αξιοποίησης των πολιτιστικών πόρων των περιφερειών, να διαμορφώνουν και να προσαρμόζουν τα πορίσματα της διεθνούς εμπειρίας στις σύγχρονες ανάγκες του πολιτιστικού προγραμματισμού στη χώρα μας κ.λ.π.

- Ένα από τα κύρια μέσα της περιφερειακής και της πολιτιστικής πολιτικής είναι η υποδομή. Η επέκταση και η αναβάθμιση της πολιτιστικής υποδομής στην περιφέρεια αμβλύνει το περιφερειακό πολιτιστικό πρόβλημα και διαμορφώνει ανοδικά τους πολιτιστικούς δείκτες των χωρικών μονάδων. Τι προκύπτει, όμως, για την κατάσταση της πολιτιστικής υποδομής στη χώρα μας, από την ανάλυση που προηγήθηκε; Προκύπτει το καίριο συμπέρασμα ότι η χωροταξική κατανομή της πολιτιστικής υποδομής είναι άνιση⁽¹⁾. Εκτός από τις σημαντικές διαφορές, που υπάρχουν ανάμεσα στην περιφέρεια της πρωτεύουσας και στις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας, παρατηρούνται επίσης έντονες διαπεριφερειακές και ενδοπεριφερειακές ανισότητες. Υπάρχουν βέβαια ορισμένοι νομοί που διαθέτουν αρκετά αξιόλογη πολιτιστική υποδομή, σε σχέση με τους υπόλοιπους, όπως π.χ. οι νομοί Θεσσαλονίκης, Εύβοιας, Αρκαδίας, Φθιώτιδας, Αχαΐας, Αιτωλοακαρνανίας, Κέρκυρας, Ιωαννίνων, Ηρακλείου, Λάρισας και μερικοί ακόμη.

Άλλοι πάλι νομοί μπορεί να χαρακτηρισθούν ως προβληματικοί, γιατί στερούνται παντελώς ορισμένων βασικών εγκαταστάσεων ή ο αριθμός των εγκαταστάσεων αυτών είναι πολύ μικρός. Τέτοιοι νομοί είναι οι : Ευρυτανίας, Θεσπρωτίας, Ξάνθης, Ροδόπης, Γρεβενών, Φλώρινας, Κιλκίς. Άμεση συνέπεια των ελλείψεων αυτών είναι ότι κάθε προσπάθεια ανάπτυξης πολιτιστικής κίνησης συναντά ανυπέρβλητα εμπόδια, αφού οι αναγκαίες προϋποθέσεις για μόνιμη και αξιόλογη πολιτιστική δράση δεν υπάρχουν.

(1) ΝΤΟΡΑ Ν.ΚΟΝΣΟΛΑ - "Πολιτιστική δραστηριότητα και κρατική πολιτική στην Ελλάδα", {Η περιφερειακή διάσταση}, Αθήνα 1990.

- Η υπολειτουργία, σε μεγάλο βαθμό, πολλών πολιτιστικών ιδρυμάτων στην περιφέρεια επιδρά σημαντικά στη μείωση της πολιτιστικής κίνησης και στην παγίωση της υποβάθμισης των πολιτιστικών υπηρεσιών στο κοινό. Τα κύρια αίτια, που συμβάλλουν στη διαμόρφωση αυτής της κατάστασης, είναι η ανεπάρκεια κατάλληλων χώρων, τεχνικού εξοπλισμού και πόρων, η αδυναμία τους να προσαρμοστούν στο σύγχρονο δυναμικό ρόλο, που επιβάλλεται να διαδραματίσουν και, τέλος, το επιτακτικό και άμεσο πρόβλημα της έλλειψης ειδικευμένων στελεχών. Κατά συνέπεια, άλλα ιδρύματα λειτουργούν πλημμελώς, αλλά ενεργοποιούνται περιοδικά και άλλα φθάνουν ως την ολοκληρωτική αδρανοποίηση. Η αρρυθμία αυτή πολλών πολιτιστικών ιδρυμάτων ελαχιστοποιεί τη συμμετοχή του κοινού και εκμηδενίζει την τάση για οποιαδήποτε δημιουργική προσπάθεια στον πολιτιστικό χώρο.

- Η ανάπτυξη και η ανάδειξη της ενδογενούς πολιτισμικής παραγωγής κινούνται σε επίπεδα που δε μπορεί να χαρακτηριστούν ικανοποιητικά, σε ολόκληρο σχεδόν τον επαρχιακό χώρο. Οι σοβαρότατες ελλείψεις στον τομέα της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης και στις εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν την παρουσίαση του έργου των δημιουργών (π.χ. αίθουσες τέχνης, αίθουσες συναυλιών κ.λ.π.) καθώς και η διάθεση ανεπαρκών πιστώσεων για αγορά έργων τέχνης και βιβλίων, για ανέργηση μνημείων κ.λ.π. δυσχεραίνουν την αξιοποίηση και την προβολή της τοπικής ερασιτεχνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας και των επιτευγμάτων της.

Άμεση συνέπεια του "αντιδημιουργικού" περιβάλλοντος που αναπτύσσεται στην περιφέρεια, είναι η διαρροή των δραστήριων και ταλαντούχων νέων προς το κέντρο, με αποτέλεσμα η πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία στην περιφέρεια να παρουσιάζεται υποτονική ή και ανύπαρκτη. Μοναδική, ίσως υπολογίσιμη εξαίρεση είναι η δραστηριοποίηση του ενδογενούς θεατρικού δυναμικού, που πραγματώνεται μέσα από τη λειτουργία των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ή άλλων ερασιτεχνικών θεατρικών σχημάτων.

Η επισήμανση όλων αυτών των συμπερασμάτων που έχουν τεθεί και αφορούν την εφαρμογή της περιφερειακής πολιτιστικής πολιτικής δημιουργεί το αναγκαίο καθοδηγητικό υπόβαθρο για κάθε εμπειρική ανάλυση. Βέβαια η συνολική κάλυψη των ζητημάτων που προκύπτουν απαιτεί μακρόχρονη μελέτη και συστηματική συγκέντρωση και αξιολόγηση πληροφοριακού υλικού και πρέπει ένα τέτοιο εγχείρημα να προέλθει από φορείς που είναι αρμόδιοι για τη χάραξη μιας αποτελεσματικής πολιτιστικής πολιτικής.

2. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

2.1. Το θεσμικό πλαίσιο των δραστηριοτήτων των Ο.Τ.Α. - Μορφές

Η πολιτιστική πολιτική σε εθνικό επίπεδο χαράσσεται, όπως έχει αναφερθεί ήδη, από το Υπουργείο Πολιτισμού. Οι αρμοδιότητές του αναφέρονται σε θέματα που αφορούν την πολιτιστική κληρονομιά (Αρχαιότητες, Μνημεία, Μουσεία, Κτίρια), τις Καλές Τέχνες (θέατρο, χορός, κινηματογράφος, εικαστικές τέχνες και ανέργεια μνημείων), το Λαϊκό Πολιτισμό (Λαογραφικές εκδηλώσεις, εκδόσεις, λαογραφική έρευνα, λαϊκή τέχνη και ζωή, νεώτερα μνημεία), τις Πολιτιστικές εκδηλώσεις (Μουσεία, Πινακοθήκες, εκθέσεις, φεστιβάλ και προγράμματα Ανάπτυξης), την Πολιτιστική κίνηση (Πολιτιστικά Σωματεία και ιδρύματα, Πνευματικά κέντρα, Συνέδρια), καθώς και θέματα που αφορούν τον απόδημο Ελληνισμό, τη νέα γενιά, τον αθλητισμό και την λαϊκή επιμόρφωση.

Οι προαναφερόμενες αρμοδιότητες ασκούνται είτε από τις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού είτε από τις περιφερειακές του υπηρεσίες, που έχουν συσταθεί για το σκοπό αυτό, ενώ έχει προβλεφθεί σύσταση Γραμματειών για την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων. Δυνατότητα χάραξης πολιτιστικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο παρέχεται, κατά τις διατάξεις του Π.Δ. 323/1989 και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ειδικότερα:

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πέραν των αρμοδιοτήτων που ασκούν "κατ' αποκλειστικότητα" και οι οποίες στο νόμο αναφέρονται ως αποκλειστικές αρμοδιότητες, μπορούν να αναπτύξουν κάθε άλλη δραστηριότητα που προάγει τα κοινωνικά, πολιτιστικά, πνευματικά και οικονομικά συμφέροντα των πολιτών, αρμοδιότητες οι οποίες στον κώδικα αναφέρονται ως συντρέχουσες (δεν ασκούνται αποκλειστικά μόνο από τους Ο.Τ.Α. αλλά και από άλλους φορείς) (1).

Ιδιαίτερα, όσον αφορά τις πολιτιστικές δραστηριότητες, οι Δήμοι και οι κοινότητες μπορούν:

α) Να ιδρύουν και να φροντίζουν για τη λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, όπως βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, φιλαρμονικές, θέατρα, να αναλαμβάνουν την επισκευή και συντήρηση παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή φυσικά πρόσωπα, για να χρησιμοποιηθούν για κοινωνικές και πολιτιστικές λειτουργίες και σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς να συντηρούν και να φροντίζουν τη λειτουργία αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής.

(1) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος Ι & ΙΙ) - "Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

β) Να κατασκευάζουν έργα και να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

γ) Να προωθούν πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες, ιδρύοντας κέντρα διδασκαλίας μουσικής, χορού, ζωγραφικής, ζητημάτων λαϊκής τέχνης.

Εκτός των προαναφερόμενων συντρέχουσων αρμοδιοτήτων με Προεδρικά Διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού, είναι δυνατόν να μεταβιβαστούν αρμοδιότητες με παράλληλη μεταφορά οικονομικών πόρων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, από τους Υπουργούς τους Νομάρχες, τους προϊσταμένους κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων και τους προϊσταμένους των περιφερειακών αρχών νομαρχιακού και διανομαρχιακού επιπέδου των Υπουργείων, εφόσον οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν υποθέσεις τοπικού χαρακτήρα. Επίσης, έχει προβλεφθεί η παραχώρηση σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης χρήσεως αρχαιολογικών χώρων ακινήτων και κάθε ακινήτου και χώρου του Ελληνικού Δημοσίου που τελεί υπό την αρμοδιότητα των αρχαιολογικών υπηρεσιών του Κράτους και βρίσκεται στην περιφέρεια των προαναφερόμενων οργανισμών. Επιπλέον, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορούν να ασκήσουν οποιαδήποτε αρμοδιότητα ανατεθεί σε αυτούς με προγραμματικές συμβάσεις, κατά τις διατάξεις του άρθρου 28 του Π.Δ. 323/1989.

Αρμοδιότητες του Υπουργείου Πολιτισμού μπορεί να ασκηθούν από την Τοπική Αυτοδιοίκηση β' βαθμού αλλά ακόμη δεν έχουν συγκεκριμενοποιηθεί, όπως άλλωστε όλες οι αρμοδιότητες της β/θμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τις προαναφερόμενες αρμοδιότητες, η πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση ασκεί είτε μέσα από τις υπηρεσίες της, είτε με εκχώρηση σε κρατικά ή άλλα νομικά πρόσωπα ή με τη σύσταση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τα οποία υπάγονται στην εποπτεία τους.

2.2. Επιμέρους ανάλυση της πολιτιστικής δραστηριότητας των Δήμων

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις των περισσότερων Δήμων διακρίνονται κυρίως σε θεατρικές παραστάσεις, διοργάνωση συναυλιών, χορό, εικαστικά, εκθέσεις ζωγραφικής και βιβλίων, διαλέξεις, σεμινάρια κ.λ.π. Αφορούν δε, κατά σειρά προτεραιότητας τους τομείς της Μουσικής, του Θεάτρου, του Χορού, των Εικαστικών, του Βιβλίου και ακολουθούν οι εκδηλώσεις Λαϊκής Τέχνης, οι χορωδίες, ο Κινηματογράφος, η φιλαρμονική κ.λ.π.

Αντίστοιχα τα λειτουργούντα τμήματα των Ν.Π.Δ.Δ. ανά τομέα πολιτιστικής δραστηριότητας, αφορούν κατά προτεραιότητα ωτους τομείς της Μουσικής, του Χορού, της Χορωδίας, του Θεάτρου, της φιλαρμονικής, των εικαστικών, του βιβλίου, της Λαϊκής Τέχνης, του Κινηματογράφου κ.λ.π.

Κατά τη διετία 1991-1992 καταγράφηκαν 120 περιοδικές (ετήσιες) και 609 μεμονομένες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Παρατηρούμε συνεπώς ότι λίγες σχετικά πολιτιστικές εκδηλώσεις των Δήμων έχουν περιοδική μορφή, ενώ αναφέρονται ενδεικτικά τα πανηγύρια, οι γιορτές κρασιού, εκδηλώσεις καρναβαλιού, λαογραφικές γιορτές κ.λ.π. Τα κυριότερα προβλήματα που, σύμφωνα με σχετικές έρευνες αντιμετωπίζουν οι Δήμοι κατά την άσκηση της πολιτιστικής τους δραστηριότητας είναι :

- οικονομικά
- στελέχωσης (αδυναμία προσλήψεων)
- κτιριακής υποδομής και εξοπλισμού.

2.3. Οικονομικές παράμετροι της πολιτιστικής δραστηριότητας των Δήμων

Πιο κάτω παρατίθεται ένας πίνακας με τους Δήμους⁽¹⁾ που έχουν το υψηλότερο ποσοστό προϋπολογισμού για πολιτιστικές δραστηριότητες για τα έτη 1991 - 1992 :

Δήμοι	1991	1992
1. Βέροιας	6,6%	8,8%
2. Δράμας	5,0%	4,0%
3. Ελασσόνας	4,3%	4,4%
4. Ερμούπολεως	4,3%	5,5%
5. Κορίνθου	4,1%	4,8%
6. Ναούσης	11,1%	9,7%
7. Πάργας	6,4%	6,6%
8. Πολυκάστρου	6,9%	5,2%
9. Ρόδου	4,3%	4,3%
10. Ν. Μουδανιών	4,8%	2,9%
11. Χίου	5,5%	2,4%
12. Πυθαγορείου	2,9%	4,5%

(1) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος I & II) - " Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

Παρατηρούμε ότι, αν εξαιρέσουμε τρεις περιπτώσεις, οι Δήμοι που καταγράφονται διατηρούν στους Προυπολογισμούς τους υψηλά ποσοστά (άνω του 4%) για πολιτιστικές δραστηριότητες και για τα δύο έτη (1991 και 1992).

Για να εξεταστεί κατά πόσον υπάρχει αναλογική σχέση ανάμεσα στην κλάση του Δήμου (όσον αφορά το ύψος του συνολικού προϋπολογισμού του και του αριθμού των απασχολούμενων υπαλλήλων του) και στο ποσοστό του προϋπολογισμού του για πολιτιστικές δραστηριότητες, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο παρακάτω πίνακας⁽¹⁾ :

Δήμοι ανωτέρας κλάσεως	Συνολ.Προυπολογισ.		Αριθμός	Ποσοστό για	
	Δήμου ('000 δρχ.)		απασχολ.	Πολιτιστικά	
	1991	/ 1992	Υπαλλήλων	1991	/ 1992
Δ.Θεσσαλονίκης	21.512.979	24.729.646	3.119	3,1%	3,3%
Δ.Ηρακλείου	5.715.923	7.708.006	667	1,8%	1,5%
Δ.Καλλιθέας	4.810.239	5.710.644	723	0,0%	0,0%
Δ.Καλλαμάτας	5.385.000	6.872.000	400	3,4%	2,7%
Δ.Ρόδου	4.643.479	5.831.660	700	4,3%	4,3%
Δ.Λαρίσης	3.489.670	4.163.774	764	-	-

Ως συμπέρασμα απο αυτόν τον πίνακα βγαίνει ότι ο Δ . Ρόδου ανήκει στην κατηγορία των Δήμων με τα υψηλότερα ποσοστά προϋπολογισμού για πολιτιστικές δραστηριότητες. Γενικά όμως προκύπτει, ότι οι ανωτέρας κλάσεως Δήμοι δε διαθέτουν απαραίτητα και υψηλά ποσοστά του προϋπολογισμού τους για πολιτιστικές δραστηριότητες.

(1) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος Ι & ΙΙ) - " Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

2.4. Θεσμικές μορφές άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων απο την Τ.Α.

Απο τις ισχύουσες μορφές άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει δραστηριοποιηθεί στη σύσταση Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Δημοτικών Επιχειρήσεων και στην εφαρμογή προγραμματικών συμβάσεων για χρηματοδότηση απο το Υπουργείο Πολιτισμού. Απο την πράξη έχει αποδειχθεί ότι καθεμιά απο τις προαναφερόμενες αντιμετωπίζει τα δικά της προβλήματα.

Ειδικότερα :

α). Όπως είναι γνωστό, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου έχουν λειτουργικά προβλήματα, δεδομένου ότι εκκλίπει η ευελιξία στις αναθέσεις, προμήθειες και προσλήψεις του απαραίτητου διοικητικού προσωπικού, παρά το ότι υπάρχει δυνατότητα να επιχορηγηθούν απο το Νομικό πρόσωπο που τα έχει συστήσει, με νομοθετικά κατοχυρωμένες διαδικασίες.

β). Η δεύτερη νομική μορφή που έχει εφαρμοσθεί απο την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι οι Επιχειρήσεις, κυρίως οι αμιγείς, στις οποίες οι Δήμοι και οι Κοινότητες έχουν εκχωρήσει πολιτιστικές δραστηριότητες. Οι Επιχειρήσεις αυτού του σκοπού, σε αντίθεση με τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου , έχουν ευελιξία λειτουργική, η οποία είναι απαραίτητη γι' αυτού του είδους τις δραστηριότητες.

Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση, το πρόβλημα εντοπίζεται τόσο στο οικονομικό, όσο και στο κοινωνικό επίπεδο :

- Δεν υπάρχει δυνατότητα επιχορήγησης απο το Νομικό Πρόσωπο που έχει συστήσει την επιχείρηση.
- Υπάρχει δυσκολία προσδιορισμού της τιμής στην οποία θα πρέπει να διατεθούν τα παραγόμενα προϊόντα-υπηρεσίες, δεδομένου ότι η τιμή αυτή πρέπει αφ'ενός να εναρμονίζεται με το αίτημα της ικανοποίησης των αντίστοιχων κοινωνικών αναγκών, αφ'ετέρου όμως πρέπει να καλύπτει και το κόστος της παραγωγής των προϊόντων-υπηρεσιών.
- Τέλος, η εφαρμογή των Προγραμματικών Συμβάσεων, όπου το Υπουργείο Πολιτισμού ανταποκρίθηκε στα αιτήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είχε ως αποτέλεσμα τη χρηματοδοτική διευκόλυνση στην παροχή πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Παρατηρούνται όμως ενίοτε προβλήματα, όσον αφορά την συνέπεια των κρατικών φορέων στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους και αντισυμβαλλόμενων ή την μη αναπροσαρμογή των κρατικών επιχορηγήσεων. Εμφανίζονται ακόμη προβλήματα που αφορούν αδυναμίες των ίδιων των Ο.Τ.Α. (μη επαρκής στελέχωση, δυσχέρειες καταβολής της ίδιας συμμετοχής) στο να αξιοποιήσουν έγκαιρα τις Προγραμματικές Συμβάσεις.

2.5. Στρατηγικοί στόχοι και πολιτικές υλοποίησης

Η επεξεργασία των πιο πάνω δεδομένων και η γενικότερη εμπειρία οδηγούν στον προσδιορισμό των προτεινόμενων στη συνέχεια βασικών στρατηγικών στόχων, αναγκαίων πολιτικών και μέτρων υλοποίησης με σκοπό την Πολιτιστική Αποκέντρωση.

Οι στόχοι αυτοί είναι συγκεκριμένα :

1. Διευκόλυνση της πρόσβασης στον Πολιτισμό όσο το δυνατόν ευρύτερων ομάδων του πληθυσμού της χώρας.
2. Ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού στον προγραμματισμό της πολιτιστικής δράσης .
3. Ισόρροπη χωρική κατανομή της πολιτιστικής υποδομής (βιβλιοθήκες, Κινηματογράφοι, Πινακοθήκες, Πολιτιστικά κέντρα, Θέατρα, Καλλιτεχνικές Σχολές κ.λ.π.)
4. Ανάπτυξη καλλιτεχνικής παιδείας. Καλλιέργεια του κοινού και του εν δυνάμει τοπικού καλλιτεχνικού δυναμικού.
5. Δημιουργία θετικής εικόνας και βελτίωση της ελκυστικότητας των πόλεων. Συγκράτηση του υπάρχοντος πληθυσμού και προσέλκυση νέου, μέσω της πολιτιστικής άνθησης.
6. Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων από την Τ.Α. πολιτιστικών υπηρεσιών.

2.6. Τελικές παρατηρήσεις

Συμπερασματικά μπορούν να αναφερθούν ως γενικές παρατηρήσεις τα ακόλουθα :

Το ενδιαφέρον των Ο.Τ.Α. συνοψίζεται στην αναγνώριση της ευθύνης που έχουν αναλάβει - και στην αντίστοιχη υποστήριξη τους - για την προώθηση περαιτέρω διαδικασιών πολιτιστικής αποκέντρωσης και τη δημιουργία πόλων πολιτιστικής ανάπτυξης στην περιφέρεια. Οι νέες συνθήκες που διαμορφώνονται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο απαιτούν τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση της συνολικής πολιτιστικής παρέμβασης της Τ.Α. , οι φορείς της οποίας καλούνται σήμερα :

- να σχεδιάσουν μακροπρόθεσμα πολιτιστικά προγράμματα, εντάσσοντας τα στην ευρύτερη αναπτυξιακή πολιτική της περιοχής τους.
- να βελτιώσουν την ποιότητα των πολιτιστικών υπηρεσιών που παρέχουν.
- να ενισχύσουν και να προβάλλουν την ενδογενή πολιτιστική παραγωγή σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι ανάγκες των Ο.Τ.Α. εντοπίζονται στην επίλυση χρονίων προβλημάτων που καθορίζουν την πολιτιστική τους δραστηριότητα :

- την έλλειψη επαρκών πόρων, υποδομής και εξοπλισμού
- τις αδυναμίες οργάνωσης και κατάλληλης στελέχωσης
- την έλλειψη πληροφόρησης
- την έλλειψη συντονισμού και σταθερής συνεργασίας με τους καθ' ύλην αρμοδίους δημόσιους φορείς.

Τα ζητήματα αυτά, θεμελιώδους σημασίας για την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας μας, απαιτούν :

α) Τη συντονισμένη υποστήριξη όλων των αρμοδίων φορέων, Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο μιας πολιτικής πολιτιστικής αποκέντρωσης. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη συνεργασιών της Τ.Α. με την Αρχαιολογική Υπηρεσία, στο κρίσιμο ζήτημα της προστασίας και της ανάδειξης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

β) Τη δημιουργία υποδομής για την πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α. (περαιτέρω μελέτες, εξειδικευμένες ανά πολιτιστικό τομέα, όπως ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ., Δημοτικές Βιβλιοθήκες, Καλλιτεχνικές Σχολές της Τ.Α., δημιουργία βάσεων δεδομένων, εκδόσεων κ.λ.π.)

γ) Την ανάπτυξη συνεργασιών των φορέων της Τ.Α. με ερασιτεχνικούς πολιτιστικούς φορείς .

δ) Την ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών στον τομέα του Πολιτισμού.

ε) Την περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, το Συμβούλιο της Ευρώπης και άλλους Ευρωπαϊκούς Πολιτιστικούς Οργανισμούς.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αξιοποίηση Κοινοτικών χρηματοδοτήσεων για πολιτιστικά προγράμματα επιτελικής σημασίας, με σκοπό(1):

* Την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού της Τ.Α. , μέσω κυρίως της συνεχούς συμβουλευτικής υποστήριξης και της κατάρτισης του αιρετού σώματος και του στελεχικού δυναμικού της, ιδιαίτερα σε θέματα πολιτιστικού προγραμματισμού καθώς και σε θέματα διοίκησης - διαχείρισης πολιτιστικών φορέων.

* Την αξιοποίηση και διάχυση της πληροφόρησης και την αμφίδρομη επικοινωνία ανάμεσα στους αρμόδιους φορείς και την Τ.Α. Η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. ως κεντρικός φορέας της Τ.Α. και η Ε.Ε.Τ.Α.Α. ως τεχνικός της σύμβουλος θα πρέπει να δημιουργήσουν την υποδομή για την εξασφάλιση της ροής πληροφόρησης κυρίως από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και ΥΠ.Π.Ο. προς τους φορείς της Τ.Α.

* Τις Ευρωπαϊκές συνεργασίες , μέσω της διευκόλυνσης της συμμετοχής των Ελληνικών Ο.Τ.Α. σε ευρωπαϊκά δίκτυα πόλεων , με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και την ανάπτυξη πολιτιστικών συνεργασιών.

* Τον συνολικό τοπικό προγραμματισμό ,για τον συνδυασμό πολιτιστικών παρεμβάσεων με δράσεις του οικονομικού και κοινωνικού τομέα, όπως είναι ο τουρισμός , η ποιότητα ζωής και το περιβάλλον.

(1) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος I & II) - * Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ Δ.Ε.Π.Α. (ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)

3.1. Σκοπιμότητα

I. Κοινωνική αποστολή

Οι Δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις πολιτιστικών και κοινωνικών λειτουργιών, δημιουργήθηκαν για τους ίδιους λόγους που συστήθηκαν και λειτουργούν οι επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης των άρθρων 260-275 του ΠΔ 323/89 (ΔΚΚ) :

“ Η αξιοποίηση τοπικών πλουτοπαραγωγικών πόρων, η ανάπτυξη της περιοχής, η βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής θέσης των κατοίκων της, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η συγκράτηση του πληθυσμού στον τόπο του, η επαναεπένδυση του πλεονάσματος στην περιοχή με τη δημιουργία νέων επενδύσεων ή την επέκταση των δραστηριοτήτων του φορέα “ , είναι κάποιοι από τους λόγους που οδήγησαν στην σύσταση των επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α.

Η σύσταση όμως των επιχειρήσεων πολιτιστικών και κοινωνικών λειτουργιών έγινε και για έναν επιπρόσθετο λόγο : την διατήρηση και την αναβίωση της πολιτιστικής παράδοσης και την ανάδειξη των συνθηκών και των παραγόντων που δημιουργούν πολιτισμό.

II. Πως συστήθηκαν

Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανέγερση και εκμετάλλευση χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών αντιμετωπίστηκαν από το Κράτος ως παραγωγικές επενδύσεις (αναπτυξιακοί νόμοι 1262/82 άρθρο 2 παρ. ιστ, 1892/90 άρθρο 2 παρ. ιστ).

Για την σύσταση αυτών των επιχειρήσεων απαιτούνται, απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου και εκπόνηση οικονομοτεχνικής μελέτης, από την οποία να προκύπτει η σκοπιμότητα και η βιωσιμότητα του επενδυτικού σχεδίου.

Η διαδικασία σύστασης των επιχειρήσεων πολιτιστικών και κοινωνικών λειτουργιών και ιδίως η μεθοδολογία εκπόνησης της σχετικής οικονομοτεχνικής μελέτης αναφέρονται στη συνέχεια.

α. Διαδικασία σύστασης (1)

- Απόφαση Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου .
- Ανάθεση εκπόνησης τεχνικών μελετών.
- Εκτίμηση αξίας περυσιακών στοιχείων που τυχόν εισφέρονται, απο την Επιτροπή του άρθρου 9 του Ν 2190/20 .
- Εκπόνηση οικονομοτεχνικής μελέτης.
- Οριστική απόφαση σύστασης της επιχείρησης, σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης.
- Υποβολή της μελέτης : * στο ΥΠ.ΕΘ.Ο.- ΥΠ.Α. (εφόσον αιτείται επιχορήγηση)
* στη Νομαρχία (εφόσον πρόκειται μόνο για σύσταση)
- Δημοσίευση απόφασης στο φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης (Φ.Ε.Κ.).

β. Μεθοδολογία εκπόνησης οικονομοτεχνικής μελέτης (2)

Συγκέντρωση στοιχείων

- Πληθυσμού περιοχής.
- Πολιτιστικής υποδομής περιοχής (χώροι , φορείς).
- Κατάρτιση ερωτηματολογίου.
- Προυπολογισμός, προμετρήσεις κτιριακών εγκαταστάσεων.
- Συγκέντρωση προσφορών για τον εξοπλισμό των τμημάτων.
- Εκτίμηση, με βάση την έρευνα αγοράς και τη δυναμικότητα της Επιχείρησης, της ζήτησης για τα τμήματά της.

Αναγκαιότητα εκπόνησης

Μπορεί να αποτελέσει η οικονομοτεχνική μελέτη χρήσιμο εργαλείο διερεύνησης σε αρχικό στάδιο και βοήθημα για την υλοποίηση σε μεταγενέστερο.

γ. Περιεχόμενα των κεφαλαίων της οικονομοτεχνικής μελέτης

Γενικά στοιχεία : σύντομο ιστορικό του θέματος , των ενεργειών που έχουν προηγηθεί, παραδοχές και μέθοδος εκπόνησης της μελέτης , στοιχεία του φορέα, τόπος εγκατάστασης, περιγραφή και σκοπιμότητα του έργου .

(1) Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος Ι & ΙΙ) - " Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.- Παρούσα κατάσταση και προοπτικές".

(2) Οικονομοτεχνική Μελέτη σύστασης της Δ.Ε.Π.Α.Π. (1992).

Στοιχεία πληθυσμού : μελέτη πληθυσμιακών δεδομένων , κατάρτιση ερωτηματολογίου για την έρευνα των ενδιαφερόντων των κατοίκων , της συμμετοχής τους σε εκδηλώσεις, των συνηθειών τους και του τρόπου ζωής τους, σε σχέση με κοινωνικοπολιτιστικές δραστηριότητες. Μελέτη της πολιτιστικής υποδομής της περιοχής σε δραστηριότητες, φορείς και χώρους. Πρόβλεψη της ζήτησης . Έρευνα της σχέσης της επιχείρησης με τους άλλους φορείς.

Οι Δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις Πολιτιστικών και Κοινωνικών δραστηριοτήτων προβάλλουν την ιδιαιτερότητα του τοπικού πολιτισμού και με την λειτουργία τους επιδιώκουν τη διατήρηση της Πολιτιστικής Παράδοσης της συγκεκριμένης περιοχής, συνδυάζοντας τη με τα σύγχρονα ρεύματα. Η αναβίωση ηθών και εθίμων (πανηγυριών, γιορτές κρασιού, καρναβάλι κ.λ.π., η προστασία μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, η δημιουργία εργαστηρίων υφαντικής, αγγειοπλαστικής, κεραμικής και η δημιουργία χορευτικών συγκροτημάτων τοπικού χαρακτήρα, είναι κάποιοι απο τους τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις, οι οποίες είναι δυνατόν να επιδιώκουν επίσης τον συντονισμό των πολιτιστικών φορέων της περιοχής , την κάλυψη των αναγκών τους σε χώρους και υλικοτεχνική υποδομή και να υποβοηθούν την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.

Τόπος εγκατάστασης : επιλογή της θέσης των κτιρίων, αιτιολόγηση, δυνατότητα εξασφάλισης προσωπικού, περιγραφή των πλεονεκτημάτων χωροταξικών και περιφερειακών. Προσπάθεια εξεύρεσης κτιρίων παραδοσιακών και διατήρησης της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Κτίρια ενταγμένα στον πολεοδομικό ιστό, παραδοσιακά κτίρια που μένουν αχρησιμοποίητα μπορούν να χρησιμοποιηθούν, εάν ανακαινισθούν και αποκτήσουν την απαιτούμενη λειτουργικότητα.

Τεχνικά στοιχεία : τεχνική περιγραφή κτιριακών εγκαταστάσεων, προμετρήσεις, προϋπολογισμοί των έργων, συγκέντρωση προσφορών για τον απαιτούμενο εξοπλισμό. Κόστος τεχνικών έργων- κόστος επιπλώσης- εξοπλισμού- διακόσμησης.

Νομική μορφή-Οργάνωση : κατάρτιση κανονισμών σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 266 του ΠΔ 323/89 (ΔΚΚ).

Οικονομοτεχνικά στοιχεία : προσδιορισμός του συνολικού κόστους της επένδυσης, τρόπος κάλυψης του κόστους, χρηματοδοτικό σχήμα, προβλεπόμενα έξοδα για τα πρώτα πέντε χρόνια, κεφάλαιο κίνησης, αναμενόμενα έσοδα για τα πρώτα πέντε χρόνια, αποσβέσεις, αποτελέσματα εκμετάλλευσης, υπολογισμός νεκρού σημείου, ταμειακές ροές.

Η επιχειρηματική δραστηριότητα της Αυτοδιοίκησης και η ιδιομορφία των επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. δίνει προτεραιότητα στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών και ως εκ τούτου δυνατότητες παρέμβασης στις κοινωνικές διαδικασίες. Αυτό όμως δεν απαλλάσσει τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. από την υποχρέωση τους να κινούνται με τους όρους της αγοράς και να είναι ταυτόχρονα βιώσιμες, ανταγωνιστικές και ανταποδοτικές.

Η αποτελεσματική λειτουργία τους και η αποτελεσματικότερη υλοποίηση των στόχων τους επιβάλλουν να κινηθούν σε δυο επίπεδα και στο επίπεδο της αγοράς και στο κοινωνικό επίπεδο.

Οι αρμοδιότητες βέβαια αυτές συνοδεύονται πάντα από την οικονομική αυτοδυναμία και αυτοδιάθεση, που για την επιχείρηση σημαίνει δημιουργία ιδίων εσόδων, αυξημένων μεν κατά το ύψος των φόρων που θα κατέβαλαν αν φορολογούνταν, μειωμένων όμως κατά την αξία παραγωγής των κοινωνικού ενδιαφέροντος αγαθών.

III. Λειτουργία των επιχειρήσεων (1)

Οι επιχειρήσεις λειτουργούν με κανονισμούς, οι οποίοι προβλέπονται στο άρθρο 266 του ΠΔ 323/89.

- Προσωπικό : * Υπεύθυνοι τμημάτων (από τους καθηγητές των τμημάτων).
 - * Διευθυντές (μόνιμοι)
 - * Καθηγητές (μόνιμοι ή ωρομίσθιοι)
- Πτυχία : * Καθηγητές (απαραίτητο πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης Σχολής αρ.3 ΠΔ /τος 372).
- Τίτλοι σπουδών : χορηγούνται μόνο από επαγγελματικές σχολές.
- Ειδικά κονδύλια : πρέπει να προβλέπονται στον προϋπολογισμό για την παροχή συμβούλων από ειδικευμένους επιστήμονες.
- Προσωπικό διοικητικό και προσωπικό υποστήριξης των λειτουργιών της επιχείρησης.

(1) Κανονισμός Διοίκησης - Διαχείρισης της Δ.Ε.Π.Α.Π. (1992).

Τμήματα πολιτιστικών επιχειρήσεων

Σε φάση πλήρους λειτουργίας, μια επιχείρηση πολιτιστικής ανάπτυξης μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής τμήματα :

- Μουσικής, εκμάθησης μουσικών οργάνων.
- Χορού, παραδοσιακών χορών.
- Εικαστικών
- Θεάτρου
- Κινηματογράφου
- Φωτογραφίας
- Ψυχαγωγίας-ελευθέρου χρόνου(παιδικές χαρές, λούνα-πάρκ, χώροι απασχόλησης παιδιών).

IV. Οικονομικοί πόροι

- Επιχορηγήσεις
Νόμος 1892/90 : σταθερά ποσοστά επιχορήγησης ανάλογα με την περιοχή. Δεν υπάγονται στον αναπτυξιακό νόμο οι νομοί Αττικής και Θεσσαλονίκης.
- Δανειοδότηση (Τ.Π.Δ.) και επιδότηση επιτοκίου, εάν η επένδυση έχει υπαχθεί στον αναπτυξιακό νόμο.
- Προγραμματικές συμβάσεις συνήθως γίνονται ανάμεσα σε εμπλεκόμενους φορείς (ΥΠ.ΠΟ. , Ο.Τ.Α., Δ.Ε.).
- Κοινοτικά προγράμματα για τον πολιτισμό (π.χ. πρόγραμμα καλειδοσκόπιο, Αρχιτεκτονική κληρονομιά).
- Κοινοτικά προγράμματα κάλυψης μέρους του λειτουργικού κόστους της επιχείρησης.
- Ιδία συμμετοχή (μέρους του κόστους της επένδυσης).

V. Υφιστάμενη κατάσταση

Οι οικονομοτεχνικές μελέτες, που έγιναν για τη σύσταση αυτών των επιχειρήσεων, στηρίζονταν ενίοτε σε ανύπαρκτα μεγέθη, με συνέπεια η πρόβλεψη εσόδων να οδηγεί στην λειτουργία παρεπόμενων δραστηριοτήτων, συνήθως αναψυκτηρίων και κατά συνέπεια το οικονομικό αποτέλεσμα να προέρχεται από δραστηριότητες, που δεν είχαν καμία σχέση με τον επιχειρηματικό ρόλο ή το έργο της επιχείρησης.

Σε όσες περιπτώσεις υπήρχαν μελέτες που ελάμβαναν υπόψη και τον κοινωνικό ρόλο των επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. (αξιολόγηση του κοινωνικού ρόλου των επιχειρήσεων), υπάρχει στην υλοποίηση μεγάλη απόκλιση ανάμεσα στις προβλέψεις για την σύσταση και την υλοποίηση του επενδυτικού ρόλου.

Η ισχύς του αναπτυξιακού νόμου 1262/82, μέχρι την τροποποίηση του από το νόμο 1892/90, που χορηγούσε επιπρόσθετη επιχορήγηση 15 ποσοστιαίων μονάδων στις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. και απαιτούσε μειωμένη ιδία συμμετοχή του φορέα, έδωσε τη δυνατότητα σύστασης επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. και στον τομέα των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Μέρος του κόστους αυτών των επενδύσεων επιχορηγείτο, μειώνοντας κατά το μέρος της επιχορήγησης το κόστος της επένδυσης, με το οποίο επιβαρυνόταν ο φορέας. Ταυτόχρονα, το κόστος επιμεριζόταν ανάμεσα στον φορέα και στην πολιτεία, που με τον τρόπο αυτό αναγνώριζε τον κοινωνικό ρόλο των επιχειρήσεων (κατά τη φάση σύστασης και ίδρυσης) και υποστήριζε την περιφερειακή ανάπτυξη, αφού κάθε αναπτυξιακός νόμος ρυθμίζει βασικές εθνικές επενδυτικές επιλογές για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Ο αναπτυξιακός νόμος 1892/90, όπως ισχύει σήμερα, αντιμετωπίζει τις επενδύσεις των Ο.Τ.Α., όπως αυτές του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας.

Η κατάρτιση των επιπρόσθετων επιχορηγήσεων η μείωση των άμεσων επιχορηγήσεων, η έμφαση του νόμου στα φορολογικά κίνητρα, ο καθορισμός ελάχιστου ύψους παραγωγικής επένδυσης και η αυξημένη ιδία συμμετοχή έχει ως συνέπεια την σύσταση επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. χωρίς την υπαγωγή τους στον Αναπτυξιακό Νόμο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η σύσταση να γίνεται με ελάχιστο κεφάλαιο (χωρίς την υποχρέωση του άρθρου 8 του Ν 1599/86 για το ύψος και τον τρόπο που θα καλυφθεί το ποσοστό της ιδίας συμμετοχής), που δεν επαρκεί ούτε για την εκτέλεση μέρους των επενδυτικών έργων. Αυτό σε συνδυασμό με το ότι ο φορέας δεν μπορεί να επιχορηγήσει την επιχείρησή του, δημιουργεί χρηματοοικονομικά προβλήματα, τόσο κατά τη σύσταση όσο και κατά την λειτουργία της επιχείρησης.

Ως σήμερα οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. έχουν δραστηριοποιηθεί σε όλους τους τομείς παραγωγικών δραστηριοτήτων, σε όλη την ελληνική επικράτεια. Ο αριθμός τους ανέρχεται σε 167 και σχεδόν διπλασιάζεται (306), εάν συναθροιστούν οι δραστηριότητες, αφού οι περισσότερες επιχειρήσεις δεν είναι αποκλειστικού σκοπού. Οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. απασχολούν 1500 εργαζομένους. Ο αριθμός όμως των θέσεων εργασίας που έχουν δημιουργήσει είναι πολύ μεγαλύτερος, γιατί στον προηγούμενο αριθμό δεν υπολογίζεται το προσωπικό που απασχολείται εποχιακά, λόγω της φύσης και του αντικειμένου ορισμένων επιχειρήσεων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι : Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ & ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

Ι. Λίγα λόγια για τη πόλη του Πειραιά

“ Η ιστορία των πόλεων είναι η ιστορία της ανθρωπότητας. Μέσα απο τη μορφή που διατηρεί κάθε πόλη, διαβάζεις τις αξίες, την παράδοση, τον πολιτισμό που τη δημιούργησε , τα κίνητρα των ανθρώπων, τον σεβασμό ή την ασέβεια , το θάρρος ή τον εγωισμό αυτών που την κατοίκησαν και την κατοικούν.....”(1). Ο Πειραιάς ακόμα και με τη σημερινή του μορφή, αποτελεί αντιπροσωπευτικό “παράδειγμα” πόλης που δικαιώνει στην πράξη, τις εύστοχες αυτές παρατηρήσεις . Γιατί, παρά τις “αλλοιώσεις ” και “ παραμορφώσεις ” που έχει υποστεί, διατηρεί αδρά ίχνη απο τον παλιό, το μοναδικό τοπικό του “ χρώμα ” - διατηρεί την ιδιαιτερότητα του και όσους ζούν και μοχθούν σ’ αυτόν και φυσικά , τον αγαπούν , ο Πειραιάς δεν είναι μόνο η σημερινή πολυθόρυβη πολιτεία, που την πνίγουν τα καυσαέρια , δεν είναι μόνο η μικρή καθημερινή του πραγματικότητα. Είναι ταυτόχρονα και μνήμη , μνήμες πολλές συγκεκριμένα, που μαστιγώνουν , για την ομορφιά που χάθηκε, για τις αξίες, ηθικές ή πολιτισμικές- και κάθε πόλη είναι και μια πολιτιστική αξία- που έλλειψαν ή τείνουν να λείψουν απο τον τόπο αυτό κι απο τη ζωή μας...

Οι άνθρωποι όμως, όσο κι αν θέλουν- κι ακόμα περισσότερο οι καιροί- δεν γυρίζουν πίσω. Είμαστε υποχρεωμένοι να ζούμε το σήμερα, όπως το διαμορφώνουν οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της εποχής μας και να μοχλούμε, όσο μπορούμε, για κάποιο αύριο που δεν ξέρουμε αν θα’ ναι καλύτερο. Αλλά φυσικά τίποτα δεν εμποδίζει την νοσταλγία και την επιστροφή, με τη μνήμη στον Πειραιά του χθές, την πόλη με “ το ανθρώπινο πρόσωπο ” που δεν υπάρχει πια και στη θέση της προβάλλει η σημερινή απρόσωπη μεγαλόπολη η οποία φθάνει σήμερα τους 476.304 κατοίκους (σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 1991).

Οι καιροί άλλαξαν, οι τόποι άλλαξαν . Η μνήμη όμως μένει αναλλοίωτη και οδηγεί σήμερα σ’ αυτή την επιστροφή στις “ ρίζες ” που και χρήσιμη και σκόπιμη είναι, ιδιαίτερα στις μέρες μας. Γιατί είναι αλήθεια πως κάθε γεωγραφικός χώρος επηρεάζει βαθύτατα τα όνειρα, τις επιθυμίες και τις προσδοκίες των κατοίκων του. Συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινωνικότητας και στη βαθμιαία αλληλοκατανόηση και γόνιμη άμιλλα. Γι’ αυτό και ο δεσμός των κατοίκων με την πόλη αποκτά μια ιδιαίτερη διάσταση, η οποία φαίνεται ολοκάθαρα μέσα απο την πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία, υλοποιώντας έτσι την πολιτιστική υποδομή ενός τόπου.

Είναι αναγκαίο εδώ να παραθέσουμε στοιχεία από το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων του Πειραιά οι οποίοι είναι και χρήστες των πολιτιστικών αγαθών που παρέχονται μέσα στην Πόλη .

(1) Γιάννης Ν.Χαντζημανωλάκης , “Το λιμάνι του Πειραιά στη διαδρομή των αιώνων”- Πειραιάς 1993.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΤΑ ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (1)

ΦΥΛΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	Μεταπτυχ. Τίτλοι σπουδών	Πτυχιούχοι Α.Ε.Ι.	Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι.- ΚΑ.Τ.Ε.Ε.	Πτυχιούχοι Ανώτερης Σχολής	Φοιτητές Α.Ε.Ι.- Τ.Ε.Ι. - Ανώτ.σχολών	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης
ΑΡΡΕΝΕΣ	194.834	695	7.742	5.506	4.231	8.199	58.937
ΘΗΛΕΙΣ	216.838	147	7.375	3.860	4.495	9.633	56.958
ΣΥΝΟΛΟ	411.672	842	15.117	9.366	8.726	17.825	115.895

ΦΥΛΛΟ	Τελειόφοιτοι Γ' Τάξη Γυμνασίου	Απόφοιτοι Στοιχειώδ. Εκπαίδευσης	Δεν τελείωσαν την Στοιχειώδη Εκπαίδευση	Αγράμματοι
ΑΡΡΕΝΕΣ	31.082	70.532	14.424	4.326
ΘΗΛΕΙΣ	29.010	75.464	18.932	8.131
ΣΥΝΟΛΟ	60.092	145.996	25.356	12.457

(1) Στοιχεία απο την απογραφή του 1991.

Με βάση τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι όσο αφορά το μορφωτικό επίπεδο, υπάρχει μεγάλο ποσοστό ατόμων που έχουν τελειώσει μόνο τη στοιχειώδη εκπαίδευση και επίσης μεγάλο ποσοστό που είναι τελείως αγράμματοι. Υπάρχει μέτριο βιωτικό επίπεδο γιατί ο Πειραιάς ως λιμάνι, συγκεντρώνει πολύ εργατικό πληθυσμό και τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες αναβάθμισης της προσφερόμενης ποιότητας ζωής των πολιτών.

II. Η εποχή της μεγάλης ακμής

Τα πρώτα χρόνια του εικοστού αιώνα (1900-1910) έχουν δίκαια χαρακτηριστεί σαν η περίοδος της μεγάλης ακμής του πειραικού πνεύματος. Πραγματικά, παράλληλα με τη γενική εξέλιξη της πόλεως, σημειώθηκε την εποχή αυτή και αξιόλογη κίνηση, στον πνευματικό και καλλιτεχνικό τομέα. Άλλωστε και σ'ολόκληρη την Ελλάδα τα πρώτα χρόνια του αιώνα χαρακτηρίζονται από έντονες πνευματικές και καλλιτεχνικές προσπάθειες, που άνοιξαν καινούργιους δρόμους και συμβάλλουν θετικά στην Εθνική ανάταση, που πραγματώθηκε με την επανάσταση του 1909 και το αναδημιουργικό έργο του Ελευθ. Βενιζέλου.

Η οδυνηρή εμπειρία των πνευματικών ανθρώπων από το παρελθόν, τους υποχρέωσε να σκοπεύσουν στο μέλλον, και ν' αναζητήσουν όχι μόνο νέα, υγιέστερα "σχήματα" ζωής αλλά και νέους τρόπους εκφράσεως, επηρεασμένους ίσως ως ένα σημείο από τον ευρωπαϊκό χώρο όπου μια κοσμογονική μεταβολή είχε αρχίσει να συντελείται, αλλά και προσαρμοσμένους στην Ελληνική πραγματικότητα.

Η αντίδραση αυτή εκδηλώθηκε πιο άμεσα στην περιοχή της πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας. Η "Νέα Σκηνή" (1901) του Κώστα Χρηστομάνου υπήρξε δημιούργημα της εποχής ("Τέχνη", "Διόνυσος", "Παναθήναια", "Νούμας", "Ακρίτας", "Ηγησώ", "Ηλύσια", "Καλλιτέχνες") άνοιξαν πλατύτερους πνευματικούς ορίζοντες στο Ελληνικό ανταγωνιστικό κοινό, φέρνοντάς το σε άμεση επαφή με τα επιτεύγματα του ευρωπαϊκού πνεύματος και της τέχνης καθώς και με τα νέα ρεύματα ιδεών, που εμφανίστηκαν τότε, σε μια κρίσιμη αναμφισβήτητη καμπή της ευρωπαϊκής ιστορίας.

Εκδότης του τελευταίου από τα περιοδικά που αναφέρθηκαν - του "Καλλιτέχνη" (1910-12) - ήταν ο Γεράσιμος Βώκος (1868-1927). Και στον ίδιο άνθρωπο οφείλεται κι ένα αξιόλογο εκδοτικό επίτευγμα, στον πειραικό χώρο, "Το Περιοδικό μας" (1900-02), που η εκδόσή του αποτέλεσε σταθμό στην πνευματική ζωή του τόπου.

Με τον πειραικό κύκλο ο Γερ.Βώκος συνδέθηκε πολύ νωρίς. Κι όταν αυτός ο κύκλος άρχισε να ευρύνεται και να εκδηλώνει περισσότερο δημιουργικά τις ανησυχίες του, ο Βώκος ήταν, μπορεί να πει κανείς ένας απο τους κορυφαίους εταίρους του, τόσο στις συγκεντρώσεις του "Καλλιτεχνικού Κέντρου" όσο και στις ατέλειωτες συζητήσεις στο ιστορικό καφενείο του Διονυσιάδη, στο Πασαλιμάνι. Κι ακόμη, σαν ήρθε η κατάλληλη στιγμή, αυτός είχε την τόλμη να εκφράσει, στην πράξη πια, τις ανησυχίες του τοπικού πνευματικού κύκλου με την έκδοση του "Περιοδικού μας".

Το πρώτο τεύχος του "Περιοδικού μας" κυκλοφόρησε την 1η Μαρτίου 1900 και η έκδοσή του χαιρετίστηκε με ενθουσιασμό απο τους πνευματικούς ανθρώπους όχι μόνο του Πειραιά αλλά και της πρωτεύουσας. Ήταν μια ξεχωριστά φροντισμένη, για την εποχή, εκδοτική δουλειά.

Κυκλοφορούσε κάθε 15 μέρες, σε σχήμα 8ο, με 32 συνήθως σελίδες και εξώφυλλο καθώς και με πλούσια, σχετικά, εικονογράφηση. Τυπωνόταν στον Πειραιά, στο τυπογραφείο της εφημερίδας "Σφαίρα" και η τιμή κάθε φύλλου ήταν 60 λεπτά, ενώ η ετήσια συνδρομή είχε οριστεί σε 10 δρχ. για το εσωτερικό και σε 10 χρυσά φράγκα για το εξωτερικό.

Στον κύκλο των συνεργατών του περιλαμβάνονταν εκτός απο τους εκπροσώπους της Πειραικής πνευματικής ζωής, οι κορυφαίοι λογοτέχνες της εποχής. Και είναι ενδεικτικά τα περιεχόμενα του πρώτου τεύχους που παραθέτονται πιο κάτω: Π.Νιρβάνα: "Οι Έλληνες που γράφουν και οι Έλληνες που διαβάζουν", Κ.Παλαμά: "Το τραγούδι του Ήλιου", Γ.Βώκου: "Το μαγικό παλάτι", Γιάννη Καμπύση: "Προλεγόμενα στο βιβλίο των συντριμιών", Λ.Πορφύρα: "Ερημοκλήσια", Ιακ.Χ.Δραγάση: "Ο Αρχαίος Πειραιεύς", Εδγάρδου Πόε: "Οι κώδωνες" σε μετάφραση Δ.Σισιλιάνου. Στο ίδιο φύλλο υπάρχουν σχόλια- με το γενικό τίτλο "φύλλα του δεκαπενθημέρου" - , επισκόπηση της φιλολογικής, καλλιτεχνικής και επιστημονικής κινήσεως καθώς και νέα απο τις ξένες φιλολογίες - γερμανική, αγγλική, γαλλική, - με βασικό συνεργάτη, στον τομέα αυτό, τον Παύλο Νιρβάνα. Επίσης δημοσιεύεται και μια χαρακτηριστική εικόνα του Φρειδ. Νίτσε.

Στα αμέσως επόμενα χρόνια δεν αναφέρονται οργανωμένες συλλογικές προσπάθειες, στον πνευματικό χώρο. Το κύριο βάρος της ευρύτερης πνευματικής καλλιέργειας κράτησε το Φιλολογικό Τμήμα του "Πειραικού Συνδέσμου" με τις τακτικές διαλέξεις του στο Φουαγιέ του Δημοτικού Θεάτρου και άλλες κατάλληλες αίθουσες και με ομιλητές τους γνωστότερους πνευματικούς ανθρώπους της εποχής. Διαλέξεις επίσης έδινε στην αίθουσα Διονυσιάδη, στο Πασαλιμάνι, η εταιρία "Ελληνισμός", που είχε ιδρύσει τμήμα στον Πειραιά, ενώ ο Πειραικός πνευματικός κύκλος που άφησε φωτεινά ίχνη με "Το περιοδικό μας" και με το δημιουργικό έργο των κορυφαίων εκπροσώπων του δεν πήρε ποτέ τη συγκεκριμένη μορφή οργανώσεως.

Παρέμεινε μια "συντροφιά" που κινήθηκε ανάμεσα στο "Καλλιτεχνικό Κέντρο" το καφενείο του Διονυσιάδη και το φιλολογικό σαλόνι του Αγαθοκλή Κωνσταντινίδη υποπρόξενου τότε της Ρωσίας στον Πειραιά, χωρίς να επιδιώξει, βασικά, την άμεση επαφή με το πλατύτερο κοινό. Βέβαια η παρουσία του κύκλου δικαιώθηκε απόλυτα απο το γεγονός ότι οι περισσότεροι απ'αυτούς που τον συγκροτούσαν κατέκτησαν με το έργο τους επίζηλες θέσεις στα νεοελληνικά γράμματα και πρόβαλαν σε ευρύτερα πλαίσια το πειραικό όνομα. Σ'ότι όμως αφορούσε τη συλλογική προσφορά, στον τομέα της πνευματικής δραστηριότητας, το ωραίο ξεκίνημα που πραγμάτωσε ο κύκλος αυτός, στις αρχές του αιώνα, δεν είχε την ανάλογη συνέχεια στα κατοπινά χρόνια. Σιγά-σιγά οι περισσότεροι απ'αυτούς που τον συγκροτούσαν σκορπίστηκαν και στράφηκαν στην Αθήνα, αναζητώντας μια καλύτερη τύχη, που το ταλέντο και η φήμη τους, τους έδινε το δικαίωμα να διεκδικήσουν. Κι απόμειναν ελάχιστοι - οι πιστοί - για ν' αποτελέσουν, όταν θα 'ρχόταν η κατάλληλη στιγμή, το συνδυαστικό κρίκο με τη νέα πνευματική γενιά. Τη γενιά αυτή που θα ξεκινούσε στα πρώτα ανήσυχα χρόνια του μεσοπολέμου και θα κατόρθωνε, τελικά, να συντηρήσει την πνευματική παράδοση του τόπου.

Στο Θεατρικό τομέα, εκτός απο τη λειτουργία των γνωστών θερινών θεάτρων (Διονυσιάδη, " Απόλλωνος", Τσόχα, Νέου Φαλήρου), η ύπαρξη του Δημοτικού Θεάτρου συνέβαλε στη δημιουργία μιας αξιόλογης κινήσεως. Κάθε χειμώνα, απο τη μοναδική αυτή σκηνή της πόλεως, περνούσαν οι γνωστότεροι ελληνικοί και ξένοι θίασοι κι έτσι οι Πειραιώτες είχαν την ευκαιρία να χαρούν και ν' απολαύσουν θέαμα ποιότητας. Για ένα χρονικό διάστημα, μάλιστα, καθιερώθηκε στο Δημοτικό Θέατρο κι ο θεσμός των συνδρομητών, που προπλήρωναν όλες τις παραστάσεις της χρονιάς και είχαν τις μόνιμες θέσεις τους στην πλατεία ή τα θεωρεία.

Στον τομέα της μουσικής, το Ωδείο του " Πειραικού Συνδέσμου ", με το εκπαιδευτικό έργο του και τις αξιόλογες εκδηλώσεις του, κρατούσε τα πρωτεία. Σ'αυτό δίδαξαν μέχρι το 1920 οι γνωστότεροι συνθέτες και μουσικοί παιδαγωγοί της εποχής (Δ.Λογκομπάρντι, Γ.Νάζος, Φ.Οικονομίδης, κ.ά.). Κι απο μια δημοσιογραφική έρευνα που έγινε το 1913, μαθαίνουμε πως ανάμεσα στον κύκλο των μαθητών και μαθητριών του Ωδείου ξεχώριζαν η Μαίρη Βολανάκη, η Ανδρ. Κωνσταντινίδου, η Κούλα Κατσιμαντή, η Ζην. Φραγκούλη, η Μαργαρίτα Σταινχάουερ, ο Χαρ. Κορωναίος, η Ευγενία Βραχνού, ο Μίνως Δούνιας- ο γνωστός μετά μουσικολόγος και μουσικοκριτικός- κ.ά.

Ακόμη, στα, 1908, η Σοφία Βέλλα- Βρυάκου ίδρυσε, με την καλλιτεχνική συμπαράσταση της καθηγήτριας της Λίνας Λότνερ, το "Νέον Ωδείο Πειραιώς", που λειτούργησε αρκετά χρόνια στην οδό Υψηλάντου, σε οίκημα ειδικά χτισμένο για ωδείο και εξελίχθηκε σε αξιόλογο, επίσης, καλλιτεχνικό φυτώριο. Στο ωδείο αυτό, που την επίτιμη διεύθυνσή του είχε ο Σπ. Σαμαράς, δίδαξαν ο Γεώργιος Λαμπελέτ- που στα 1914 ανέλαβε και τη διεύθυνση- ο Σέφφερ, ο Μπέμερ, η Κορίνα Λαμπελέτ, η Ευτυχία Καμπανάκη κ.ά. Και τέλος στην οδό Καραίσκου λειτούργησε γ'άρκετό χρονικό διάστημα η ιδιωτική μουσική σχολή του Λουδοβίκου και της Ελπίδας Λαμπελέτ.

Συγχρόνως άρχισε να αναπτύσσεται στον Πειραιά και κάποια “ κοσμική “ κίνηση. Στον Τιτάνειο κήπο οργανώνονταν, τα καλοκαίρια, χοροί για φιλανθρωπικούς, κυρίως , σκοπούς. Οι ετήσιες χοροεσπερίδες του “Πειραικού Συνδέσμου”, του “Συνδέσμου των Δημοσιογράφων” και των άλλων σωματείων, με την παρουσία όλων των τοπικών παραγόντων, αποτελούσαν κοσμικά γεγονότα για την Πειραική κοινωνία της εποχής. Οι χοροεσπερίδες αυτές δίνονταν στο Φουαγιέ του Δημοτικού Θεάτρου, στο Δημαρχείο (Ρολόι) ή στην αίθουσα του ξενοδοχείου “ Ακταίον” , που είχε χτίσει στο Νέο Φάληρο ο Ιων.Πεσμαζόγλου. Και οι νέοι του Πειραιώς διδάσκονταν τους ευρωπαϊκούς χορούς στα δυο γνωστά χοροδιδασκαλεία, του Ι.Κράκαρη και του Δ.Βλάσση.

Αργότερα δυο σημαντικά ιστορικά γεγονότα σημάδεψαν τη ζωή του τόπου. Ο Βαλκανικός και μετά ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος. Οι καιροί ήταν κοσμογονικοί. Με το τέλος και του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου, οι άνθρωποι ζούσαν με το όραμα της αλλαγής, με προσδοκίες και με όνειρα που έμελλε λίγο αργότερα και με τον τραγικότερο τρόπο να διαψευσθούν. Όμως μ'αυτό το όραμα ξεκινούσαν τότε και πραγματοποιούσαν μια αποφασιστική μεταβολή στην όλη πορεία τους.

Αυτή η μεταβολή έγινε αισθητή και στον Πειραικό χώρο, στο τέλος του πρώτου πολέμου, για να πάρει ευρύτερες διαστάσεις μετά τη μικρασιατική καταστροφή και την εγκατάσταση των χιλιάδων προσφύγων στους συνοικισμούς. Η ζωή του τόπου άλλαξε ριζικά . Μια νέα πραγματικότητα δημιουργήθηκε. Αυτή η καινούργια πραγματικότητα με τα σοβαρά προβλήματα και τις ανησυχίες της, καθώς και η διαμόρφωση της πνευματικής και πολιτιστικής ζωής τις επόμενες δεκαετίες (περίοδο μεσοπολέμου) θα αναλυθούν πιο κάτω μετά την απαραίτητη παρένθεση : τη σύντομη αναφορά στους ανθρώπους που συνδέθηκαν με την πειραική πνευματική καλλιτεχνική ζωή στην πρώτη εικοσαετία του εικοστού αιώνα .

III. Σημαντικοί πνευματικοί Δημιουργοί και καλλιτέχνες του Πειραιά

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια μικρή αναφορά σε ανθρώπους που συνδέθηκαν με την πειραική πνευματική και καλλιτεχνική ζωή την περίοδο της μεγάλης ακμής γιατί ουσιαστικά συνέβαλαν όλοι (καθένας ανάλογα με τις δυνατότητές του) για να δημιουργηθεί η υπάρχουσα πολιτιστική εικόνα της πόλης. Γιατί η πόλη είναι και οι δημιουργοί της . Ο τόπος, μια πόλη είναι το σημείο όπου η οριζόντια κίνηση της μνήμης (χώρος,χρόνος) συναντά την κάθετη της συνείδηση. Οι δημιουργοί είναι απο τα ουσιαστικότερα στοιχεία της συνείδησης, έκφραση καθολικής αντίληψης αλλά και ύπαρξης. Γι' αυτό και ο δημιουργός αντανακλά τον τόπο, όπως ο τόπος εκδηλώνει τον δημιουργό.

Οι τότε πνευματικοί άνθρωποι σύχναζαν, όπως αναφέρθηκε στις συγκεντρώσεις του “ Καλλιτεχνικού Κέντρου” και, βασικά, στο ιστορικό καφενείο του Διονυσιάδη, στο Πασαλιμάνι. Στο καφενείο αυτό γύρω απο τον Παύλο Νιρβάνα και στις καλλιτεχνικές εσπερίδες του Αγαθοκλή Κωνσταντινίδη συγκεντρώνονταν οι περισσότεροι λογοτέχνες, καλλιτέχνες και διανοούμενοι, ώστε να δημιουργηθεί εκεί, ακριβώς, ο πειραικός πνευματικός κύκλος των αρχών του αιώνα με το Γεώργιο Στρατήγη, το Γεράσιμο Βώκο, το Λάμπρο Παρφύρα, τον Αρίστο Καμπάνη, το Δημοσθένη Βουτυρά, το Νίκο Χαντζάρα, το Σπύρο Μελά, τον Αντ. Σπηλιωτόπουλο, το Ρώμο Φιλύρα τον Ε.Καψαμπέλη, τον Αγγ. Κοσμή, το Γιαννούλη Μπόννη, τον Παν.Σεφερλή, τον Αλ.Βραχνό, τον Γεώργιο Ζουφρέ, τον Γεώργιο Σακαλή, τους μουσουργούς Γ.Λαμπελέτ και Γ.Αξιώτη κ.α.Στο καφενείο του Διονυσιάδη διεξαγόταν ατέλειωτες συζητήσεις γύρω στα καίρια πνευματικά θέματα, που συνεχίζονταν, πολλές φορές στις πειραιώτικες ταβέρνες ή τις μπυραρίες της εποχής - του Τσοκαρόπουλου, τον Μαστραντώνη κ.ά. - , όπου γινόταν συνήθως και οι αναγνώσεις νέων έργων των “ εταίρων “ του κύκλου. Άλλα καφενεία, όπου σύχναζαν, επίσης, οι λόγιοι ήταν του Γ.Συνοδινού, στο Πασαλιμάνι, του Δέδε, του Ποριώτη και του Μανούσου, στην πλατεία Καραϊσκάκη.

Στο τελευταίο σύχναζαν οι δημοσιογράφοι, ενώ το ιστορικό καφενείο του “Ρολογιού “ που είχε ιδρύσει ο Α.Κομνηνός, συγκέντρωνε, βασικά, τους εμπόρους, τους βιομηχάνους, τους εφοπλιστές και, γενικά, τους παράγοντες της οικονομικής ζωής. Τέλος μια ομάδα νέων διανοουμένων, που την αποτελούσαν ο Νίκος Χαντζάρας, ο Γ.Μαντάς, ο Γ.Ευστρατίου, ο Γ.Χαραλαμπόπουλος, ο Γ.Καραγιαννόπουλος και ο Μιχ. Επιφάνης, δημιούργησε ένα καινούργιο “φιλολογι-κό εντευκτήριο” στο καφενείο “Μον Ρεπό” όπου διεξαγόταν διάφορες συζητήσεις γύρω απο πνευματικά και πολιτιστικά θέματα του καιρού.

IV. Η πνευματική γενιά του μεσοπολέμου

Η αξιόλογη πνευματική και καλλιτεχνική κίνηση του μεσοπολέμου οφείλεται, βασικά, στους μόχθους και τις προσπάθειες των νέων ανθρώπων, που φάνηκαν στην περίοδο αυτή και που με το έργο και τη δράση τους συνέχισαν την ωραία πνευματική παράδοση του τόπου. Απο τις συλλογικές κινήσεις και τα λογοτεχνικά περιοδικά της εποχής ξεπρόβαλαν οι καινούργιες πνευματικές δυνάμεις. Με τις ανησυχίες τους και τον ενθουσιασμό της νιότης, δημιούργησαν το απαραίτητο ανανεωτικό κλίμα και διασφάλισαν τη διάρκεια της παραδόσεως. Κι όταν οι ανησυχίες αυτές καταστάλαξαν, πολλοί αναζήτησαν ή υποχρεώθηκαν ν'ακολουθήσουν διάφορους απο τους αρχικούς δρόμους, στη συνέχεια της πορείας τους. Τους απορρόφησαν η επιστήμη, η δημοσιογραφία, οι βιωτικές μέριμνες.

Υπήρξαν όμως και αρκετοί οι πιστοί, που με συνέπεια συνέχισαν να πορεύονται στο δρόμο του πνευματικού χρέους και έδωσαν έργο που κέρδισε την ευρύτερη αναγνώριση- το έργο αυτό που συνθέτει τη σημαντική προσφορά της πειραικής πνευματικής γενεάς του μεσοπολέμου.

Ο Κώστας Σούκας πρωτοφανερώθηκε με στίχους σε περιοδικά της εποχής. Εργάστηκε σαν δημοσιογράφος σε αθηναϊκές και τοπικές εφημερίδες και στα 1935 τύπωσε το πρώτο του μυθιστόρημα "Αποστόλης Κάρλας" με το ψευδώνυμο Κ.Χαλδαίος, δημιουργική προσφορά του, που του έδωσε μια ξέχωρη θέση στη σύγχρονη πεζογραφία μας. Το 1943 τύπωσε τη "Θάλασσα", ένα έξοχο αφηγηματικό κείμενο από εκείνα που έχουν το σπάνιο προνόμιο ν'αντέχουν στην κρίση και τη δοκιμασία του χρόνου.

Ο Χρήστος Λεβάντας - φιλολογικό ψευδώνυμο του Κυριάκου Χαντζηδάκη - πρώτο παρουσιάστηκε στα γράμματα, νεώτατος, στις αρχές του μεσοπολέμου. Επαγγελματικά δέθηκε άμεσα με τη δημοσιογραφία και εργάστηκε σαν συντάκτης σε τοπικά φύλλα και σαν ανταποκριτής στις κυριότερες αθηναϊκές εφημερίδες ("Το Βήμα", "Τα Νέα", "Ακρόπολις", κ.ά.). Πρωτοστάτησε στις περισσότερες τοπικές συλλογικές κινήσεις και εκδοτικές προσπάθειες της εποχής του μεσοπολέμου και μεταπολεμικά στην επανέκδοση του "Περιοδικού μας" (1958-60).

Τύπωσε τις συλλογές διηγημάτων "Στο μεθύσι του πόνου" (1923), "Ισίος δρόμος" (1932), "Η φαμίλια του Νώε" (1940, έπαινος επιτροπής κρατικών λογοτεχνικών βραβείων), "Ταξίδι στο Άγνωστο" (1949), "Ιστορίες του Πόρτο-Λεόνε" (1960), και τη μελέτη "Δυο Μορφές : Δημ. Ν. Βουτυράς - Νικ.Ι.Χαντζάρας" (1952). Στα 1928 παίχθηκε και ένα θεατρικό έργο του, το μονόπρακτο "Ένα βράδυ με τη θύελλα", ενώ πολλά διηγήματά του μεταφράστηκαν στα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ουγγρικά και άλλες ξένες γλώσσες.

Όσο αφορά τους ποιητές της εποχής: Ο Στέφανος Μόρφης - φιλολογικό ψευδώνυμο του Σωκ.Κουμουτσόπουλου- (1884-1956) με τα "Σονέττα" (1916,1923) και τις "Σφυριές στο αμόνι" (1940), ο Σάββας Σπανίδης (1960) με τις συλλογές "Στα γυρίσματα του ρυθμού" (1930) και "Στροφές" (1951), ο Νώντας Θεοφίλου (1910-1958) με τους "Στοχασμούς του ονείρου και της σάρκας" (1933), ο Αντώνης Μπούχλας (1891-1970) με τη συλλογή "Φαχίμα" (1959) και ο Χρόνης Σαρράς που πρόσφατα συγκέντρωσε σε δυο τόμους ("Αχνές σκιές και απόηχοι", "Σκίτσα και φιγούρες") τους παραδοσιακούς στίχους του, συμπληρώνουν τον κύκλο των ποιητών του μεσοπολέμου. Τέλος στην περίοδο αυτή, έκανε την εμφάνισή του και ο Θόδωρος Λιαρούτσος, που τα σκόρπια σε εφημερίδες και περιοδικά ποιήματά του μας πείθουν για τη γνησιότητα του ταλέντου του.

Στον πειραικό πνευματικό κύκλο του μεσοπολέμου κινήθηκαν δημιουργικά και πολλοί άλλοι. Οι Χαρίλαος Αντωνιάτος (1891-1948), που έκανε πολλά χρόνια γυμνασιάρχης στο Γ' Γυμνάσιο Πειραιά, τύπωσε μια ποιητική συλλογή ("Μια σειρά τραγούδια", 1929), τη μελέτη " Οι θρησκευτικές αντιλήψεις του Λασκαράτου" και μετέφρασε δυο έργα του μεγάλου Κεφαλλονίτη σατιρικού, γραμμένα στα ιταλικά ("Ηθη , έθιμα και δοξασίες της Κεφαλλονιάς", 1924 - "Αυτοβιογραφία", 1929). Και ο Θεόδωρος Βλάσσης (1905-1971), που υπήρξε και έμεινε μέχρι το θάνατό του " ένας ρομαντικός του καιρού μας" όπως εύστοχα τον χαρακτήρισε ο Χρήστος Λεβάντας , ξεχώρισε στο χρονογράφημα. Έγραψε, ακόμα, στίχους με πηγαία λυρική διάθεση, θεατρικά έργα και ιστορικά σημειώματα, γύρω απο το νεώτερο Πειραιά, που ιδιαίτερα τα τελευταία αποτελούν μια ευσυνείδητη προσφορά στην έρευνα και τη σπουδή της τοπικής ιστορίας.

Ο ποιητής Νίκος Αιβαλιώτης (1906-1963), που εξέδωσε για ένα διάστημα, το περιοδικό "Ξεκίνημα", ο ποιητής και μελετητής του έργου του Λ.Πορφύρα, Γιώργος Σταυρόπουλος, ο Σοφ.Χαντζηδάκης, ο Βασ.Χανιώτης, η Ρένα Αυγέρη, ο Ματθαίος Παπαθεοδούλου που ξεχώρισε σαν ζωγράφος, ο Έυάγγελ.Πανάγος, ο Ν.Δασκαλόπουλος, ο Ν.Πατρίκιος, ο Αλ.Μακρόπουλος, ο Σταύρος Σταυρακόπουλος, που έδωσε μερικούς απλούς ειδυλλιακούς τόνους κ.ά. συμπληρώνουν τον κύκλο των πειραιώτικων λογοτεχνών και διανοουμένων του μεσοπολέμου που μετέφερε τις ανησυχίες του στην πνευματική ζωή του τόπου.

Στις καλές τέχνες δεν υστέρησε, επίσης ο Πειραιάς στην περίοδο του μεσοπολέμου. Ο Ανδρέας Κρυστάλλης που ειδικεύθηκε σε θαλασσινά θέματα και πίνακες εμπρεσιονιστικούς με προσωπικό τόνο, ο λαϊκός ζωγράφος Σπύρος Παλιούρας που εγκαταστάθηκε στον Πειραιά προς το τέλος αυτής της περιόδου, ο Γιώργος Συρίγος που ξεχώρισε σαν τοπιογράφος και σκηνογράφος και ο Νίκος Παναγιωτάτος είναι οι χαρακτηριστικότεροι εκπρόσωποι του τοπικού καλλιτεχνικού κύκλου.

Και τρεις από τους γνωστότερους Έλληνες σκηνογράφους είναι, επίσης, Πειραιώτες: Ο Κλεόβουλος Κλώνης, σκηνογράφος απο το 1930 του "Εθνικού Θεάτρου" ο Νίκος Ζωγράφος (1912-1969), σκηνογράφος της "Εθνικής Λυρικής Σκηνής" και τέλος ο κορυφαίος Γιάννης Τσαρούχης, που έχει επιβληθεί σαν ζωγράφος και σκηνογράφος και πέρα απο τον Ελληνικό χώρο.

Στο θέατρο, ο Πειραιάς, έδωσε την κορυφαία ιέρεια της ελληνικής σκηνής Κατίνα Παξινού και το σκηνοθέτη Δημήτρη Ροντήρη , που στο "Εθνικό θέατρο" αναδείχθηκε αληθινός δάσκαλος, για να αφοσιωθεί μετά - και συγκεκριμένα απο το 1957- στην προσπάθεια του "Πειραικού θεάτρου" , με την παρουσίαση υποδειγματικών παραστάσεων αρχαίων τραγωδιών στην Ελλάδα και το εξωτερικό, επίσης τους ηθοποιούς Γιαν.Πρινέα, Άπ.Αβδή, Παντελή Ζερβό, Μ.Σαγιάνου - Κατσέλη, Εύαγ.Ανουσάκη κ.ά. και στο ελαφρό θέατρο, τους επιθεωρησιογράφους Μήτσο Βασιλειάδη (1907-1968) και Μίμη Τραιφόρο .

Στη μουσική, ο ακαδημαϊκός Μενέλαος Παλλάντιος είναι αναμφισβήτητα ο κυριότερος εκπρόσωπος της περιόδου, καθηγητής στο "Ωδείο Πειραιώς" (1933-1962), ιδρυτής και διευθυντής σήμερα του Ωδείου Αθηνών, έχει πάρει με το συνθετικό του έργο (συμφωνίες, σονάτες, ορατόρια, σκηνική μουσική, εναρμονίσεις δημοτικών τραγουδιών κ.ά.) μια ξέχωρη θέση στη σύγχρονη ελληνική μουσική. Ακόμη, ο Αιμίλιος Σπήλιος, με συμφωνικά έργα, ο συνθέτης και διευθυντής ορχήστρας Αθανάσιος Κόκκινος, ο Αλέκος Αινιάν που εκτός από το συνθετικό έργο του, δημιούργησε κατά διαστήματα, μερικές από τις καλύτερες ελληνικές χορωδίες.

Στην περίοδο της κατοχής, παρά τις δύσκολες συνθήκες, σημειώθηκε κάποια κίνηση στον πνευματικό και καλλιτεχνικό τομέα. Στην αίθουσα του "Πειραικού Συνδέσμου" δόθηκαν μερικές θεατρικές παραστάσεις, με πρωτοβουλία αρχικά του Γκίκα Μπινιάρη και στο 1943 από τον Θίασο "Πειραικό θέατρο" του Ε.Καρμπέρου. Τον ίδιο χρόνο (1943) στον κινηματογράφο "Καπιτόλ" εμφανίστηκε, για ένα διάστημα, ο θίασος Β.Μανωλίδου - Γ.Παπά - Ν.Δενδραμή. Η "Φιλική Εταιρεία Νέων" συνέχισε τη δράση της. Ομάδες νέων λογοτεχνών συγκροτήθηκαν, που με συγκεντρώσεις και φιλολογικά απογευματινά συντήρησαν ως ένα σημείο την πνευματική παράδοση του τόπου.

Στη Νίκαια ο τοπικός "Ορειβατικός Φυσιολατρικός Όμιλος" ανέπτυξε αξιόλογη δραστηριότητα, με την οργάνωση φιλολογικών πρωινών, κάθε Κυριακή και άλλων εκδηλώσεων. Επίσης δεν έλειψαν και οι εκδοτικές προσπάθειες. Αρκετά περιοδικά βγήκαν, η "Αργώ" (1942-43), του Μηνά Ματσάκη, η "Σαλαμίνα" (1943) του Στ. Αράπη, η "Νεοελληνική Μούσα" (1943-44) των Ν.Γ.Καθρέπτη-Στ.Παναγιωτόπουλου (Γεράνη), η "Νεότης" (1943) του Ν.Πάγκου, η "Νέα Αυγή" (1943-44) των Κ.Έλατου (Κ.Θεοφάνους)-Κ.Νικηράτου-Φ.Επιτρόπουλου, το "Ξεκίνημα" (1944) του Μαν. Ρούνη, το "Γλυκοχάραμα" (1944) καθώς και οι εφημερίδες "Κορυδαλλός" (1943-44) και "Πειραικό Μέλλον" (1944) του Π.Τσουτάκου. Κι από τις εκδοτικές αυτές προσπάθειες ξεπρόβαλαν οι εκπρόσωποι της νέας πνευματικής γενιάς, που ανδρώθηκαν μέσα στις τραγικές ώρες της κατοχικής θύελλας, για να μας δώσουν το σύνολο, σχεδόν, του έργου τους, στη μεταπολεμική περίοδο.

Μετά την απελευθέρωση, άρχισαν να δραστηριοποιούνται περισσότερο οι τοπικές πνευματικές δυνάμεις. Στα 1945 ιδρύθηκε ο πνευματικός και εκπολιτιστικός όμιλος "Φίλοι της τέχνης" με πρόεδρο τον Ν.Χαντζάρα, αντιπρόεδρο τον Χρ.Λεβάντα, γενικό γραμματέα το Στ. Γεράνη και μέλη του Διοικητ. Συμβουλίου τους Παν.Τσουτάκο, Στρ.Αξιώτη, Ι.Γιαννάκο και Γ.Μετσόλη. Ο όμιλος αυτός οργάνωσε διάφορες εκδηλώσεις και εξέδωσε το περιοδικό "πορεία" (1945-46) ιδρύθηκε ο "Αγγλοελληνικός Σύνδεσμος" με πρόεδρο τον Μ.Σαγόνια και γενικό γραμματέα το Νικ. Παναγιωτόπουλο, που έχει να επιδείξει, στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, αξιόλογη δράση με τις τακτικές διαλέξεις, στην αίθουσα του και στη δημιουργία πειραματικής σκηνής ε νέους Πειραιώτες ηθοποιούς και σκηνοθέτη τον Γκίκα Μπινιάρη. Επίσης εκδόθηκαν τα περιοδικά "Φτερά" (1945) του Ν.Πορτοκαλάκη και "Πειραικά χρονικά" (1945-47) των Ν.Χαντζάρα-Α.Κωστέα-Τάκη Ψυχογιού.

Το 1946 επισκευάστηκαν το Δημοτικό Θέατρο και το μέγαρο του "Πειραικού Συνδέσμου". Στην αίθουσα του "Πειραικού", εκτός από τη στέγαση, κατά διαστήματα, διαφόρων θιάσων (Αδ.Λεμού, "Ελληνικής Σκηνής του Δ.Ροντήρη), δόθηκαν στη χειμερινή περίοδο, οι τακτικές διαλέξεις της Δευτέρας, που έχουν αναχθεί σε θεσμό της τοπικής πνευματικής ζωής καθώς και άλλες εκδηλώσεις. Την όλη δραστηριότητα του "Πειραικού Συνδέσμου", στον πνευματικό τομέα, κατεύθυναν στην μεταπολεμική περίοδο, οι έφοροι του Φιλολογικού του τμήματος Ανδρέας Κρητικός, Ευάγγελος Αναιρούσης και Κώστας Παπαμιχαηλίδης.

Στα 1950 ανανεώθηκε η "Φιλολογική Στέγη", με την είσοδο νέων στελεχών και έκανε άμεσα αισθητή την παρουσία της στον πειραικό πνευματικό χώρο. Σειρά διαλέξεων και άλλων εκδηλώσεων (εσωτερικών ομιλιών, παρουσιάσεων λογοτεχνικών βιβλίων), η "Ιστορική έκθεσις εικαστικών τεχνών", με αναδρομική παρουσίαση των έργων των Πειραιωτών καλλιτεχνών (1953), ο κύκλος ομιλιών για το αρχαίο θέατρο, με τη συνεργασία του "Θυμελικού θιάσου" (1954) η σειρά διαλέξεων για την "Πνευματική Ελλάδα" (1960), οι προσπάθειες για τη διάσωση και την αξιοποίηση των πειραικών αρχαιολογικών χώρων, η ετήσια Πανελλήνια Έκθεση Θαλασσογραφίας, που οργανώθηκε πέντε φορές (1962-66) και η έκδοση του Δελτίου της με την "Φιλολογική στέγη" και με διευθυντή συντάξεως τον Γιάννη Χαντζημανωλάκη, συνθέτουν τον κύκλο της προσφοράς της Φ.Σ. στα μεταπολεμικά χρόνια. Στην περίοδο 1950-1973 πρόεδροι της "Φιλολογικής Στέγης" διατέλεσαν ο Γρ.Θεοχάρης (1950-1973), Δαμιανός Στρουμπούλης (1965-66) και Γιάν.Χαντζημανωλάκης (1966), ενώ πολύτιμες υπηρεσίες πρόσφεραν σαν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, και οι Αργ.Ν.Κωστέας, Λάμπης Βολανάκης, Νικ.Βελιώτης, Κ.Θεοφάνους, Γ.Κλώνος, Δημ.Δαβαλάς, Στελ.Γεράνης, Στελ.Μπινιάρης, Λ.Μουζάκης, Βασ.Παπαήλιου κ.ά.

Το 1953 σημειώθηκε αξιόλογη κίνηση, στον εκδοτικό τομέα. Εκδόθηκαν τρία περιοδικά : η βραχύβια "Φιλολογική" του Στ.Γεράνη, η "Πειραική Έρευνα", αρχικά εβδομαδιαία και μετά δεκαπενθήμερη, του Κ.Δ. Χατζηαργύρη, με διευθυντή το Στ.Γεράνη και αρχισυντάκτη τον Γιάννη Σκορδίλη και η "Πνευματική Πορεία" του Δ.Γιατράκου, με επιμελητή ύλης τον Γιάννη Χαντζημανωλάκη, το Λουκά Μουζάκη, τον Θ.Γαλανό, τον Ν.Δημόπουλο, τον Θ.Δήζελο κ.α. που δημιούργησε, για κάποιο διάστημα, ένα ανανεωτικό κλίμα στην πειραική πνευματική ζωή και οργάνωσε διαλέξεις στο Φουαγιέ του Δημοτικού Θεάτρου, φιλολογικές συγκεντρώσεις κ.ά.

Το 1957 ιδρύθηκε η "Ένωσις Λογοτεχνών Πειραιώς" με πρόεδρο το Νικ. Βελιώτη, δίχως όμως να επιβιώσει. Όσο αφορά τη θεατρική κίνηση, από το 1965 λειτουργεί στον Πειραιά ένα χειμερινό θέατρο η "Αυλαία" στην οδό Κουντουριώτου, ενώ παλιότερα, διάφοροι θιάσοι εμφανίστηκαν κι από τη σκηνή του "Πειραικού Συνδέσμου". Εξάλλου, ορισμένες προσπάθειες που έγιναν για τη δημιουργία ενός καθαρά πειραικού Θεατρικού συγκροτήματος δεν απέδωσαν ουσιαστικά αποτελέσματα.

Το “Πειραικό θέατρο”, που συγκροτήθηκε τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, με καλλιτεχνικό διευθυντή τον Γ.Γληνό και σκηνοθέτη τον Μάριο Πλωρίτη, δεν είχε διάρκεια και το επίσης “Πειραικό θέατρο” του Δημ.Ροντήρη, που ιδρύθηκε το 1957, εμφανίστηκε για ένα διάστημα στο Δημοτικό Θέατρο, για ν’αρχίσει μετά τις περιοδείες του στο εξωτερικό και να διατηρήσει τελικά, σαν μοναδικό δεσμό με την πόλη, τον “τίτλο” του. Έτσι ο Πειραιάς στερήθηκε τη δυνατότητα να έχει ένα δικό του θίασο, που θα μπορούσε ν’αποτελέσει και το απαραίτητο “φυτώριο” για την ανάδειξη νέων καλλιτεχνικών δυνάμεων, έστω και αν, στον τόμο αυτό, προσπαθεί ν’αναπληρώσει την έλλειψη, με την αθόρυβη εργασία της, η Δραματική Σχολή του “Πειραικού Συνδέσμου”, που ξαναλειτούργησε το 1963, με διευθυντή τον Γκίκα Μπινιάρη.

Την τελευταία πενταετία (της δεκαετίας του ‘60), σημειώθηκε στην τοπική θεατρική κίνηση μια αισθητή μεταβολή με τις αξιόλογες προσπάθειες της τότε δημοτικής αρχής (επί δημαρχίας Αρισ. Σκυλίτση). Το Δημοτικό θέατρο ανακαινίστηκε (1967) και αξιοποιήθηκε καλλιτεχνικά, με παραστάσεις του “Εθνικού θεάτρου”, της “Εθνικής Λυρικής Σκηνής”, γνωστών θιάσων του ελεύθερου θεάτρου και ξένων καλλιτεχνικών συγκροτημάτων. Και τέλος, δυο δημοτικά θερινά θέατρα δημιουργήθηκαν: το “Σκυλίτσειον” (Ιούνιος 1969), στον λόφο της Καστέλλας (προφ. Ηλία), με 2.000 θέσεις, κατά το πρότυπο και τη διάταξη των αρχαίων θεάτρων και το “Πειραικόν Λυρικών θεάτρων” (Αυγ. 1969), στη Ζέα.

V. Πνευματικές παρουσίες στα μετέπειτα χρόνια

Ο τελευταίος πόλεμος ήταν ένα γεγονός που συγκλόνησε τη ζωή της ανθρωπότητας. Και στάθηκε ορόσημο στην περιοχή της τέχνης. Η πικρή εμπειρία της παγκόσμιας οδύνης έγινε βίωμα μόνιμο για τους νέους ανθρώπους, που μεγάλωσαν σ’αυτά τα εφιαλτικά χρόνια. Και οι ανησυχίες τους για το αβέβαιο αύριο διέγραψαν, βασικά, τον κύκλο, στον οποίο στράφηκε η έμπνευσή τους.

Ορόσημο και για την πειραιϊκή πνευματική ζωή ο πόλεμος και η κατοχή. Μια καινούργια γενιά ξεκινάει τις ώρες αυτές. Είναι οι έφηβοι του 1940, που ανδρώνονται μέσα στην κατοχική θύελλα και τα οδυνηρά βιώματα των καιρών σημαδεύουν έντονα το ξεκίνημα της δημιουργικής πορείας τους.

Στην ποίηση, χαρακτηριστικός εκπρόσωπος της γενιάς αυτής, είναι ο Στέλιος Γεράνης-φιλολογικό ψευδώνυμο του Στελ.Παναγιωτόπουλου. Ξεκίνησε λίγο πριν απο τον πόλεμο και συνέδεσε απο τότε τη δράση του με τις διάφορες συλλογικές κινήσεις και τις εκδοτικές προσπάθειες των τελευταίων τριάντα χρόνων. Το 1944 τύπωσε την πρώτη ποιητική του συλλογή (“Μεταπτώσεις”), όπου κυριαρχούν τα βιώματα της κατοχής. Άλλα έργα του : “Άνεμοι στο τέλμα” 1951, “Ένας καιρός ετοιμοθάνατος”, 1955, “Παθολογία”, 1960. Το 1971 τέλος, παρουσίασε το βιβλίο του “Ο Πειραιάς και οι ποιητές του” (μελέτημα και ανθολόγιο).

Ένας σημαντικός λογοτέχνης της νεότερης γενιάς ο Δημήτριος Παπαδημητρίου αφιέρωσε τις προσπάθειες του στη συγκεντρωτική παρουσίαση λαογραφικού και ιστορικού υλικού, με καρπούς το “Εγκόλπιον γνωμικών” (1959), τη “Συλλογή λαϊκών παροιμιών” (1967) και την “Εγκυκλοπαίδεια της αρχαίας ελληνικής σοφίας”.

Ένας κύκλος διανοουμένων που έδωσε, κατά καιρούς, το “παρόν”, στον Τοπικό πνευματικό χώρο δε πρέπει να λείπει από τη σύντομη αυτή αναφορά : ο Γιάννης Γιαννάκος, ο Νικ. Καλαμίσης, η Άννα Τριανταφύλλου, η Έλλη Λυκούρη, ο Γιώργος Σακκάς, ο Γ.Βελουδάκης από τους νεώτερους ο Κώστας Γ.Πιτσάκης- που το 1972 βραβεύθηκε από την Ακαδημία Αθηνών για την έκδοση της “Εξαβίβλου” του Αρμενόπουλου με εισαγωγή και σχόλια- ο Παύλος Μπαλόγλου, και από αυτούς που ασχολήθηκαν επαγγελματικά με τη δημοσιογραφία, ο Ε.Μπάτης , ο Γιάν.Σκορδίλης, ο Μήνας Λαμπρινίδης, ο Β.Κουτούζης κ.ά.

Έδώ είναι απαραίτητη, μια παρένθεση για να σημειωθεί ότι δεσμοί καταγωγής συνδέουν άμεσα με τον Πειραιά τρεις γνωστές μορφές των γραμμάτων : τον θεατρικό κριτικό, μεταφραστή και σκηνοθέτη Μάριο Πλωρίτη, που με την υπεύθυνη εργασία του έχει υπογραμμίσει ιδιαίτερα την παρουσία του στον ελληνικό θεατρικό χώρο (“Πρόσωπα του νεώτερου δράματος”, κ.ά), του Αλέξη Πάρνη, που πρωτοεμφανίστηκε με στίχους, στην περίοδο της κατοχής, για να διακριθεί αργότερα σαν θεατρικός συγγραφέας (“Το νησί της Αφροδίτης”, “Τα φτερά του Ίκαρου” κ.ά.) και τον Κώστα Ν. Χατζηπατέρα, αθλοδότη του βραβείου ποιήσεως της ομάδας των “Δώδεκα”, που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό και έχει δημοσιεύσει αξιόλογα μελετήματα (“Η ελληνική φύσις και ο χαρακτήρ του Έλληνας”, 1963- “La Grece et la mer”, 1964- “Gendres”- “Heroisme et droits de la Grece” κ.ά.).

Στις καλές τέχνες πολλά γνωστά ονόματα συνθέτουν την πειραική προσφορά, στην περίοδο αυτή, στη ζωγραφική η Χαρά Βιέννα, ο Μιχ. Νικολινάκος, η Β.Κατράκη, ο Γρηγ.Τουφεξιάν, ο Δημ. Τηνιακός, ο Α. Κανάς, η Δ.Μπούκη, η Φίλντα Νιαμονιτάκη, η Μαρ. Μάγνη κι από τους νεώτερους ο Κ.Ροδαράκης, ο Δ.Σταματάκης, η Όλυ Ταμπάκη, ο Γιάννης Λεκός. Στη γλυπτική η Δημ. Τσερκέζου, ο Κοσμάς Δοβλετόγλου, ο Χροστόφορος Σκλαβενίτης. Στη μουσική, ο βαθύφωνος Νίκος Ζαχαρίου, η σοπράνο Λέλα Ζωγράφου, η Βούλα Δερεμπή, ο Γιάννης Συνοδινός, ο Ελ.Μπινιάρης και στο θέατρο εκτός από τον Γ.Μετσόλη, τον Ε.Καμπέρο, ο κύκλος συμπληρώνεται με τον σκηνοθέτη Λάμπρο Κωστόπουλο και πολλούς γνωστούς ηθοποιούς : Τον Βασίλη Διαμαντόπουλο, τη Θάλεια Καλλιγά, τον Αδ.Λεμό, την Ελένη Σοφρά, τον Ανδρέα Μπάρκουλη, τον Δημήτρη Παπαμιχαήλ, την Τάνια Σαββοπούλου, την Ελ. Θεοφίλου, τον Αθην.Προύσαλη, τον Μπ. Κράλιοβιτς κ.ά.

Μετά την σύντομη αναφορά για το πώς διαμορφώθηκε η πολιτιστική και πνευματική ζωή της πόλης του Πειραιά από το 1900 μέχρι τα νεότερα χρόνια (δεκαετία '70), που έγινε στις παραπάνω παραγράφους, κρίνεται σκόπιμο να ακολουθήσει στην επόμενη παράγραφο αναφορά στους υπάρχοντες μέχρι σήμερα πολιτιστικούς συλλόγους του Πειραιά και της σχετικής λειτουργίας τους.

2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ (ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΙ) ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ.

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι που υπάρχουν και λειτουργούν ακόμη μέχρι και σήμερα στον Πειραιά δεν είναι πολλοί. Οι περισσότεροι έχουν σταματήσει να λειτουργούν λόγω ελλείψεως οικονομικής στήριξης είτε κρατικής, είτε ιδιωτικής (χορηγίες, προσφορές, δωρεές). Ως παράδειγμα εδώ θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την Πειραική Λέσχη - Πολιτιστικό Σωματείο Πειραιά και τον Ροταριανό όμιλο που έπαψαν να λειτουργούν τα τελευταία χρόνια.

Η μεγαλύτερη πολιτιστική κίνηση στον Πειραιά πραγματοποιείται μέσω του Πνευματικού Κέντρου " Ο Φίλων " . Ιδρύθηκε το 1965 και απο τότε λειτουργεί προσφέροντας τις υπηρεσίες του στην πολιτιστική ανάπτυξη του Ελλαδικού χώρου γενικότερα. Το 1977, αντιλαμβανόμενο ότι θα πρέπει το ενδιαφέρον όλων να επικεντρωθεί στους νέους, στρέφοντας τα ενδιαφέροντά τους στις τέχνες και τα γράμματα, ξεκινά πρώτο στο Πανελλήνιο το διαγωνισμό " Ταλέντα-βραβεία ΦΙΛΩΝΑ" στην ποίηση, πεζογραφία, ζωγραφική και μουσική, ο οποίος γίνεται ενθουσιωδώς δεκτός απο εκπαιδευτικούς και μαθητές. Καρπός του πρώτου διαγωνισμού ο Δημήτρης Σγούρος.

Το 1978 , ο Διαγωνισμός περιλαμβάνει και τις Ελληνικές παροικίες του Εξωτερικού. Το Υπουργείο Παιδείας, αναγνωρίζοντάς του, κοινοποιεί τους όρους του στα Ελληνικά Σχολεία, ενώ το Υπουργείο Εξωτερικού στα Σχολεία των παροικιών. Το 1980 πραγματοποιείται το πρώτο ταξίδι, μετά απο πρόσκληση της ομογένειας, για να διοργανώσει εκδηλώσεις και να βραβεύσει Ελληνόπουλα στην Αμερική. Ακολουθούν επισκέψεις στην Αίγυπτο, Καναδά, Αυστραλία, Ευρώπη. Παντού αφήνει τον απόηχο της ικανοποίησης για την έμπρακτη αγάπη του στους απόδημους.

Το 1986, γνωστό πλέον στον Ευρωπαϊκό χώρο, καλείται απο την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει μέρος στον ποιητικό διαγωνισμό, ο οποίος έγινε με τη συμμετοχή του Υπουργείου Παιδείας και των Κρατών Μελών της Ε.Ο.Κ. Μοναδικός, ανάμεσα στα Κράτη Μέλη , ιδιωτικός φορέας, ανταποκρίνεται στο κάλεσμα και επί πλέον αντιπροσωπεύει και το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας, το οποίο δηλώνει αδυναμία συμμετοχής και προτείνει τον " Φίλωνα" να τον εκπροσωπήσει .

Με σχεδόν μηδενική βοήθεια εκ μέρους της πολιτείας, συνεχίζει τον δύσκολο δρόμο του. Διοργανώνει εκδηλώσεις και προβάλλει τους νέους τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό.

Οι συνεργασίες του με Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Πολιτισμού, Υπουργείο Εξωτερικών, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Νομαρχία και Δήμο Πειραιά , υπήρξαν πάντα αξιόλογες και χαρακτηρίστηκαν απο τη συνέπεια που διακρίνει τον "Φίλωνα" . Αποτέλεσμα , η μεγάλη προσφορά του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο βραβεύει απο κοινού με τον " Φίλωνα" τους διακριθέντες στους διαγωνισμούς και η εμπιστοσύνη της Πολιτείας να τον εντάξει στα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, ώστε να λειτουργήσουν τα δύο τελευταία χρόνια με μεγάλη επιτυχία τμήματα επιδοτούμενα στους τομείς της Δημοσιογραφίας και Σχεδίου Μόδας.

Ακόμη γίνεται προσπάθεια προβολής της παράδοσης και μέσω του Διαγωνισμού εντάσσοντας στον τομέα της πεζογραφίας την έρευνα των μαθητών και τη καταγραφή των ηθών και των εθίμων του τόπου απο τον οποίο κατάγονται, αλλά και με την καθιέρωση του ετήσιου Φεστιβάλ Ελληνικών παραδοσιακών χορών στον Πειραιά.

Τον Δεκέμβριο του 1996 το Πνευματικό κέντρο " Ο Φίλων" βράβευσε στη Γαλλική Σχολή "Άγιος Παύλος" στον Πειραιά, 35 Σχολεία απ'όλη την Ελλάδα και τις παροικίες του εξωτερικού για την ξεχωριστή πολιτιστική δραστηριότητα τους.

Δυο σχολεία τιμήθηκαν με αριστεία: Το Λύκειο "Κοραή" , απο το Ηράκλειο Κρήτης και η φιλεκπαιδευτική Εταιρεία "Αρσάκειο Λύκειο Θεσσαλονίκης".Χρυσά μετάλλια απέσπασαν επίσης : Το 5ο Γυμνάσιο Κέρκυρας, το Γυμνάσιο Κολινδρού, η ελληνογαλλική σχολή " Άγιος Παύλος", το Λεόντειο Λύκειο Πατησίων, το 9ο Δημοτικό Σχολείο Κερατσινίου κ.ά. Τα βραβεία παρέδωσε η πρόεδρος του Πνευματικού κέντρου, Μαίρη Κεράνη-Σοφιανού. Ήταν μια εκδήλωση που αποκάλυπτε άλλο πρόσωπο της Ελληνικής πραγματικότητας , που μένει κλεισμένο στα στενά όρια της Σχολικής κοινωνίας⁽¹⁾.

Εκτός των παραπάνω δραστηριοτήτων ο "Φίλωνας" εκδίδει μηνιαίο περιοδικό με την ονομασία "Νεανικός Φάρος" που περιέχει ανακοινώσεις δικών του πολιτιστικών ενεργειών που γίνονται στον Πειραιά.

Ένας άλλος δραστήριος πολιτιστικός φορέας του Πειραιά είναι η Κινηματογραφική Λέσχη του (1977) , μια απο τις παλιότερες κινηματογραφικές λέσχες της Ελλάδας. Η Κινηματογραφική Λέσχη Πειραιά άρχισε απο τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας, μια προσπάθεια, που βρήκε τη θετική ανταπόκριση και συμπαράσταση όλων όσων ενδιαφέρονται και αγαπούν τον κινηματογράφο. Πραγματοποίησε και συνεχίζει μια σειρά απο κινηματογραφικές προβολές σε πλατείες των δήμων της ευρύτερης περιοχής του Πειραιά . Τη χειμερινή περίοδο διοργανώνει περισσότερες απο 50 προβολές κιν/κών ταινιών στη δημοτική αίθουσα "ΣΙΝΕΑΚ" .

Εκτός απο τη προβολή της κιν/κής ταινίας, γίνονται εισηγήσεις και συζητήσεις για την προβαλλόμενη κάθε φορά ταινία και το δημιουργό της καθώς και γενικότερες συζητήσεις με θέματα σχετικά με την κινηματογραφική τέχνη, ώστε να παρέχεται στα μέλη της και στους φίλους του καλού κινηματογράφου μια όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη παρουσίαση του κιν/κού έργου. Μια παρουσίαση , που να δίνει τη δυνατότητα στο θεατή να κατανοήσει καλύτερα την ταινία να την τοποθετήσει σ'ένα γενικότερο κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο και τέλος να αντιμετωπίσει τον κινηματογράφο σαν μια τέχνη , από τις πιο σημαντικές ίσως, που απευθύνεται σ'ένα πλατύ κοινό και που επηρεάζει τη ζωή του περισσότερο απο οποιαδήποτε άλλη τέχνη.

(1) Περιοδικό του Πνευματικού κέντρου "Ο Φίλων"- " Νεανικός φάρος " Δεκέμβριος 1996 - Αφιέρωμα στη βράβευση των Πολιτιστικών δραστηριοτήτων των Σχολείων.

Η παραπάνω αξιολογή δραστηριότητα είχε ως αποτέλεσμα τη μεγάλη μαζικοποίηση της Λέσχης , που με τη σειρά της άνοιξε νέους ορίζοντες δραστηριότητας. Έγινε πλέον φανερό ότι η Λέσχη έπρεπε να ξεφύγει αποφασιστικά απο τα στενά πλαίσια των δραστηριοτήτων ενός "σινέ-τέχνης" και να ανοιχτεί στην κατεύθυνση της πλατύτερης διάδοσης της Ελληνικής και ξένης ταινίας.

Να πλησιάσει τα πλατύτερα στρώματα των εργαζομένων και να απευθυνθεί σε κείνους που δε θα πάνε στο "ΣΙΝΕΑΚ". Να εφεύρει τρόπους να τους κεντρίσει το ενδιαφέρον , να "πάει" κυριολεκτικά κοντά τους.

Αυτό σημαίνει μια στενότερη συνεργασία με τους διάφορους πολιτιστικούς φορείς, την τοπική αυτοδιοίκηση και τα σωματεία των εργαζομένων. Και , βέβαια, όλα αυτά όχι σε βάρος της μέχρι τώρα δραστηριότητας της Λέσχης.

Είναι αξιοσημείωτη επίσης η προσπάθεια της Κινηματογραφικής Λέσχης του Πειραιά (και πρέπει να αναφερθεί) να προβάλλει ταινίες που εντάσσονται στον αποκαλούμενο "Νέο Ελληνικό Κινηματογράφο" (ΝΕΚ). Ιδιαίτερα σήμερα που περνά δύσκολες μέρες και πολλοί υποστηρίζουν ότι είναι "ακαταλαβίστικος" και γι' αυτό οι ταινίες του ΝΕΚ δε "κόβουν" πολλά εισιτήρια(1).

Γεγονός είναι πάντως ότι σε κάθε προβολή ταινιών σε γειτονικούς δήμους υπήρξε μεγάλη βοήθεια απο τους τελευταίους. Προβλήματα στο στήσιμο του υπαίθριου κιν/φου λύθηκαν χάρη στο ενδιαφέρον και τις προσπάθειες των δημοτικών αρχών και των δημοτών εκείνων, που εθελοντικά δούλεψαν για πραγματική πολιτιστική προσφορά και όχι για εκδηλώσεις βιτρίνας. Επίσης οι δήμοι κάλυψαν ένα σημαντικό μέρος των εξόδων των προβολών, που εκτός απο τα χρήματα για τα ενοίκια των ταινιών περιλαμβάνονται και τα χρήματα για το νοίκιασμα της μηχανής προβολής κ.τ.λ.

Πρέπει τελειώνοντας να επισημανθεί ότι η Κ.Λ.Π. δεν διαθέτει κιν/κή μηχανή προβολής ή άλλο τεχνικό εξοπλισμό. Οι συνδρομές των μελών μόλις επαρκούν για να καλύψουν τα έξοδα προβολής των ταινιών. Είναι απαραίτητο λοιπόν να δοθεί κρατική και δημοτική επιχορήγηση για την παραπέρα ανάπτυξη της δραστηριότητας της, όπως απαιτούν τα μέλη και το καταστατικό της.

Ο Πειραιάς ως πόλη με ιδιαίτερα και έντονα τα χαρακτηριστικά της δικής του προσωπικότητας, δέχεται τους σπόρους κάθε δημιουργίας στο καρποφόρο έδαφός του.

Η πολιτεία γνωρίζοντας την ιδιαιτερότητα του και θέλοντας να προσφέρει σ' αυτόν και στην ευρύτερη περιφέρεια του τη θέση που του ανήκει στο χώρο της τέχνης και ιδιαίτερη της μουσικής, βοήθησε στη δημιουργία μουσικού πυρήνα, γύρω απο τον οποίο φιλοδοξούσαν να συσπειρωθεί η πολιτιστική και καλλιτεχνική δραστηριότητα του τόπου.

(1) Περιοδικό "Τέχνη και Πολιτισμός" , Αφιέρωμα στην Εθνική Αντίσταση , Ιούλιος- Σεπτέμβριος 1981 (ΠΑ.ΠΟ.Κ.)

Την επίτευξη του στόχου αυτού ανέλαβαν ο Γεν.Γραμματέας της Περιφέρειας Αττικής κ. Καββαδός Παναγιώτης και ο Νομάρχης Πειραιά κ. Γύφτουλας Παναγιώτης, με τη συνεργασία του Δημάρχου Πειραιά κ. Λογοθέτη Στέλιου και πολιτιστικών φορέων του Νομού, ενώ ο Μητροπολίτης Πειραιά κ. Καλλίνικος Κ. , θέτει υπο τη σκέπη του όλη την προσπάθεια , αναλαμβάνοντας την προεδρεία του μη κερδοσκοπικού Σωματείου με την επωνυμία "Συμφωνική Ορχήστρα Πειραιώς" (Σ.Ο.Π. ,έτος ιδρύσεως 1992). Είναι η πρώτη φορά που απο κοινού συνεργάζονται Εκκλησία, Πολιτεία, Τοπική Αυτοδιοίκηση, μέσα ενημέρωσης, καθώς και οι πολιτιστικές, επαγγελματικές και παραγωγικές τάξεις της Πόλης(1).

Η οικονομική στήριξη επιτυγχάνεται μέσα απο τα προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού ταμείου και του Υπουργείου Πολιτισμού.Μέσα σε έξι μήνες απο την ίδρυση της, λειτούργησαν δυο επιδοτούμενα τριακονταμελή τμήματα εκπαίδευσης μουσικοπαιδαγωγών, ενώ έχει δημιουργηθεί Συμφωνική Ορχήστρα με 46 όργανα και καλλιτεχνικό Δ/ντή τον κ. Παρίδη Ανδρέα. Επιπλέον με τον τρόπο αυτό η πολιτεία κατάφερε να δώσει στον Πειραικό λαό όχι μόνο τη μουσική παιδεία , αλλά και να δημιουργήσει θέσεις εργασίας κυρίως στο χώρο των μουσικών αλλά και σε άλλους τομείς.

Η Σ.Ο.Π. έχει δώσει πολλές συναυλίες στο Δημοτικό Θέατρο, πληροφοριακά αναφέρονται εδώ, η Χριστουγεννιάτικη Συναυλία τον Δεκέμβρη 1992 με την ευκαιρία της ολοκλήρωσης των εργασιών του τμήματος Μουσικοπαιδαγωγών που επιχορηγήθηκε απο το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και τη Νομαρχία Πειραιά (στα πλαίσια της επαγγελματικής κατάρτισης των νέων) και η συναυλία με έργα Α.Μozart και V.Beethoven τον Μάρτιο 1993 υπο την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και της Γενικής Γραμματείας Λαϊκής Επιμόρφωσης.

Δυστυχώς σήμερα έχουν ατονίσει οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες της λόγω σοβαρών οικονομικών προβλημάτων παρόλα αυτά υπάρχει ακόμα ως σωματείο.

Στον Πειραιά λειτουργεί επίσης και ένα ερασιτεχνικό θέατρο το οποίο δημιουργήθηκε απο τη συνεργασία της Γραμματείας Νεολαίας Λαϊκής επιμόρφωσης και του 1ου διαμερίσματος του Δήμου.Υπεύθυνος είναι ο κ. Φουστέρης Κώστας και στην όλη προσπάθεια συμμετείχαν κυρίως μαθητές και φοιτητές της περιοχής. Συνήθως δίνονται μία έως δυο παραστάσεις θεατρικών έργων το χρόνο, εξαρτάται δηλαδή απο την οικονομική ενίσχυση που δίνεται απο το δήμο ή απο χορηγίες και απο τον διαθέσιμο ελεύθερο χρόνο των ατόμων που συμμετέχουν.Μέχρι στιγμής η προσπάθεια αυτή έχει ευδοκιμήσει κυρίως γιατί οι συμμετέχοντες είναι νέα άτομα και υπάρχει όρεξη και διάθεση για δουλειά που οδηγεί σ'ένα καλό αποτέλεσμα.

(2) Πρόγραμμα εκδηλώσεων Σ.Ο.Π., Δεκέμβριος 1992.

Τέλος μια άλλη ερασιτεχνική πολιτιστική κίνηση γίνεται και με τον “Μορφωτικό όμιλο τέχνης και παράδοσης” που έχει πρόεδρο τον κ. Σκουλούδη Κ. και ιδρύθηκε το 1993 με σκοπό τη διάσωση και διάδοση ηθών και εθίμων προς τους νέους καθώς και τη θύμηση αυτών προς τους μεγαλύτερους. Στις εκδηλώσεις του περιλαμβάνονται διάφορες ομιλίες στο Δημοτικό Θέατρο ή σε γειτονικούς δήμους καθώς και σε μέσα επικοινωνίας και ενημέρωσης για θέματα παράδοσης του τόπου μας (ήθη και έθιμα διαφόρων περιοχών, προέλευσή τους και σκοπός τήρησής τους).

Με την παράγραφο αυτή ολοκληρώνεται η κριτική ανασκόπηση της πειραικής ζωής απο τις αρχές του αιώνα μέχρι σήμερα. Μια ανασκόπηση που δείχνει πόσο σημαντική υπήρξε και εξακολουθεί να είναι ως τις μέρες μας η προσφορά του Πειραιά στα γράμματα , την τέχνη, την επιστήμη και γενικότερα στη διαμόρφωση του νεοελληνικού πνευματικού πολιτισμού.

Η ανασκόπηση όμως αυτή θεωρούμε ότι ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη στην παρούσα εργασία διότι αποδεικνύει αφ'ενός μεν την πολιτιστική υποδομή της πόλης άρα και το έδαφος πάνω στο οποίο “πάτησε” στηρίχθηκε θα λέγαμε η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης (Δ.Ε.Π.Α.Π.),αφετέρου δε την αναγκαιότητα πλέον οργανωμένης παρέμβασης εκ μέρους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον πολιτιστικό τομέα, παρέμβασης που ν'ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II :ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π. ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ Δ.Ε.Π.Α.Π. (ΠΟΡΕΙΑ - ΧΡΟΝΟΛΟΓ. ΑΝΑΔΡΟΜΗ)

.....1990 : Δειλά - δειλά ξεκινάει η προσπάθεια. "Ανοίγει" η θερινή Άνεσις. Ακολουθεί η αναβάθμιση του χειμερινού κινηματοθέατρου Σινεάκ. Ο τότε υπουργός πολιτισμού, Θάνος Μικρούτσικος, μπολιάζει με τις ιδέες του, το πολιτιστικό καλοκαίρι της πόλης. Παραστάσεις στον Σιδηροδρομικό Σταθμό του Αγ. Διονυσίου, στο παλιό εργοστάσιο της ΔΕΗ στο Ν.Φάληρο, στο πάρκο Δηλαβέρη, στο αναβαθμισμένο Βεάκειο. Η πορεία συνεχίζεται ...

1991 : Η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά είναι πια πραγματικότητα. Το Σινεάκ μεταμορφώνεται εκ βάθρων, επαναλειτούργει ανανεωμένος ο κινηματογράφος Απικόν στο κέντρο του Πειραιά.

1992-93 : Στη ΔΕΗ και το Βεάκειο μια διαφορετική , ποιοτική πρόταση ψυχαγωγίας επανεμφανίζεται : Κλασική μουσική, χορός, κινηματογράφος, πρωτοπορεία , λαϊκοί οργανοπαίχτες : Παπαιωάννου, Μητσάκης, Μπολσόι, Μέρτενς, Καμεράτα, Φασπίντερ κ.ά. Φεστιβάλ Πειραιά, Μουσική Άνοιξη.

1994 : Ολοκληρώνονται οι εργασίες αναπαλαίωσης των όψεων του Δημοτικού Θεάτρου. Μουσικά σύνολα Ε.Ρ.Τ. , όπερα της Οδησσού. Τελειώνουν οι εργασίες ανακαίνισης στο Σινέ Καλιφόρνια. Πολιτιστικές εκδηλώσεις για παιδιά κάθε Κυριακή. Πειραματική λειτουργία του Πρότυπου Μουσικού Κέντρου στην οδό Αρτεμής. Η προσπάθεια αυτή συνεχίζεται μέχρι σήμερα με τον ίδιο ρυθμό και πιο δημιουργικά αποτελέσματα.

Απο όλες τις ετήσιες εκδηλώσεις της Δ.Ε.Π.Α.Π. ξεχωρίζει το καθιερωμένο πλέον " Φεστιβάλ ΠΕΙΡΑΙΑ " που γίνεται κάθε καλοκαίρι με ξεχωριστή λαμπρότητα . Το Φεστιβάλ είναι αναγκαίο μέρος μιας πολιτικής, πολιτιστικής ανάπτυξης. Ενεργεί ως καταλύτης δράσεως και έχει ως φιλοδοξία να προσφέρει ψυχαγωγία, αισθητική τέρψη και παιδεία, όπως επίσης ευκαιρία προβολής και καταξίωσης καλλιτεχνικών έργων και αφορμή για νέα δημιουργία. Ο Δήμος Πειραιά στηρίζει τη Δ.Ε.Π.Α.Π. και το θεσμό αυτό στα πλαίσια της πολιτικής βούλησης : να δώσει υψηλή προτεραιότητα στην πολιτιστική ανάπτυξη του Πειραιά έχοντας συνείδηση ότι η πολιτιστική ανάπτυξη αποτελεί ταυτόχρονα μέρος και σ'ένα βαθμό προϋπόθεση για την οικονομική και γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής.

Σκόπιμο θεωρείται η αναλυτική παράθεση των προγραμμάτων των Φεστιβάλ σε αυτό το σημείο ως ενδεικτικό της πολιτιστικής πολιτικής που ακολουθεί η Δ.Ε.Π.Α.Π. και της γενικότερης πολιτιστικής ανάπτυξης στην οποία συμβάλλει μέσω τέτοιου είδους προγραμμάτων.

Αναλυτικά τα προγράμματα των Φεστιβάλ (τριών ετών)(1) έχουν ως εξής :

ΒΕΑΚΕΙΟ 1993 : Έναρξη Παρασκευή 25 Ιουνίου με παρουσίαση "Κλασσικών χορών του Μπαλί".

29 Ιουνίου : Συναυλία Νίκου Παπάζογλου .

30 Ιουνίου - 1 Ιουλίου : " Τανγκό του Μπουένος Άιρες" , (συγκρότημα χορού του Ανιμπάλ Πανούντζιο).

3 Ιουλίου : ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Λάρισσας - Θεσσαλικό Θέατρο, "ΗΛΕΚΤΡΑ" του Ευρυπίδη.

8 Ιουλίου : Συναυλία Ηλία Ανδριόπουλου.

9-11 Ιουλίου : Νέα Ελληνική Σκηνή Θύμιου Καρακατσάνη "Η Λυσιστράτη" του Αριστοφάνη.

13 Ιουλίου : Ορχήστρα σύγχρονης μουσικής της ΕΡΤ (Καγιαλόγλου Α.- Ν.Βενετσάνου).

15 Ιουλίου : Συναυλία Χάρη και Πάνου Κατσιμίχα.

21-22 Ιουλίου : Εθνικό θέατρο "ΜΗΔΕΙΑ" του Ευρυπίδη.

25 Ιουλίου : Συναυλία Βασίλη Παπακωνσταντίνου.

27-28 Ιουλίου : Βραδιές όπερας και χορού με τα μπαλέτα Μπολσόι.

31 Ιουλίου : Συναυλία "Αφιέρωμα στο Γιώργο Μητσάκη".

19-20 Αυγούστου : Δυο Αφρικάνικες νύχτες-χορός και μουσική.

27 Αυγούστου : Κ.Θ.Β.Ε. - " Επτά επί Θήβας" Αισχύλος.

28-29 Αυγούστου : Θέατρο "ΡΟΜΕΝ" των τσιγγάνων της Μόσχας-"Οι τσιγγάνοι ταξιδεύουν".

31 Αυγούστου : Συναυλία Χάρις Αλεξίου.

1-2 Σεπτεμβρίου : Ημέρες Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής.

10 Σεπτεμβρίου : Συναυλία Μαρίας Φαραντούρη.

12 Σεπτεμβρίου : Όμιλος Ελληνικών Λαϊκών χορών "ΕΛΕΝΗ ΤΣΑΟΥΛΗ".

13 Σεπτεμβρίου : Συναυλία Λάκη Χαλκιά (2.500 χρόνια Ελληνική μουσική).

14 Σεπτεμβρίου : ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Καλαμάτας "ΕΙΡΗΝΗ" του Αριστοφάνη.

Κλείσιμο του Φεστιβάλ του 1993.

ΒΕΑΚΕΙΟ 1994 (Ιούλιος) :

Έναρξη 1 Ιουλίου : Θέατρο Στοά, Μήδεια του Μπόστ.

7-8 Ιουλίου : Arroyo Dance Club, Ματωμένος Γάμος του Λόρκα.

10 Ιουλίου : Δημοτικό Θέατρο Περιστερίου, "Αχαρνής" του Αριστοφάνη.

13 Ιουλίου : Ομάδα χορού Κ.Παυλάκη.

14 Ιουλίου : Πυξ Λάξ - συναυλία.

15 Ιουλίου : Θέατρο Άνοιξης / Θέατρο των Πηγών, " Βάκχες" του Ευρυπίδη.

21 Ιουλίου : Διονύση Σαββόπουλου - συναυλία.

25 Ιουλίου : Χάρη και Πάνου Κατσιμίχα - συναυλία.

30 Ιουλίου : Αντώνη Βαρδή, Χ.Μαραγκόζη, Γ.Λύδια - συναυλία.

31 Ιουλίου : ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ιωαννίνων, Λοκαντιέρα - Κ.Γκολντόνι.

(1) Προγράμματα εκδηλώσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π. ετών 1993-95.

1995 : { Φεστιβάλ Πειραιά - Ο Πειραιάς υποδέχεται τη Θεσσαλονίκη, Πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης '97}.

1 Ιουνίου : Βεάκειο - Συναυλία Μ.Ρασούλη.

2-12 Ιουνίου : Αστρολάβος- Έκθεση Θεσ/κέων ζωγράφων.

3 Ιουνίου : Βεάκειο - Συναυλία Σταύρου Κουγιουμτζή.

4-14 Ιουνίου : Γαλλικό Ινστ/το - έκθεση Ελλήνων χαρακτών.

5 Ιουλίου : ΔΕΗ - Ν.Φάληρο , Πειραματική Σκηνή "Τέχνης", "Ιων" του Ευρυπίδη.

6 Ιουλίου : Αρχαιολ. χώρο Ζέας- Η θεατρική ζωή στη Θεσσαλονίκη.

7 Ιουλίου : Βεάκειο - Χοροθέατρο Κ.Θ.Β.Ε.

12 Ιουλίου : Βεάκειο - Συναυλία χειμερινών κολυμβητών.

14 Ιουλίου : ΔΕΗ - Ν.Φ., Βραδιά αυτοσχέδιας μουσικής / jazz

15 Ιουλίου : Βεάκειο - Οι Ρεμπέτες της Θεσσαλονίκης.

17 Ιουλίου : Θέατρο Γραμμών - Συναυλία Σωκράτη Μάλαμα.

21 Ιουλίου : Αίθριο Χατζηκυριάκειου - Συναυλία Σ.Γιαννάτου.

22 Ιουλίου : Θέατρο Γραμμών - Συναυλία Βούλας Σαββίδη.

23 Ιουλίου : Πάρκο Δηλαβέρη - Πανηγυρική λήξη με το συγκρότημα παραδοσιακής μουσικής "ΠΑΝ" και τον Καραγκιόζη του Γιάννη Χατζή.

Μια άλλη επίσης σημαντική πολιτιστική εκδήλωση της χρονιάς αυτής, ήταν η συναυλία του Μίκη Θεοδωράκη για τα 100 χρόνια απο την οικοδόμηση και λειτουργία του Δημοτικού Θεάτρου (1895 - 1995).

Γεγονός είναι πάντως ότι όλα τα προγράμματα της Δ.Ε.Π.Α.Π. χαρακτηρίζονται απο μια κοινή θεματική μέσω της οποίας έρχονται σε διάλογο πολλαπλές επιστήμες & τέχνες . Καθώς επίσης χαρακτηρίζονται απο μια πολυμορφία αλλά και συνύπαρξη του κλασσικού και του μοντέρνου, του παραδοσιακού και του σύγχρονου.

Μέσα απο αυτή τη σύντομη ανασκόπηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π. φαίνεται εν μέρει η συμβολή της στην πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης του Πειραιά που επηρεάζει άμεσα και τη γενικότερη αναπτυξή της . Ο πολιτισμός και η πολιτιστική ανάπτυξη σίγουρα δεν αφορούν μόνο τις παραδοσιακές καλές τέχνες και τα γράμματα. Μαζί μ'αυτά, πολιτισμός είναι γενικά η ποιότητα ζωής, η κοινωνική πρόοδος, το περιβάλλον, η πολεοδομία, η αρχιτεκτονική και η αισθητική των πόλεων.

Αν κάποιος ήθελε να συνοψίσει αλλά και να προσδιορίσει τον κοινό στόχο όλων των Δραστηριοτήτων της Δ.Ε.Π.Α.Π. θεωρούμε πώς θα κατέληγε ότι είναι παιδεία και πολιτισμός και θα αναγνώριζε τα χαρακτηριστικά στοιχεία : να αφήνουν το στίγμα τους, να ενημερώνουν, να μορφώνουν, να ψυχαγωγούν αλλά και να προβληματίζουν, να προάγουν την υπόθεση "πολιτισμός", να συντελούν στην πραγματική πολιτιστική αποκέντρωση και να δημιουργούν νέα κατάσταση στον πολιτιστικό χάρτη της χώρας.

2. ΧΩΡΟΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

2.1. Κτίρια εγκατάστασης Δ.Ε.Π.Α.Π.(1)

Το σύνολο των υπηρεσιών της Δ.Ε.Π.Α.Π. στεγάζεται σε κτίριο (καταλαμβάνει 3 ορόφους) με κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους και εξοπλισμό επί της οδού Ευριπίδου στο κέντρο του Πειραιά.

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις της Δ.Ε.Π.Α.Π. (ειδικότερα αυτές των Φεστιβάλ) διεξάγονται στους χώρους πιο κάτω χώρους :

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

- α) Θέσεις : 700
- β) Έκταση : 6.521, 5 τ.μ.
- γ) Περιβάλλον χώρος : Πεζόδρομος επί της οδού Κολοκοτρώνη - Πλατείας Π. Μπακογιάννη - Είσοδος Δημ. Θεάτρου - Λεωφ. Ηρώων Πολυτεχνείου.
- δ) Τεχνικά στοιχεία: Οπλισμένο σκυρόδεμα - Λιθοδομή - Πλινθοδομή - Επιχρίσματα - Κεραμοσκεπή - Κουφώματα - Καθίσματα.
- ε) Περίοδος λειτουργίας : 1/10 έως 31/5 ετησίως.

ΣΙΝΕΑΚ

Ο χώρος του ΣΙΝΕΑΚ θα εξυπηρετήσει τόσο τον τομέα Φεστιβάλ όσο και τον τομέα Κινηματογραφική Λέσχη ή Δημοτικός Κινηματογράφος .

Τα χαρακτηριστικά του είναι :

- α) Έκταση : 609,0 τ.μ.
- β) Όγκος : 402, 0 κυβ.μ.
- γ) Θέσεις : 300 (θεατών)
- δ) Περιβάλλον χώρος : Κλιματοστάσιο-διάδρομος- αίθουσα προβολής .
- ε) Τεχνικά στοιχεία: Οπλισμένο σκυρόδεμα-οπτοπλινθοδομή-επιχρίσματα-ψευδοροφή-κουφώματα-καθίσματα-έξοδος κινδύνου-Σκηνή.

ΒΕΑΚΕΙΟ

- α) Έκταση: 1.806.00 τ.μ.
- β) Όγκος : 13.486.00 κυβ.μ.
- γ) Χωρητικότητα : 1.910 θέσεις
- δ) Περιβάλλον χώρος: Κήπος-Παρτέρια-Είσοδος 3.930 τ.μ. και Δρόμοι Σφακίων - Ηρακλείου - Ίδης.
- ε) Τεχνικά στοιχεία : Οπλισμένο σκυρόδεμα - οπτοπλινθοδομή - επιχρίσματα - κουφώματα - καθίσματα .
- στ) Ακάλυπτος χώρος : (Διάδρομος & Ορχήστρα 315.00 τ.μ.)

(1) Οικονομοτεχνική Μελέτη Σύστασης της Δ.Ε.Π.Α.Π. , 1992.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΔΕΗ

Το εργοστάσιο της ΔΕΗ συνολικής έκτασης 2500 τ.μ. έχει μετατραπεί σε χώρο θεάτρου και το συνολικό κόστος διαμορφώσεων - πάγιου εξοπλισμού κ.λ.π. είναι της τάξης των 125.000.000 δρχ.

α) Έκταση : 2.500 τ.μ.

β) Θέσεις : 450 (θεατών)

ΑΜΑΞΟΣΤΑΣΙΟ ΟΣΕ (Χώρος υπαίθριος)

Ο χώρος του αμαξοστασίου έχει διαμορφωθεί σε χώρο ανοιχτού θεάτρου - αναψυκτηρίου , συνολικής έκτασης 4.500 τ.μ. , που εξυπηρετεί ανάγκες κάλυψης εκδηλώσεων ψυχαγωγικού κυρίως χαρακτήρα. Το κόστος διαμόρφωσης του είναι της τάξης των 89.500.000 δρχ.

α) Έκταση : 4.500 τ.μ.

β) Θέσεις : 600 (Θεατών)

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΔΗΛΑΒΕΡΗ

Δημιουργήθηκε αίθουσα θεάτρου, με τους απαραίτητους βοηθητικούς χώρους. Το κόστος των διαμορφώσεων και πάγιου εξοπλισμού είναι της τάξης των 52.600.000 δρχ.

α) Έκταση : 1.130 τ.μ.

β) Θέσεις : 500 (θεατών)

ΠΑΛΙΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Διώροφο κτίριο συνολικής έκτασης 2688,0 τ.μ. και όγκου 13.843, 75 κυβ.μ. στο κέντρο του Πειραιά επί των οδών Φίλωνος , Καραολή και Δημητρίου Νοταρά.

Περιβάλλον χώρος : Πεζοδρόμιο επί των οδών Φίλωνος-Καραολή Δημητρίου - Νοταρά .

Τεχνικά στοιχεία : Οπλισμένο σκυρόδεμα - Λιθοδομή - οπτοπλινθοδομή - επιχρίσματα - κεραμοσκεπή - κουφώματα. Οι δαπάνες προετοιμασίας του κτιρίου έχουν γίνει από τον Δήμο.

ΤΟΜΕΑΣ ΧΟΡΟΥ - ΡΥΘΜΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

Ο τομέας Χορού θα στεγάζεται σε νοικιασμένο κτίριο εκτάσεως 250 τ.μ. και το μηνιαίο κόστος ενοικίασης ορίζεται σε 400.000 δρχ. Η max χωρητικότητα της σχολής θα είναι 200 μαθητές με 9 μήνες λειτουργίας το κάθε έτος.

ΑΝΟΙΚΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Υπολογίζεται να λειτουργήσει σε Δημοτικό χώρο , με έξοδα διαμόρφωσης που θα επιβαρύνουν τον Δήμο. Πιθανή εγκατάστασή του στο Εμποροναυτιλιακό Κέντρο ή στη Ράλλειο.

ΤΟΜΕΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ- ΠΡΟΤΥΠΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ-ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ

Στεγάζεται στο κτίριο της οδού Αρτεμηςίου αριθμός 34 εκτάσεως 1.000 τ.μ. που έχει νοικιασθεί αντί του μηνιαίου μισθώματος 1.400.000 δρχ. και στο νεοκλασσικό κτίριο της οδού Κανθάρου και Ηρώων Πολυτεχνείου γωνία που έχει παραχωρηθεί κατά χρήση από τον Δήμο Πειραιά . Ο προβλεπόμενος αριθμός μαθητών αναφερόταν στους 100 αλλά έχει φθάσει σήμερα στα 700 παιδιά.

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Θα λειτουργήσει σε κτίριο που θα ενοικιαστεί στο κέντρο του Πειραιά εκτάσεως 300 τ.μ. και μηνιαίου μισθώματος 500.000 δρχ. Το ετήσιο πρόγραμμα εκδηλώσεων αφιερωμένων στις εικαστικές τέχνες θα διεξάγεται στο Παλαιό Ταχυδρομείο. Η προβλεπόμενη δυναμικότητα της "σχολής εικαστικών τεχνών" εκτιμάται στα 200 άτομα ανά έτος (σχολική περίοδος 9 μήνες).

ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

Στεγάζεται σε 5 νοικιασμένα κτίρια των 100 τ.μ. το καθένα συνολικού μηνιαίου μισθώματος 600.000 δρχ. κατανεμημένα σε κάθε διαμέρισμα του Δήμου Πειραιά . Η πρότυπη βιβλιοθήκη για παιδιά και εφήβους (4-14 ετών) θα στεγαστεί σε κτίριο 100 τ.μ. στο κέντρο του Πειραιά αντί μηνιαίου μισθώματος 150.000 δρχ.

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΑΤΡΟΥ

Θα στεγαστεί σε κτίριο εκτάσεως 300 τ.μ. που θα ενοικιασθεί αντί μηνιαίου μισθώματος 500.000 δρχ. και θα διαμορφωθεί σε τέσσερις αίθουσες. Η συνολική δυναμικότητα του "θεατρικού εργαστηρίου" προβλέπεται να είναι 100 μαθητές ετησίως (9μήνες).

ΚΕΝΤΡΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ

Τα Κέντρα Νεότητας που κατ' αρχήν θα λειτουργήσουν σε επίπεδο διαμερίσματος, θα είναι χώροι συνάντησης των νέων , θα έχουν κυρίως χαρακτήρα αναψυχής , συζητήσεων παιχνιδιών και δραστηριοτήτων που οι ίδιοι οι νέοι θα επιλέγουν .

Οι χώροι θα είναι σχετικά μικροί (100 τ.μ. ο καθένας) και θα λειτουργούν πρωί και απόγευμα .Η συνολική δαπάνη ενοικίασης- διαμορφώσεων και εξοπλισμού προϋπολογίζεται να είναι της τάξης των 8.600.000 δρχ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

1.ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

1. 1. Εισαγωγικές Διατάξεις

Η Δημοτική επιχείρηση με την επωνυμία " Δημοτική επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά " και τον τίτλο " Δ.Ε.Π.Α.Π. " συστήθηκε με την απόφαση αρ.8536/14-04-1992 του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 297/5.5.92, και σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. Πειραιά με αρ. 67/17.2.1992 " Περί συστάσεως και λειτουργίας της Δ.Ε.Π.Α.Π."

Η διαχείριση και η διοίκηση της Δ.Ε.Π.Α.Π. διέπεται απο τις διατάξεις του Π.Δ. 323/1989 - Φ.Ε.Κ. Α 146.

Σκοπός της Δ.Ε.Π.Α.Π. είναι να εφαρμόσει ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα δράσης για την υλοποίηση βασικών σκοπών κατά στάδια. Χρησιμοποιώντας τους κοινωνικοπολιτιστικούς πόρους και εξοπλισμούς του Πειραιά, αναπτύσσοντας τις δυνατότητες του Δήμου για αναβάθμιση εκμεταλλευόμενη τους υπάρχοντες συλλόγους των κατοίκων, αξιοποιώντας την ακίνητη περιουσία του Δήμου, οργανώνοντας κάθε δραστηριότητα που διαχειρίζεται.

Αναλυτικότερα :

- Δημιουργεί και εξοπλίζει πολιτιστικό κέντρο σε επίπεδο πόλης.
- Δημιουργεί και εξοπλίζει Πολιτιστικά - Πνευματικά Κέντρα σε επίπεδο συνοικίας ή γειτονιάς .
- Δημιουργεί και εξοπλίζει Κέντρα Νεότητας .
- Οργανώνει και λειτουργεί Ερασιτεχνική Σχολή Χορού και Ρυθμικής - Γυμναστικής.
- Οργάνωση και λειτουργία Ερασιτεχνικής Σχολής Μουσικής.
- Οργάνωση και λειτουργία Θεατρικού Εργαστηρίου.
- Οργάνωση και λειτουργία Σχολών Εικαστικών Τεχνών.
- Οργάνωση και λειτουργία Λαογραφικού Μουσείου.
- Οργάνωση εκθέσεων και καθιέρωση λαογραφικών εκδηλώσεων.
- Οργάνωση θεατρικών παραστάσεων και λοιπών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (συναυλίες κ.λ.π.).
- Ανάπτυξη πολιτιστικών - πνευματικών σχέσεων του Δήμου Πειραιά με άλλους Ελληνικούς Δήμους και Δήμους του Εξωτερικού.
- Οργάνωση και λειτουργία Ελεύθερου Ανοιχτού Πανεπιστημίου.
- Διερεύνηση των κοινωνικών προβλημάτων και αναγκών της περιοχής, η εκπόνηση των απαραίτητων μελετών και υποβολή προτάσεων στη Δημοτική Αρχή.
- Δημιουργία Κινηματογραφικής Λέσχης.
- Δημιουργία Κέντρων Αναψυχής - Αναψυκτηρίων.

1.2. Εποπτεία

Την άμεση εποπτεία στη Δ.Ε.Π.Α.Π. ασκεί η Δημοτική Αρχή Πειραιά.

Ειδικότερα, το Δημοτικό Συμβούλιο :

- (α) Λαμβάνει γνώση όλων των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- (β) Διορίζει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- (γ) Διορίζει τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- (δ) Εγκρίνει τον Εσωτερικό Κανονισμό Υπηρεσιών της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- (ε) Εγκρίνει τον Κανονισμό Διαχείρισης της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- (στ) Καθορίζει τις αμοιβές του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Π.Α.Π., καθώς και την αποζημίωση των μελών και του Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου και του Διοικητικού Διευθυντή, για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.
- (ζ) Αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με την επιβάρυνση των περουσιακών στοιχείων της Δ.Ε.Π.Α.Π. με εμπράγματα δικαιώματα.
- (η) Ενεργεί έκτακτο ταμειακό και διαχειριστικό έλεγχο οποτεδήποτε το κρίνει αναγκαίο για την προστασία των συμφερόντων της Επιχείρησης.
- (θ) Αποφασίζει και εισηγείται στον Υπουργό Εσωτερικών τη διάλυση της Επιχείρησης οποτεδήποτε το κρίνει αναγκαίο για την προστασία του δημοσίου συμφερόντος.
- (ι) Διορίζει τους εκκαθαριστές της Επιχείρησης.
- (ια) Εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- (ιβ) Εγκρίνει όλες τις απαιτούμενες αναθεωρήσεις του ετήσιου προϋπολογισμού της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- (ιγ) Εγκρίνει τον ισολογισμό και την έκθεση πεπραγμένων του Δ.Σ. ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

1.3. Μελέτη - Επίβλεψη

- 1) Η ανάθεση εκπόνησης μελετών έργων και προμηθειών σε ιδιώτες γίνεται απο το Διοικητικό Συμβούλιο απο το οποίο και εγκρίνεται.
- 2) Η ανάθεση εκπόνησης μελετών σε ιδιώτες καθώς και η επίβλεψη εκτέλεσης τους γίνεται μόνο στις περιπτώσεις που οι ενέργειες για τη σύνταξη αυτών και την επίβλεψη εκτέλεσης από μηχανικούς του Δήμου ή άλλων κρατικών φορέων απέβησαν άκαρπες.
- 3) Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφασίζει κατά περίπτωση εάν η εκπόνηση της μελέτης θα γίνει με απ'ευθείας ανάθεση ή ύστερα απο πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος.

1.4. Εκτέλεση Έργων και Προμηθειών

1) Τα έργα, προμήθειες, εργασίες και μεταφορές γίνονται με σύμβαση που ύστερα απο απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και διενέργεια δημόσιου διαγωνισμού.

2) Εξαιρετικά για τις περιπτώσεις που δεν ενδεικνύεται η χρονοτριβή του δημοσίου διαγωνισμού ή δεν προβλέπεται ουσιώδης ωφέλεια ή αν κριθεί ότι έτσι εξυπηρετείται το γενικότερο συμφέρον της Επιχείρησης μπορεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου να εγκριθεί η σύναψη σύμβασης χωρίς διαγωνισμό. Στις περιπτώσεις αυτές η απόφαση πρέπει να είναι απόλυτα δικαιολογημένη.

Επίσης μπορεί η εκτέλεση του έργου, προμήθειας εργασίας ή μεταφοράς να γίνει με απ'ευθείας εκτέλεση (αυτεπιστασία).

3) Πρόεδρος του Δ.Σ. μπορεί χωρίς προηγούμενη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου να συνομολογήσει σύμβαση ή να ενεργήσει απ'ευθείας εκτέλεση έργου, προμήθειας ή μεταφοράς εφόσον για κάθε περίπτωση η δαπάνη δεν είναι μεγαλύτερη του ποσού των 300.000 δρχ. Την ίδια αρμοδιότητα έχει και ο Διοικητικός Δ/ντής της επιχείρησης όπως και κάθε Δ/ντής Τομέα για ποσό όμως μέχρι 150.000 δρχ. Επίσης ο Πρόεδρος του Δ.Σ. έχει την αρμοδιότητα να προβαίνει στις παραπάνω ενέργειες για ποσό μεγαλύτερο των 300.000 δρχ. και μέχρι του ποσού των 800.000 δρχ. διενεργείται κανονική δημοπρασία.

1.5. Παραλαβή Έργων και Προμηθειών

1) Η παραλαβή των έργων, προμηθειών εργασιών και μεταφορών γίνεται απο τριμελή επιτροπή που ορίζεται απο το Διοικητικό Συμβούλιο και που αποτελείται απο δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και έναν υπάλληλο της επιχείρησης με ισάριθμους αναπληρωτές. Στην επιτροπή αυτή δεν μπορεί να μετέχουν να ο Πρόεδρος και το μέλος που ασκεί καθήκοντα Διευθυντή.

2) Η παραλαβή έργων, προμηθειών, εργασιών και μεταφορών αξίας μέχρι 2.200.000 δρχ. μπορεί να γίνεται μόνο από τον Διοικητ. Διευθυντή της Επιχείρησης.

3) Για κάθε παραλαβή συντάσσεται ξεχωριστό πρωτόκολλο. Τα μέλη της Επιτροπής είναι υποχρεωμένα να υπογράφουν το πρωτόκολλο παραλαβής έστω κι αν διαφωνούν ή έχουν επιφυλάξεις, πρέπει όμως τις διαφωνίες ή επιφυλάξεις τους να διατυπώσουν έγγραφα στο σώμα του πρωτοκόλλου. Στις περιπτώσεις αυτές το πρωτόκολλο παραλαβής τίθεται υπόψη του Διοικητικού Συμβουλίου για να πάρει σχετική απόφαση.

4) Το γνήσιο των υπογραφών των μελών της Επιτροπής παραλαβής ή του Διοικητικού Διευθυντή επικυρώνεται στο σώμα του πρωτοκόλλου υπό του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου.

5) Η παραλαβή ειδικού ή μηχανολογικού εξοπλισμού και των οχημάτων γίνεται από επιτροπή που ορίζεται απο το Διοικητικό Συμβούλιο για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση και στην οποία μπορεί να μετέχουν και ειδικοί επιστήμονες ή πραγματογνώμονες.

Στους ειδικούς αυτούς επιστήμονες ή πραγματογνώμονες μπορεί να καταβληθούν οδοιπορικά έξοδα και αμοιβή που καθορίζονται απο το Διοικητικό Συμβούλιο.

1.6. Δημοπρασίες

1) Οι δημοπρασίες γίνονται ενώπιον Επιτροπής που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τον Διοικητικό Διευθυντή της Επιχείρησης ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους στην έδρα της Επιχείρησης ή σε άλλη απόφαση αν έτσι αποφασίσει το Διοικητικό Συμβούλιο.

2) Οι δημοπρασίες διενεργούνται κατόπιν διακήρυξης που εκδίδεται από τον Πρόεδρο με βάση τους όρους που καθορίζονται για κάθε περίπτωση από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Η διακήρυξη καθορίζει τον τύπο και το σύστημα διενέργειας της δημοπρασίας (ενσφράγιση άνευ ορίου, με τη συμπλήρωση τιμολογίου, κατ'αποκοπή), τον τόπο, το κατάστημα και την ώρα έναρξης και λήξης της αποδοχής των προσφορών από την Επιτροπή, σαφή συνοπτική περιγραφή του αντικειμένου της δημοπρασίας, το ποσό του προϋπολογισμού της δαπάνης, τα προσόντα των διαγωνιζομένων, τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά συμμετοχής, την εγγύηση και τον τρόπο κατάθεσης αυτής, τις διατάξεις που θα ισχύσουν σε όλη τη διάρκεια της σύμβασης, την προθεσμία εκτέλεσης του έργου ή προμήθειας, το χρόνο εγγύησης, τα συμβατικά στοιχεία της, τις κρατήσεις και λοιπές δαπάνες που θα βαρύνουν τον ανάδοχο και άλλους όρους που θα κριθεί σκόπιμο.

Η διακήρυξη κατατίθεται στα γραφεία της Επιχείρησης και βρίσκεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες.

4) Η περίληψη της διακήρυξης δημοσιεύεται υποχρεωτικά με τοιχοκόλληση στα γραφεία της Επιχείρησης και του Δήμου και στα συνήθη μέρη των δημοσιεύσεων, συντάσσεται δε για το σκοπό αυτό αποδεικτικό δημοσίευσης.

Η περίληψη της διακήρυξης πρέπει να διαλαμβάνει τον τόπο και τρόπο διεξαγωγής της δημοπρασίας, την ημερομηνία και ώρα λήξης αποδοχής των προσφορών, σαφή συνοπτική περιγραφή του αντικειμένου (έργου ή προμήθειας, προϋπολογισμό, τα προσόντα των διαγωνιζομένων και την εγγύηση, την προθεσμία, άλλους όρους καθώς και τις ημέρες και ώρες παροχής πληροφοριών.

Η δημοσίευση της περίληψης στον Τύπο είναι υποχρεωτική εάν η προϋπολογιζόμενη δαπάνη είναι μεγαλύτερη των 300.000 δρχ. Οι εφημερίδες που θα δημοσιευθεί η περίληψη ορίζονται στην απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

1.7. Διαδικασία Διεξαγωγής Τακτικών Διαγωνισμών

1) Προκειμένου για διαγωνισμό με ενσφράγιστες προσφορές μετά το τέλος της ώρας παραλαβής των προσφορών γίνεται η αποσφράγισή τους, ανακοινώνεται το περιεχόμενο τους δημόσια και τα μέλη της Επιτροπής μονογράφουν τις προσφορές. Εάν ο διαγωνισμός διεξάγεται με γραπτές ή προφορικές προσφορές ανακοινώνεται από τον Πρόεδρο η προσφορά καθενός και γίνεται δεκτός στον διαγωνισμό και συνεχίζεται η προφορική μειοδοσία μέχρι την ανάδειξη του τελευταίου μειοδότη.

2) Σε περίπτωση κατά την οποία δεν γίνει δεκτή η ανάδειξη μειοδότη για όλα τα είδη της προμήθειας, μπορεί το Διοικητικό Συμβούλιο να κηρύξει αναδόχους περισσότερους μειοδότες και για τα είδη τα οποία ο καθένας είναι τελευταίος μειοδότης.

3) Στο πρακτικό του διαγωνισμού καταχωρούνται όσα γίνονται κατά την διάρκεια του διαγωνισμού και ο πίνακας συμμετοχής στο διαγωνισμό και ο πίνακας με τα ποσά ή τα ποσοστά μειοδοσίας.

Το πρακτικό υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής καθώς και από τον τελευταίο μειοδότη ή και από άλλους μειοδότες εάν το ζητήσουν.

4) Οι προσφορές που δίνονται στο διαγωνισμό ισχύουν για τριάντα (30) μέρες εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην διακήρυξη.

5) Εάν η δημοπρασία γίνεται με συμπλήρωση τιμολογίου, οι προσφορές αξιολογούνται από μηχανικούς της αντίστοιχης ειδικότητας που ορίζονται από την διακήρυξη.

6) Η κατοχύρωση των πρακτικών της δημοπρασίας γίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιχείρησης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση της Επιτροπής του διαγωνισμού να προτιμήσει προσφορά από άλλη μικρότερη εάν η προσφερόμενη μεγαλύτερη τιμή υπερκαλύπτεται από την τεχνικοοικονομική υπεροχή του είδους που αφορά αυτήν.

1.8.Υπογραφή Σύμβασης

1) Η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου με την οποία εγκρίθηκε το αποτέλεσμα της δημοπρασίας κοινοποιείται με απόδειξη στον ανάδοχο από τον Πρόεδρο μέσα σε πέντε μέρες από την εκδοσή της με πρόσκληση σύμφωνα με την οποία μέσα σε επτά μέρες από την παραλαβή ο ανάδοχος πρέπει να προσέλθει σε ορισμένο τόπο και χρόνο για την υπογραφή της σύμβασης, προσκομίζοντας και εγγυητική επιστολή ποσού 5% επί του ποσού της προσφοράς για την καλή εκτέλεση του έργου ή προμήθειας.

2) Εάν δεν προσέλθει εμπρόθεσμα ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, χωρίς άλλες σχετικές διατυπώσεις και η εγγύηση καταπίπτει υπέρ της Επιχείρησης λόγω ειδικής προς τούτο ποινής. Στην περίπτωση αυτή επαναλαμβάνεται ο διαγωνισμός και η Επιχείρηση διατηρεί το δικαίωμα αποκατάστασης κάθε ζημιάς της Επιχείρησης, από την επανάληψη του διαγωνισμού σε βάρος του αναδόχου.

1.9.Επίλυση Διαφορών

1) Κάθε διαφορά που δημιουργείται μεταξύ της Επιχείρησης και του αναδόχου επιλύεται με διαιτησία, απο δύο διαιτητές που ορίζονται ο ένας απο την Επιχείρηση και ο άλλος απο το ανάδοχο. Ο ορισμός του διαιτητή πρέπει να γίνει μέσα σε τρεις (3) μέρες απο την πρόσκληση του αντισυμβαλλόμενου.

Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των διαιτητών ορίζεται απο αυτούς επιδιαιτητής και σε περίπτωση ασυμφωνίας τους για τον διορισμό επιδιαιτητού, ορίζεται ως επιδιαιτητής ο Πρόεδρος των Πρωτοδικών Πειραιά.

2) Για κάθε περίπτωση κατά την οποία δεν εφαρμοστεί η ρήτρα της προηγούμενης παραγράφου περί διαιτησίας για κάθε διαφορά που δημιουργείται μεταξύ της Επιχείρησης και του αναδόχου, αρμόδια για την επίλυση της διαφοράς είναι αποκλειστικά και μόνο τα δικαστήρια του Πειραιά, έστω κι αν ο αντισυμβαλλόμενος είναι αλλοδαπός και η σύμβαση δεν έχει εκτελεστεί στον Πειραιά.

Η Επιχείρηση ουδεμία ευθύνη μπορεί να έχει συνέπεια προκήρυξης διαγωνισμού, διενέργεια προμήθειας ή εκτέλεση έργου και δικαιούται μονομερώς και αζημίως γι' αυτήν, να ακυρώσει ή καταργήσει το διαγωνισμό σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας και μέχρι τη σύναψη της σύμβασης.

1.10.Εξαγωγή Υλικού

1) Η εξαγωγή υλικού ενεργείται για λόγους εκποίησης ή αχρήστευσης. Ο χαρακτηρισμός ως αχρήστων γίνεται απο επιτροπή που ορίζεται απο το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιχείρησης και μετά από εγγύηση του τμήματος προμηθειών που τώρα είναι ενταγμένο στο Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών για τα άχρηστα υλικά.

2) Η εκποίηση υλικού που δεν είναι χρήσιμο για τις ανάγκες της Επιχείρησης, αποφασίζεται και διενεργείται σύμφωνα με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

3) Υπολείμματα άχρηστου υλικού καταστρέφονται κατά την διαδικασία που ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

1.11.Διαχείριση Υλικού

1) Η διαχείριση υλικού αφορά το υλικό της Επιχείρησης αναλώσιμο και μη.

2) Για την παρακολούθηση του εισαγόμενου υλικού, και γενικά την δικαιολόγηση του διατιθέμενου υλικού και την εξακρίβωση του απομένοντος, τηρούνται από διαχείρισης υλικού τα παρακάτω βιβλία

- α) Γενικό βιβλίο αποθήκης
- β) Βιβλίο διπλοτύπων αποδείξεων εισαγωγής
- γ) Βιβλίο διπλοτύπων αποδείξεων εξαγωγής

3) Το γενικό βιβλίο αποθήκης περιλαμβάνει όλη την κίνηση της αποθήκης υλικού έτσι ώστε σε οποιοδήποτε στιγμή η διαφορά του αθροίσματος της εξαγωγής από εκείνο της εισαγωγής να εκπροσωπεί ακριβώς το υλικό που πρέπει να φυλάσσεται στην αποθήκη. Για το σκοπό αυτό προ της έναρξης των εγγραφών, το γραφείο διαχείρισης υλικού ανοίγει στο βιβλίο ξεχωριστές για κάθε είδος υλικού μερίδες. Οι εγγραφές διενεργούνται κατά χρονολογική σειρά κατ'αύξοντα αριθμό, απαγορεύονται δε οι διορθώσεις εγγράφων, διαγραφές και ξυσίματα. Τα δικαιολογητικά εγγραφής τηρούνται σε ειδικό φάκελλο κατά χρονολογική σειρά καταχώρησής τους.

4) Οι εγγραφές στο γενικό βιβλίο αποθήκης για τις εισαγωγές γίνονται με βάση το πρωτόκολλο παραλαβής και το διπλότυπο εισαγωγής και για τις εξαγωγές με βάση το διπλότυπο εξαγωγής.

5) Στο αρχικό στάδιο λειτουργίας της επιχείρησης και μέχρι να δημιουργήσει ιδιαίτερο γραφείο διαχείρισης υλικού οι αρμοδιότητες του γραφείου αυτού εντάσσονται στο Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ : ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

1. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (Ε.Κ.Υ) ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

1.1. Εσωτερικός κανονισμός τμημάτων και υπηρεσιών

Αντικείμενο εσωτερικού κανονισμού υπηρεσιών (ΕΚΥ) : Με τον παρόντα κανονισμό καθορίζεται η οργανωτική διάρθρωση της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά (Δ.Ε.Π.Α.Π.) οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών της, οι θέσεις εργασίας και το ανώτατο όριο του αριθμού του προσωπικού της.

Η Δ.Ε.Π.Α.Π. διοικείται απο το Διοικητικό της Συμβούλιο, η σύνθεση και οι αρμοδιότητες του οποίου ορίζονται απο τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ. 76/85).

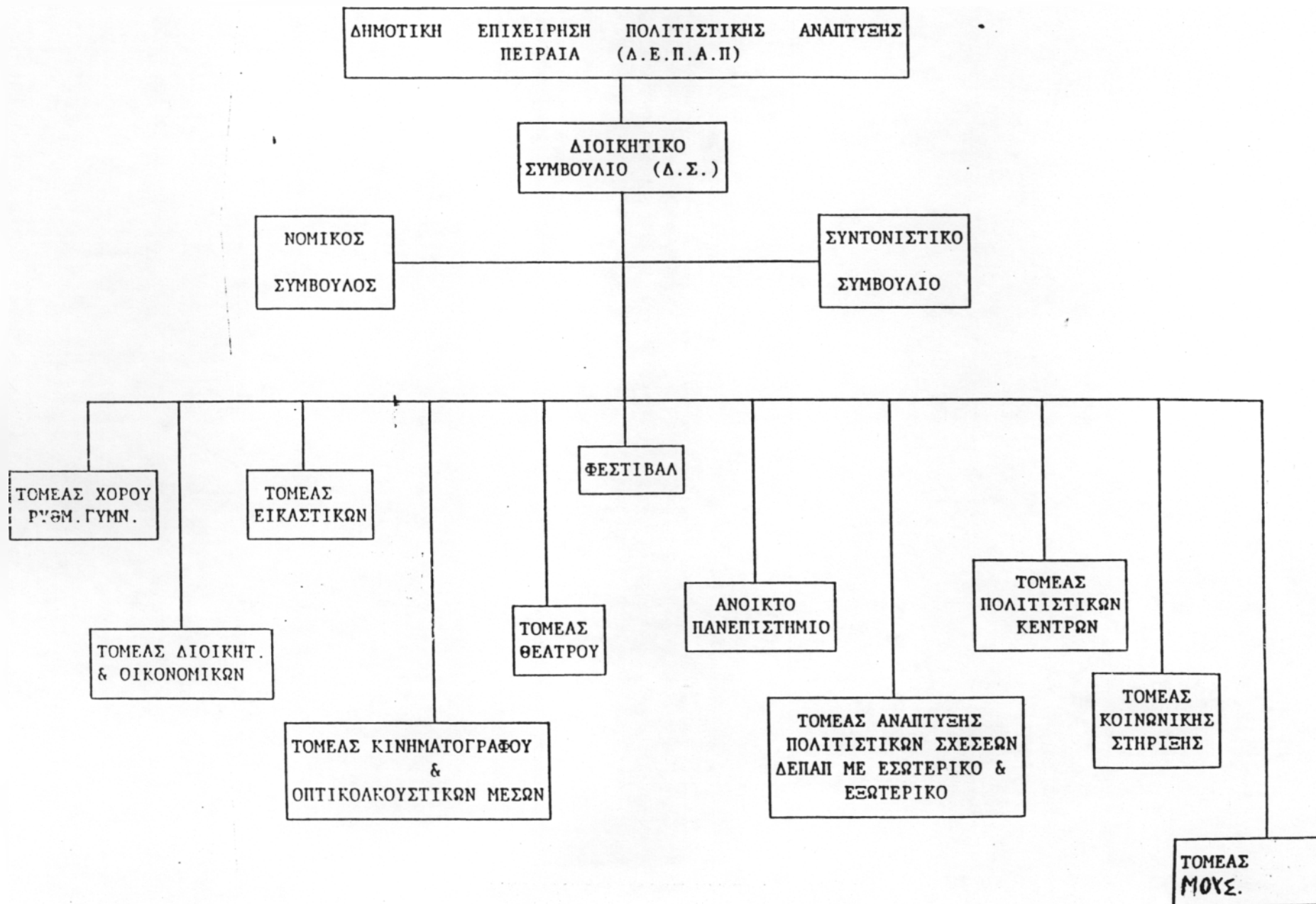
Οι διατάξεις του Ε.Κ.Υ. ερμηνεύονται και διευκρινίζονται σε περίπτωση που δημιουργούνται αμφιβολίες για τη σημασία τους, με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι αρμοδιότητες των επι μέρους υπηρεσιών του Οργανογράμματος της Δ.Ε.Π.Α.Π. (σχ.1) θεωρούνται ενδεικτικές και όχι αποκλειστικές του περιεχομένου εργασίας και επομένως είναι δυνατόν να ανατίθενται στα στελέχη τους καθήκοντα που δεν αναφέρονται με συγκεκριμένο τρόπο στην αντίστοιχη περιγραφή του περιεχομένου εργασίας κάθε ενότητας, αλλά εντάσσονται στο ουσιαστικό περιεχόμενό της .

Μεταβολή , συμπλήρωση η τροποποίηση των διατάξεων του Ε.Κ.Υ. γίνεται με την διαδικασία της συνταξής του , δηλαδή με σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και έγκριση απο το Δημοτικό Συμβούλιο.

Πιο κάτω παρατίθεται το οργανόγραμμα της Δ.Ε.Π.Α.Π (ανά τομείς)(1).

(1) Οικονομοτεχνική Μελέτη Σύστασης της Δ.Ε.Π.Α.Π. , 1992.

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

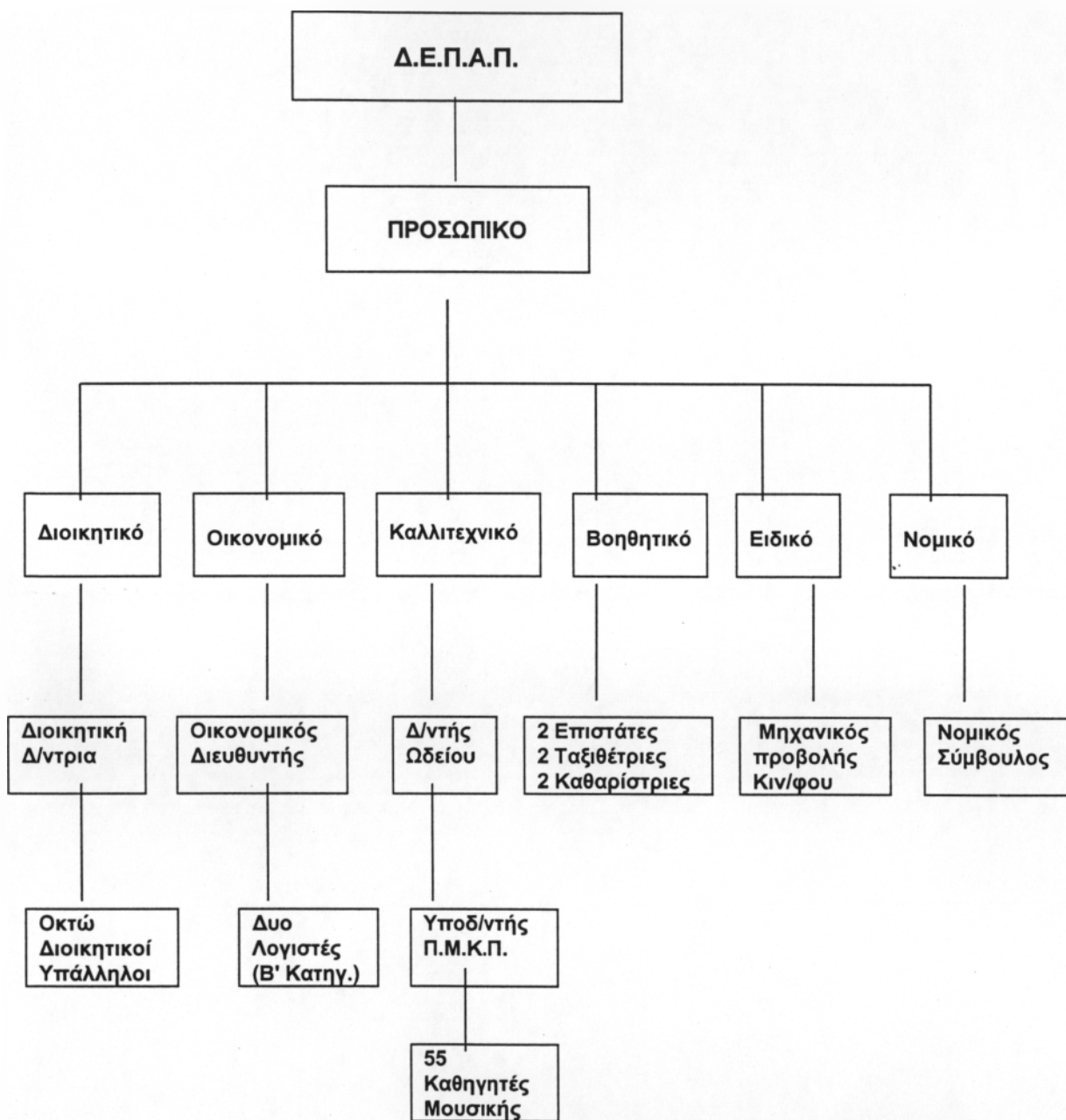
1.2. Διάρθρωση - στελέχωση προσωπικού

Η διάρθρωση του υπάρχοντος προσωπικού της επιχείρησης φαίνεται στον πίνακα και το αντίστοιχο οργανόγραμμα που ακολουθεί και αφορά το κεντρικό κτίριο υπηρεσιών και το Πρότυπο Μουσικό Κέντρο της Δ.Ε.Π.Α.Π⁽¹⁾.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ	
1 Δ/κή Διευθύντρια	Με Α.Π.Υ. (απόδειξη παροχής υπηρεσιών) ορισμένου χρόνου.
1 Οικονομικός Υπεύθυνος	" "
1 Νομικός Σύμβουλος	" "
4 Υπάλληλοι Γραφείου	Σύμβαση Αορίστου χρόνου (ΙΚΑ) από τον ΟΑΕΔ επιδοτούμ. βάση του ν. 33752/ 8-6-96 πρόσληψης ανεξαρτημένων ατόμων.
1 Β' Λογιστής	Συμβάσεις Αορίστου χρόνου (ΙΚΑ)
1 Καθαρίστρια	" "
2 Ταξιθέτριες	" "
1 Μηχανικός προβολής Κιν/φου	Αποσπασμένος από τον Δήμο
ΠΡΟΤΥΠΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	
1 Δ/ντής Π.Μ.Κ.Π.	Με Α.Π.Υ. (απόδειξη παροχής υπηρεσιών)
1 Δ/ντής Ωδείου	Συμβάσεις Αορίστου χρόνου (ΙΚΑ)
1 Υπ/ντής Π.Μ.Κ.Π.	" "
4 Υπάλληλοι Γραφείου	" "
1 Β' Λογιστή	" "
2 Επιστάτες	" "
1 Καθαρίστρια	" "
55 Καθηγητές Μουσικής	Με Α.Π.Υ. (απόδειξη παροχής υπηρεσιών)

(1) Ιδία Έρευνα .

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π. (1)

(1) Ιδία έρευνα.

1.3. Οργανωτική διάρθρωση των τομέων της επιχείρησης

Το προσωπικό της Δ.Ε.Π.Α.Π. εντάσσεται στις παρακάτω διοικητικές ενότητες που υπάγονται απ'ευθείας στο Διοικητικό της Συμβούλιο :

- α. Φεστιβάλ .
- β. Τομέας μουσικής .
- γ. Τομέας χορού και ρυθμικής - γυμναστικής.
- δ. Τομέας εικαστικών τεχνών.
- ε. Τομέας παραδοσιακών τεχνών οργάνωσης και λειτουργίας λαογραφικού μουσείου και λαογραφικών εκδηλώσεων.
- στ. Τομέας κινηματογράφου και οπτικοακουστικών μέσων - κινηματογραφική λέσχη.
- ζ. Τομέας θεάτρου - θεατρικό εργαστήριο - θεατρικές παραστάσεις.
- η. Τομέας πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων - ψυχαγωγίας , αναψυχής και ελεύθερου χρόνου.
- θ. Τομέας ανάπτυξης πολιτιστικών πνευματικών σχέσεων του Δήμου Πειραιά με άλλους Ελληνικούς Δήμους και Δήμους του εξωτερικού.
- ι. Τομέας Επιμόρφωσης και Δημοσίων σχέσεων, Οργάνωση και λειτουργία Ελεύθερου Δημοτικού Πανεπιστημίου.
- κ. Τομέας κοινωνικής στήριξης.
- λ. Τομέας Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών.

Τα δύο διαδοχικά διοικητικά επίπεδα της Δ.Ε.Π.Α.Π. είναι τα εξής:

- I. Α επίπεδο διοίκησης : αναφέρεται στις αρμοδιότητες και δικαιοδοσίες του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης.
- II. Β επίπεδο διοίκησης : αναφέρεται στη διοίκηση των εσωτερικών δραστηριοτήτων κάθε μιας απο τις διοικητικές ενότητες της Δ.Ε.Π.Α.Π. που περιλαμβάνονται στη προηγούμενη παράγραφο.
- III. Τα προηγούμενα διοικητικά επίπεδα και ενότητες συμπληρώνονται απο τη γραμματεία του Δ.Σ. της Επιχείρησης.

1.4. Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

- I. Το Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί την Επιχείρηση και τις υποθέσεις της και διαχειρίζεται την περιουσία και τους πόρους της, αποφασίζει δε για κάθε θέμα που αφορά την Επιχείρηση , πλην εκείνων για τα οποία ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα Κανονισμό ή απο τις ισχύουσες διατάξεις.

II. Το Διοικητικό Συμβούλιο ιδία:

- 1) Εγκρίνει και προτείνει στο Δημοτικό Συμβούλιο για έγκριση τον Εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών της Δ.Ε.Π.Α.Π. μετά απο εισήγηση των Καλλιτεχνικών διευθυντών.
- 2) Εγκρίνει και προτείνει στο Δημοτικό Συμβούλιο για έγκριση τον Κανονισμό διαχείρισης και διοίκησης της Δ.Ε.Π.Α.Π. μετά απο εισήγηση των Καλλιτεχνικών διευθυντών.
- 3) Εγκρίνει τον Κανονισμό προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π. μετά απο εισήγηση των Καλλιτεχνικών Διευθυντών .
- 4) Εγκρίνει οποιαδήποτε Κανονισμό που κρίνεται απαραίτητος για τη λειτουργία της Επιχείρησης .
- 5) Διορίζει το Διοικητικό Διευθυντή της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 6) Διορίζει το μόνιμο προσωπικό της Δ.Ε.Π.Α.Π., εκτός των συνεργατών σε κάθε τμήμα που είναι αρμοδιότητα των Δ/ντών.
- 7) Απολύει το μόνιμο προσωπικό της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 8) Προτείνει στο Δημοτικό Συμβούλιο τις αμοιβές του Προέδρου και Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 9) Προτείνει στο Δημοτικό Συμβούλιο τις αποζημιώσεις των μελών και του Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου και του Διοικητικού Διευθυντή της Επιχείρησης για κάθε συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.
- 10) Αποφασίζει για τις αμοιβές των Διευθυντών και του προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 11) Αποφασίζει για τους κανονισμούς λειτουργίας και τα προγράμματα των επιμέρους δραστηριοτήτων της Επιχείρησης , απο αυτό που απαιτείται , μετά απο εισήγηση των Διευθυντών.
- 12) Αποφασίζει για την αγορά ή την εκποίηση των περουμεσιακών στοιχείων της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 13) Αποφασίζει για τη μίσθωση ή την εκμίσθωση των κινητών και ακίνητων πραγμάτων της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 14) Αποφασίζει για την επιβάρυνση των περουμεσιακών στοιχείων της Επιχείρησης με εμπράγματα δικαιώματα.
- 15) Αποφασίζει για τη σύναψη δανείων.
- 16) Αποφασίζει για τη σύναψη κάθε είδους συμβολαίων.
- 17) Αποφασίζει για θέματα επίλυσης νομικών διαφορών.
- 18) Αποφασίζει για τα θέματα ενημέρωσης των πολιτών.
- 19) Αποφασίζει για τα θέματα εκπαίδευσης του Προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 20) Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο τη διάλυση της Επιχείρησης.
- 21) Αποφασίζει το μακροχρόνιο πρόγραμμα δράσης της Επιχείρησης σε όλους τους τομείς δραστηριότητάς της.

- 22) Αποφασίζει μια φορά το χρόνο το ετήσιο πρόγραμμα επενδύσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 23) Αποφασίζει μια φορά το χρόνο το πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος δράσης και του αναλογούντος κατά ταμιά προϋπολογισμού, ύστερα απο εισήγηση των διευθυντών των τομέων.
- 24) Αποφασίζει για την σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με φορείς του Δημοσίου.
- 25) Αποφασίζει για τη τιμολογιακή πολιτική της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- 26) Ψηφίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων της Επιχείρησης ένα τουλάχιστον μήνα πριν απο την έναρξη του Οικονομικού έτους.
- 27) Αποφασίζει για τις αναθεωρήσεις του ετήσιου προϋπολογισμού.
- 28) Εγκρίνει μετά απο ομόφωνη γνώμη των Δ/ντών τις ετήσιες Εκθέσεις Οικονομικής Κατάστασης της Επιχείρησης που περιλαμβάνουν : τον απολογισμό εσόδων-εξόδων, τον ισολογισμό και τη κατάσταση ρευστότητας.

" Αρμοδιότητες Συμβουλίου Συντονισμού"

Το Συμβούλιο Συντονισμού (Σ.Σ.) αποτελεί συντονιστικό και συμβουλευτικό όργανο του Δ.Σ. της επιχείρησης. Το Σ.Σ. απαρτίζεται από :

- α) τον Πρόεδρο του Δ.Σ.
- β) Τους Διευθυντές των τομέων

Το Σ.Σ. ασχολείται κυρίως με θέματα συντονισμού δράσης των Τομέων προϋπολογισμού και πιθανών προβλημάτων που ανακύπτουν στην πορεία των προγραμμάτων και εισηγείται στο Δ.Σ. Το Σ.Σ. συνεδριάζει σε τακτική βάση και προεδρεύει σ'αυτό ο πρόεδρος ή ο αντιπρόεδρος του Δ.Σ. Συγκαλείται μετά απο πρόσκληση του Προέδρου ή εφ'όσον το ζητήσουν το 60% τουλάχιστον από τα μέλη του.

1.5. Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου - Αρμοδιότητες

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Π.Α.Π. :

1. Εκπροσωπεί την επιχείρηση ενώπιον των Δικαστηρίων και κάθε λογής Αρχής και δίνει τους επιβαλλόμενους σε αυτήν όρκους.
2. Σε περίπτωση προφανούς κινδύνου απο την αναβολή, μπορεί και χωρίς προηγούμενη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, να εγείρει και αντικρούει αγωγές, να ασκεί ένδικα μέσα , να διορίζει πληρεξούσιους δικηγόρους και γενικά να ενεργεί κάθε δικαστική ή εξώδικη πράξη προστατευτική των συμφερόντων της Επιχείρησης. Οι ενέργειες όμως αυτές πρέπει να υποβάλλονται αμέσως προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο.
3. Εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Π.Α.Π. όλα τα θέματα αρμοδιότητας του Διοικητικού Συμβουλίου , διευθύνει τις συνεδριάσεις και στέλνει όλες τις αποφάσεις και γνωμοδοτήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου στο Δημοτικό Συμβούλιο .

4. Εκτελεί τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης και τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.
5. Υπογράφει κάθε λογής συμβόλαια που αφορούν την Επιχείρηση . Συνυπογράφει τις μισθολογικές καταστάσεις του Προσωπικού και τις υπηρεσιακές μεταβολές τούτου και γενικά υπογράφει όλα τα υπηρεσιακά έγγραφα της Δ.Ε.Π.Α.Π. που αφορούν διοικητικά θέματα καθώς και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμών και όλα τα έγγραφα με τα οποία η Επιχείρηση αναλαμβάνει υποχρεώσεις έναντι τρίτων .
6. Ασκή την πειθαρχική αγωγή επί του μόνιμου και έκτακτου Προσωπικού της Επιχείρησης για τα πειθαρχικά υπαλληλικά αδικήματα και επιβάλλει τις ποινές που προβλέπονται απο τους σχετικούς κανονισμούς μετά απο εισήγηση των Δ/ντών.
7. Υπογράφει με τους Διευθυντές της Δ.Ε.Π.Α.Π. τις επιταγές που εκδίδονται απο την Επιχείρηση επί Τραπεζών, καθώς και τα κάθε φύσεως έγγραφα με τα οποία γίνονται αναλήψεις χρημάτων απο λογαριασμούς της Επιχείρησης και απο τρίτους γενικά.
8. Αποφασίζει την , με απευθείας ανάθεση και χωρίς προηγούμενη απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου, εκπόνηση μελετών, εκτέλεση έργων και εργασιών και διενέργεια προμηθειών, μέχρι των ποσών που προβλέπει ο παρών Κανονισμός, με σύμφωνη γνώμη των Διευθυντών.

Τον Πρόεδρο απόντα ή κωλυόμενο αναπληρώνει ο Αντιπρόεδρος της Δ.Ε.Π.Α.Π.

1.6. Διοικητικός Διευθυντής- Αρμοδιότητες

Ο Διοικητικός Διευθυντής της Δ.Ε.Π.Α.Π. είναι ο ιεραρχικός Προιστάμενος του Προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π. :

1. Μεριμνά για την εκπλήρωση του σκοπού για τον οποίο συστήθηκε η Δ.Ε.Π.Α.Π. επιβλέπει και διευθύνει την πορεία των διοικητικών υποθέσεων και φροντίζει για την κανονική λειτουργία της Επιχείρησης.
2. Προτείνει το διορισμό του Προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π. στο Δ.Σ. μετά από σύμφωνη γνώμη των Δ/ντών των τομέων.
3. Προτείνει την απόλυση του Προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π. στο Δ.Σ. μετά απο σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου Δ/ντή τομέα.
4. Υποβάλλει προτάσεις για κάθε θέμα που αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση του Προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π. μετά απο εισήγηση των Δ/ντών των τομέων.
5. Προτείνει τις αμοιβές του μόνιμου προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π. μετά απο σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Δ/ντή τομέα.
6. Προτείνει την αγορά ή την εκποίηση των περoυσιακών στοιχείων της Δ.Ε.Π.Α.Π.
7. Προτείνει τη μίσθωση ή την εκμίσθωση των κινητών και ακινήτων πραγμάτων της Δ.Ε.Π.Α.Π.

8. Προτείνει την επιβάρυνση των περουσιακών στοιχείων της Επιχείρησης με εμπράγματα δικαιώματα.
9. Προτείνει τη σύναψη δανείων .
10. Υποβάλλει προτάσεις για θέματα επίλυσης νομικών διαφορών.
11. Υποβάλλει προτάσεις για τη σύναψη κάθε είδους συμβολαίων.
12. Επεξεργάζεται τα προγράμματα και υποβάλλει προτάσεις για τα θέματα εκπαίδευσης του Προσωπικού .
13. Καταρτίζει και προτείνει στο Διοικητικό Συμβούλιο τους κανονισμούς λειτουργίας και τα προγράμματα των επιμέρους δραστηριοτήτων της Επιχείρησης, όπου αυτό δεν άπτεται της αρμοδιότητας των Δ/ντών των άλλων τομέων.
14. Συγκροτεί και κατευθύνει ομάδες εργασίας απο στελέχη της Επιχείρησης και εξωτερικούς συμβούλους και συνεργάτες με σκοπό τη διερεύνηση και μελέτη για θέματα κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης του Πειραιά υποβάλλει σχετικές προτάσεις για την πολιτική της Δ.Ε.Π.Α.Π. στα θέματα αυτά.
15. Καταρτίζει και προτείνει το ετήσιο πρόγραμμα επενδύσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π. μετά από σύμφωνη γνώμη των Δ/ντών των τομέων.
16. Καταρτίζει και προτείνει το ετήσιο πρόγραμμα ανάθεσης και εκτέλεσης των μελετών και των έργων μετά από σύμφωνη γνώμη των Δ/ντών των τομέων.
17. Προτείνει τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με φορείς του Δημοσίου τομέα.
18. Καταρτίζει και προτείνει το πρόγραμμα χρηματοδότησης των επενδύσεων .
19. Αποφασίζει για κάθε θέμα που διευκολύνει την Εκτέλεση του προγράμματος της Δ.Ε.Π.Α.Π.
20. Προτείνει την τιμολογιακή πολιτική της Δ.Ε.Π.Α.Π.
21. Καταρτίζει και εισηγείται τον προϋπολογισμό της Δ.Ε.Π.Α.Π. σύμφωνα με τις εισηγήσεις των Δ/ντών των τομέων, παρακολουθεί την εκτέλεση αυτού και προτείνει τις αναθεωρήσεις.
22. Καταρτίζει και εισηγείται τις ετήσιες Εκθέσεις Οικονομικής Κατάστασης της Επιχείρησης που περιλαμβάνουν : τον απολογισμό εσόδων-εξόδων, τον ισολογισμό και την κατάσταση ρευστότητας.
23. Ελέγχει την καθημερινή εργασία της Επιχείρησης, ασκεί εποπτεία στη διεξαγόμενη εργασία των διαφόρων υπηρεσιών και ασκεί τη Διοίκηση στο Προσωπικό της Επιχείρησης χωρίς να υπερβαίνει την Διοικητική ευθύνη των Δ/ντών των τομέων.
24. Έχει τη μέριμνα και την ευθύνη για τη γρήγορη καθαρογραφή των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, την ορθή απόδοση των πρακτικών και την ακριβή εκτέλεση των αποφάσεων της Διοίκησης.
25. Παραλαμβάνει την αλληλογραφία της Επιχείρησης και την κατανέμει στις Υπηρεσίες και τα τμήματα, παρακολουθεί την έγκαιρη διεκπεραίωσή της και ρυθμίζει τις διάφορες εργασίες δίνοντας τις αναγκαίες εντολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, εκδίδοντας παράλληλα έγγραφες οδηγίες και εγκυκλίους.

26. Επιμελείται για την ακριβή τήρηση του ωραρίου της εργασίας και εισηγείται τη δώξη και τιμωρία των πειθαρχικών παραπτώματων του μόνιμου και έκτακτου υπαλληλικού προσωπικού της Επιχείρησης.

27. Υπογράφει όλα τα υπηρεσιακά έγγραφα καθώς και εκείνα με τα οποία η Επιχείρηση αναλαμβάνει υποχρεώσεις έναντι τρίτων, αλλά το τελευταίο τούτο μόνο με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Π.Α.Π. και μόνο μέχρι ορισμένου ποσού, καθ' όσον το δικαίωμα τούτο ανήκει κυριαρχικά στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης.

28. Ελέγχει και θεωρεί τις εντολές των υπηρεσιών πριν απο κάθε πληρωμή, καθώς επίσης και τα κάθε φύσεως τιμολόγια πριν να εκδοθούν οι εντολές πληρωμής και θεωρεί τις μισθοδοτικές καταστάσεις του προσωπικού που συντάσσονται με ευθύνη της Οικονομικής Υπηρεσίας.

29. Ελέγχει και θεωρεί τα εντάλματα πληρωμών, τα γραμμάτια είσπραξης καθώς και τα πρωτόκολλα των καθημερινών μετρήσεων του Ταμείου.

30. Προτείνει την ανάθεση μελετών και έργων και την διενέργεια προμηθειών .

31. Αποφασίζει για την παραλαβή των μελετών και έργων και τη διενέργεια προμηθειών.

32. Αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά την παρακολούθηση των ιδιοκτητιών κτιρίων και εγκαταστάσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π.

33. Αποφασίζει για τη συντήρηση των κτιρίων και των εγκαταστάσεων.

34. Τοποθετεί το προσωπικό της Επιχείρησης στις προβλεπόμενες απο τον Οργανισμό θέσεις και χορηγεί τις νόμιμες άδειες.

Το Διοικητικό Δ/ντή της Δ.Ε.Π.Α.Π. απόντα ή κωλυόμενο αναπληρώνει ο αρχαιότερος από τους Προισταμένους των άλλων υπηρεσιών της Επιχείρησης.

Μέχρι τον διορισμό Διοικητικού Διευθυντή, τα καθήκοντα του θα ασκεί ένα από τα μέλη της Διοίκησης που θα οριστεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

“ Αρμοδιότητες Νομικού Συμβουλίου ” : Ο Νομικός Σύμβουλος έχει τις εξής αρμοδιότητες :

α. Γνωμοδότηση και παροχή συμβούλων προς το Δ.Σ. ή τις υπηρεσίες της Επιχείρησης.

β. Ενημέρωση των υπηρεσιών της Επιχείρησης επί των διατάξεων της νομοθεσίας και νομολογίας σε θέματα που τις αφορούν.

γ. Νομική υποστήριξη κατά την κατάρτιση των κάθε είδους συμβάσεων , ιδιωτικών συμφωνητικών και διακυρήξεων (προμήθειες παραγγελίες, εργολαβίες, μισθώσεις κ.λ.π.).

δ. Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων και διαφορών της Επιχείρησης με τρίτους και υπεράσπιση των δικαιωμάτων και συμφερόντων της Επιχείρησης.

1.8. Αρμοδιότητες Διευθυντών Τομέων : (Καλλιτεχνικοί Δ/ντές)

Η Διεύθυνση των Τομέων της Δ.Ε.Π.Α.Π. ασκείται απο τον αντίστοιχο Δ/ντή κάθε τομέα. Ο Διευθυντής του Τομέα ευθύνεται έναντι του Δ.Σ. της Δ.Ε.Π.Α.Π. για την κανονική λειτουργία όλων των τμημάτων του τομέα, προγραμματίζοντας, οργανώνοντας , συντονίζοντας και ελέγχοντας κατά αποκλειστική αρμοδιότητα, σε συνεργασία με τους υπεύθυνους τμημάτων τις επί μέρους δραστηριότητες των υπηρεσιών του Τομέα, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα δράσης τους για την επιδίωξη του σκοπού και των στόχων της Δ.Ε.Π.Α.Π.

Ειδικότερα :

1. Εισηγείται την πρόσληψη του προσωπικού του Τομέα του.
2. Κάθε χρόνο υποβάλλει στο Δ.Σ. σχέδιο προγράμματος δράσης του τομέα του, συνοδευόμενο απο όσο το δυνατόν πληρέστερη και αναλυτικότερη οικονομική ανάλυση , με σκοπό την ένταξή του στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης και τον ετήσιο προϋπολογισμό της επιχείρησης. Οι διευθυντές τομέων έχουν την αποκλειστική ευθύνη υλοποίησης των επί μέρους προγραμμάτων δράσης.
3. Οργανώνει , συντονίζει και ελέγχει τις δραστηριότητες των Τμημάτων κατά τρόπο ώστε να υλοποιούνται κανονικά τα προγράμματα δράσης.
4. Προσλαμβάνει με αποκλειστική ευθύνη τους ειδικούς συνεργάτες και καλλιτέχνες και αποφασίζει για το ύψος της αμοιβής τους (με την προϋπόθεση οι αντίστοιχες θέσεις να έχουν προβλεφθεί στο ετήσιο προϋπολογισμό της εταιρείας).
5. Έχει την μοναδική αρμοδιότητα στην τροποποίηση του προγράμματος δράσης και την αναθεώρηση των επί μέρους κονδυλίων με την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται ο συνολικός προϋπολογισμός του Τομέα του.
6. Μεριμνά για την ετοιμασία κάθε φύσης κανονισμών που έχουν σχέση με την λειτουργία των τμημάτων του τομέα .
7. Πρακολουθεί την κανονική εφαρμογή των προηγούμενων εγκεκριμένων κανονισμών που προδιαγράφουν τις διαδικασίες λειτουργίας των Τμημάτων του Τομέα.
8. Επίσης στα πλαίσια των κανονισμών που ισχύουν υπογράφει όλα τα έγγραφα του Τομέα του (εκτός αν έχει παραχωρήσει αρμοδιότητες με αποφασή του).
9. Μεριμνά για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας δράσης του Τομέα, αξιολογεί τη δραστηριοποίηση των επί μέρους στελεχών και εισηγείται αυτοπροσώπως τη λήψη σχετικών αποφάσεων στο Δ.Σ.)

Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι γίνεται προσπάθεια να τονωθούν οι αρμοδιότητες των Καλλιτεχνικών Δ/ντών σε σχέση με τους Διοικητικούς Δ/ντές προς αποφυγή κωλυσιεργίας κάποιων προβλημάτων που απασχολούν τον κάθε τομέα ξεχωριστά.

1.8. Αρμοδιότητες Υπεύθυνων Τμημάτων

Αρμοδιότητες Υπεύθυνων Τμημάτων :

1. Ο υπεύθυνος του τμήματος ευθύνεται έναντι του Δ/ντή του Τομέα για την κανονική λειτουργία του Τμήματος και βρίσκεται σε άμεση συνεργασία με αυτόν .
2. Εισηγείται στον Καλλιτεχνικό Δ/ντή για την επιλογή του προσωπικού του Τμήματος.
3. Συντάσσει σε συνεργασία με τον Δ/ντή του Τομέα το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και εκδηλώσεων του τμήματος.
4. Μεριμνά για την πιστή εφαρμογή των κανονισμών που αφορούν το Τμήμα του.

1.9. Αρμοδιότητες τμήματος γραμματείας και διοικητικής μέριμνας των Τομέων

- Φροντίζει για την παραλαβή, χαρακτηρισμό και συσχέτιση όλων των εισερχόμενων εγγράφων, που αφορούν τους τομείς, την τήρηση του πρωτοκόλλου, καθώς και τη τήρηση των πρωτότυπων στο αρχείο.
- Διεκπεραιώνει την αλληλογραφία των Τομέων.
- Επικουρεί τους Δ/ντές των Τομέων στα καθημερινά προβλήματα που προκύπτουν από τη λειτουργία τους.
- Διατυπώνει και δακτυλογραφεί κάθε έγγραφο ελληνικό ή ξενόγλωσσο, που αφορά τμήματα και γενικά τους τομείς.
- Έχει την ευθύνη της μεταφοράς και διανομής της αλληλογραφίας και τη διακίνηση των εγγράφων στα τμήματα του Τομέα.
- Ειδικότερα για τις Σχολές τηρεί τα λεπτομερή στοιχεία εγγραφής, φοίτησης, προόδου, διεξαγωγής των ετήσιων και διπλωματικών εξετάσεων των μαθητών.
- Συγκεντρώνει τις εισπράξεις από τα δικαιώματα εγγραφής και φοίτησης και τα αντίστοιχα αποδεικτικά εισπράξεων και παραδίδει στο Λογιστήριο της Επιχείρησης σε τακτά διαστήματα σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Κανονισμό Διαχείρισης.
- Δακτυλογραφεί τις εσωτερικές ανακοινώσεις των Τομέων που αφορούν τους μαθητές και φροντίζει για την ανάρτησή τους στους πίνακες ανακοινώσεων.

1.10. Αρμοδιότητες Τομέων

***Τομέας Μουσικής**

Το αντικείμενο του Τομέα αυτού καλύπτει την ευθύνη της μουσικής παιδείας, επαγγελματικής ή ερασιτεχνικής , καθώς και της ευρύτερης μουσικής καλλιέργειας των παιδιών, των νέων και των ενηλίκων .

Στον τομέα της Μουσικής ανήκει οποιαδήποτε εκδήλωση άπτεται της μουσικής πλην εκείνων του Φεστιβάλ.

Σύμφωνα με το προηγούμενο αντικείμενο στις αρμοδιότητες του συγκεκριμένου τομέα περιλαμβάνονται:

1. Η λειτουργία του Δημοτικού Ωδείου σύμφωνα με το νόμο περί λειτουργίας αναγνωρισμένων από το Κράτος Ωδείων.
2. Η λειτουργία Ελεύθερων Τμημάτων Μουσικής Προπαίδευσης για παιδιά ηλικίας 5-11 ετών και ελεύθερων τμημάτων μουσικής για νέους και ενήλικους και η λειτουργία εργαστηρίου ηλεκτρονικής μουσικής.
3. Η συγκρότηση χορωδιών, μικρών συνόλων και ορχηστρών.
4. Ο προγραμματισμός συναυλιών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.
5. Η έκδοση εντύπων σχετικών με το αντικείμενο του Τομέα.
6. Η λειτουργία μουσικής βιβλιοθήκης-δισκοθήκης.

*Τομέας Χορού και Ρυθμικής - Γυμναστικής

Το αντικείμενο του Τομέα Χορού καλύπτει την ευθύνη της χορευτικής παιδείας επαγγελματικής ή ερασιτεχνικής, καθώς και της ευρύτερης καλλιέργειας και ευαισθητοποίησης των παιδιών, των νέων και των ενηλίκων για την τέχνη του χορού.

Σύμφωνα με το προηγούμενο αντικείμενο στις αρμοδιότητες του Τομέα αυτού περιλαμβάνονται :

1. Η λειτουργία Σχολής Χορού και Ρυθμικής γυμναστικής για παιδιά και εφήβους, σύμφωνα με τον νόμο περί λειτουργίας αναγνωρισμένων από το Κράτος σχολών.
2. Η λειτουργία ειδικών προπαρασκευαστικών τμημάτων.
3. Η συγκρότηση χορευτικών ομάδων Κλασσικού ή Σύγχρονου χορού.
4. Ο προγραμματισμός καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και η προώθηση επιμορφωτικών δραστηριοτήτων.
5. Η έκδοση εντύπων σχετικών με το αντικείμενο του Τομέα.
6. Η λειτουργία αρχείου-βιντεοθήκης.

*Τομέας Εικαστικών Τεχνών

1. Το αντικείμενο του τομέα αυτού καλύπτει την ευθύνη
 - α. της καλλιέργειας και διάδοσης των εικαστικών τεχνών στους νέους
 - β. της εκπαίδευσης των νέων πάνω στις εικαστικές τέχνες.
 - γ. της προώθησης επιμορφωτικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων.

Στις αρμοδιότητες δε του τομέα περιλαμβάνονται:

- Η λειτουργία Εργαστηρίων Εικαστικών Τεχνών (ζωγραφικής, κεραμικής, γλυπτικής, χαρτικής κ.λ.π.).
- Ο προγραμματισμός εκδηλώσεων γύρω από τις εικαστικές τέχνες.
- Η προώθηση επιμορφωτικών δραστηριοτήτων και η γενικότερη προβολή των εικαστικών τεχνών στην πόλη.

***Τομέας Παραδοσιακών Τεχνών - Οργάνωση & Λειτουργία Λαογραφικού Μουσείου & λαογραφικών εκδηλώσεων.**

1. Το αντικείμενο του Τομέα καλύπτει την ευθύνη
 - α. της καλλιέργειας και διάδοσης των παραδοσιακών τεχνών
 - β. της εκπαίδευσης των νέων πάνω στις παραδοσιακές τέχνες
 - γ. την λειτουργία Λαογραφικού Μουσείου με σκοπό την προώθηση επιμορφωτικών , λαογραφικών δραστηριοτήτων.

Στις αρμοδιότητες δε του Τομέα περιλαμβάνονται :

1. Η λειτουργία Εργαστηρίων Παραδοσιακών Τεχνών.
2. Ο προγραμματισμός εκδηλώσεων γύρω από τις παραδοσιακές τέχνες.
3. Η οργάνωση & λειτουργία Λαογραφικού Μουσείου και ο προγραμματισμός λαογραφικών εκδηλώσεων.
4. Η προώθηση επιμορφωτικών δραστηριοτήτων και η γενικότερη προβολή των παραδοσιακών τεχνών στην πόλη.

***Τομέας Κινηματογράφου & Οπτικοακουστικών Μέσων (κινηματογραφική λέσχη)**

Το αντικείμενο του παραπάνω τομέα καλύπτει την ευθύνη :

1. Της ίδρυσης & λειτουργίας Ελεύθερου Εργαστηρίου Οπτικοακουστικών Μέσων για παιδιά.
2. Της ίδρυσης & λειτουργίας Πειραματικού εργαστηρίου κινηματογράφου και άλλων Οπτικοακουστικών Μέσων για εφήβους και ενήλικους .
3. Της διοργάνωσης παραγωγής και παρουσίασης εκδηλώσεων γύρω απο τον κινηματογράφο και τα άλλα οπτικοακουστικά μέσα, όπως και της ανάπτυξης επιμορφωτικών δραστηριοτήτων της διοργάνωσης προβολών, διαλέξεων , σεμιναρίων, εκθέσεων & εκδόσεων , με σκοπό τη διάδοση και την ανάπτυξη του Κινηματογράφου και της Κινηματογραφικής παιδείας και την καλλιέργεια της ευαισθησίας και της αγάπης του κοινού.
4. Τη συνεργασία με άλλους αντίστοιχους φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού .
5. Την παραγωγή ταινιών και βίντεο.

*** Τομέας Θεάτρου- Θεατρικό Εργαστήριο - Θεατρικές παραστάσεις**

Το αντικείμενο του Τομέα αυτού καλύπτει την ευθύνη :

1. Της ίδρυσης και λειτουργίας ερασιτεχνικού θεάτρου.
2. Της ίδρυσης και λειτουργίας θεατρικού εργαστηρίου επαγγελματικού χαρακτήρα.
3. Της διοργάνωσης, παραγωγής και παρουσίασης θεατρικών παραστάσεων, με σκοπό την ανάπτυξη της θεατρικής παιδείας και την καλλιέργεια της αγάπης του κοινού για το θέατρο.
4. Τη διοργάνωση θεατρικών παιχνιδιών για παιδιά.
5. Την ίδρυση σχολής θεάτρου.
6. Την έκδοση εντύπων με θεατρικό περιεχόμενο.

* Τομέας ανάπτυξης πολιτιστικών και πνευματικών σχέσεων του Δήμου Πειραιά με άλλους Ελληνικούς Δήμους & Δήμους του εξωτερικού.

Το αντικείμενο του Τομέα ανάπτυξης πολιτιστικών & πνευματικών σχέσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π. με άλλους Ελληνικούς Δήμους και Δήμους του Εξωτερικού καλύπτει την ευθύνη :

1. Της δημιουργίας επαφών και συνεργασίας με άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς πολιτιστικούς φορείς , σωματεία , άλλων ελληνικών Δήμων και Δήμων του εξωτερικού για θέματα σχετικά με το έργο και τους σκοπούς της Δ.Ε.Π.Α.Π.
2. Της οργάνωσης τελετών υποδοχής φιλοξενίας και ξενάγησης ξένων προσωπικοτήτων.
3. Της οργάνωσης συσκέψεων και ανταλλαγής απόψεων με άλλους ελληνικούς Δήμους & Δήμους του εξωτερικού πάνω σε θέματα πολιτιστικών και πνευματικών δραστηριοτήτων.

*Τομέας Πολιτιστικών Κέντρων Ψυχαγωγίας,Αναψυχής & Ελεύθερου χρόνου

Στις αρμοδιότητες του παραπάνω τομέα περιλαμβάνονται :

- Η λειτουργία των χώρων αναψυχής του Κέντρου και των συνοικίων.
- Ο συντονισμός και η τεχνική στήριξη των εκδηλώσεων που προγραμματίζονται από τους άλλους τομείς.

Ο Δ/ντής του Τομέα :

- Έχει την ευθύνη του συντονισμού και της εκτέλεσης όλων των εκδηλώσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- Βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τους υπεύθυνους των Κέντρων Ψυχαγωγίας και Αναψυχής και ευθύνεται για τη σωστή λειτουργία τους .
- Οργανώνει εκδηλώσεις (στην περίπτωση που οι εκδηλώσεις αυτές άπτονται της Μουσικής , του Χορού, του Θεάτρου , του Κινηματογράφου ή των Εικαστικών , πρέπει να υπάρχει και η σύμφωνη γνώμη του υπεύθυνου του αντίστοιχου Τομέα).
- Συνεργάζεται άμεσα με τον υπεύθυνο Δημοσίων Σχέσεων της Επιχείρησης στα πλαίσια του συντονισμού των εκδηλώσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π.

*Τομέας Ανοιχτού Δημοτικού Πανεπιστημίου Πειραιά

Οι αρμοδιότητες του τομέα αυτού είναι :

1. Η σε πρώτο στάδιο ανάπτυξη θεμάτων - μαθημάτων σε αντικείμενα γενικού ενδιαφέροντος με σκοπό την παραπέρα σπουδή των αντικείμενων σε επόμενα στάδια .
2. Λειτουργία κύκλων σπουδών ειδικών αντικειμένων που στο τέλος θα χορηγείται και κάποιας μορφής τίτλος , ώστε να πιστοποιείται για τον φέροντα η ικανότητα του να προσφέρει υπηρεσίες του αντικειμένου σπουδών που παρακολούθησε . Έτσι δημιουργείται ενδιαφέρον και κίνητρο για ένα μέρος αυτών που παρακολούθησαν τα αντικείμενα - μαθήματα του 1ου σταδίου.

3. Η 1 και 2 παροχή τίτλων εξιδέικευσης καταχωρούμενων σε εσωτερικό και κοινοτικό επίπεδο καθώς και υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων , όπως κατάλληλης κατεύθυνσης και κυρίως σχετικής με την παροχή και τα προβλήματα της περιοχής.

4. Οργάνωση διαλέξεων, ημερίδων, συζητήσεων αυτοτελώς ή σε συνεργασία με άλλους φορείς .

*Τομέας Κοινωνικής Στήριξης

Το αντικείμενο του Τομέα Κοινωνικής Στήριξης καλύπτει την ευθύνη :

1. Της συνεργασίας μεταξύ των φορέων , των οργανώσεων και των συλλόγων ώστε να επιτευχθεί μια ολοκληρωμένη κοινωνική φροντίδα για τους κατοίκους .

2. Της προώθησης της επικοινωνίας, του κοινού προβληματισμού και της θέλησης για συμμετοχή στα κοινά , ώστε να αναπτυχθεί η κοινωνική ευθύνη και να επιτευχθεί η συλλογική δράση στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων .

3. Της πληροφόρησης & ενημέρωσης των κατοίκων για τις κοινωνικές παροχές που δικαιούνται.

*Τομέας Διοικητικών & Οικονομικών Υπηρεσιών

Οι αρμοδιότητες του Τομέα αυτού μπορούν να αναφερθούν ως εξής :

- Λειτουργίες οικονομικές /διαχειριστικές:

α. Τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με την κατάρτιση των προϋπολογισμών και αντίστοιχων περιοδικών απολογισμών λειτουργίας και δράσης της Δ.Ε.Π.Α.Π. Επεξεργασία των στοιχείων των προϋπολογισμών /απολογισμών και προώθησή τους στο Δ.Σ. της Δ.Ε.Π.Α.Π.

β. Μεριμνά για την τήρηση των εγκεκριμένων προϋπολογισμών και των διαδικασιών ελέγχου των δαπανών που ισχύουν .

γ. Κατάρτιση ταμειακού προγράμματος εσόδων/ εξόδων και ενημέρωση στο Δ.Σ. της Επιχείρησης.

δ. Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων της Δ.Ε.Π.Α.Π. (λογαριασμοί, βιβλία, καταστάσεις, στοιχεία, καρτέλλες κ.λ.π.)

ε. Μεριμνά για την κανονική είσπραξη των εσόδων της Δ.Ε.Π.Α.Π. και την έγκαιρη καταθεσή τους .

στ. Τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων ή πληρωμής δαπανών της Δ.Ε.Π.Α.Π. με έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.

ζ. Διενέργεια εισπράξεων & πληρωμών και τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων.

η. Εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες και μέρη για τον υπολογισμό και καταβολή των αμοιβών του προσωπικού.

θ. Εισηγήση επί όλων των αποφάσεων που έχουν σχέση με οποιοδήποτε θέμα που επηρεάζει τους προϋπολογισμούς της Δ.Ε.Π.Α.Π.

ι. Διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους ή προμήθειας υλικών.

- Αρμοδιότητες Τμήματος Μηχανογράφησης.

Το τμήμα μηχανογράφησης έχει τις εξής αρμοδιότητες :

α. Μηχανογραφική υποστήριξη όλων των λειτουργιών της επιχείρησης σύμφωνα με τις αναγκαίες μηχανογραφικές εφαρμογές.

β. Μέρη για τη συντήρηση του εγκατεστημένου μηχανογραφικού εξοπλισμού και διατύπωση εισηγήσεων για τις αναγκαίες επεκτάσεις του.

γ. Ευθύνη για την συντήρηση των μηχανογραφικών εφαρμογών .

δ. Τήρηση αρχείων τεκμηρίωσης μηχανογραφικών εφαρμογών.

- Αρμοδιότητες Τμήματος προσωπικού.

Το τμήμα Προσωπικού έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α. Τήρηση του μητρώου και των ατομικών φακέλλων των υπαλλήλων της Δ.Ε.Π.Α.Π., με συνεχή συγκέντρωση και καταγραφή των μεταβολών τους .

β. Τήρηση των γενικών ρυθμίσεων της Πολιτείας στα θέματα προσωπικού και των ειδικών ρυθμίσεων που αποφασίζουν τα όργανα της Δ.Ε.Π.Α.Π.

γ. Τήρηση των διαδικασιών σχετικής αξιολόγησης των θέσεων εργασίας και στελέχωσης , καθώς και των διαδικασιών αξιολόγησης προσωπικού , αξιοποίησης προσωπικού και παροχής κινήτρων.

δ. Παρακολούθηση και συντονισμός αδειών προσωπικού και παρακολούθηση παρουσίας προσωπικού.

ε. Παρακολούθηση μεταβολών της οργανωτικής δομής της Δ.Ε.Π.Α.Π. και της αντίστοιχης κατανομής του προσωπικού.

στ. Μεριμνά για την τήρηση του σωστού κλίματος ανθρωπίνων σχέσεων μεταξύ του προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π.

- Γενική γραμματειακή υποστήριξη :

α. Παροχή κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης για τις γενικές ανάγκες της Δ.Ε.Π.Α.Π.

β. Χειρισμός του Τηλεφωνικού κέντρου , FAX και άλλων ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας.

- Βοηθητικές λειτουργίες υποστήριξης

Τήρηση των διαδικασιών και μέριμνα σχετικά με :

- α. Την ασφάλεια των εγκαταστάσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- β. Τη συντήρηση των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- γ. Την καθαριότητα των κτιρίων και των γραφείων .
- δ. Τον χειρισμό και συντήρηση των οχημάτων της Δ.Ε.Π.Α.Π.
- ε. Τη λειτουργία κυλικείου για την εξυπηρέτηση των μελών των οργάνων και του προσωπικού της Δ.Ε.Π.Α.Π.

- Αρμοδιότητες Γραμματείας Διοικητικού Συμβουλίου

Η Γραμματεία του Δ.Σ. παρέχει την απαραίτητη γραμματειακή υποστήριξη στο Δ.Σ. και το Σ.Π. για τη διευκόλυνση του έργου τους.

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες της Γραμματείας περιλαμβάνουν:

- α. Συγκέντρωση από τις υπηρεσίες της Δ.Ε.Π.Α.Π. των κάθε φύσης κειμένων ή γενικά πληροφοριακού υλικού , που προορίζονται για τα μέλη του Δ.Σ. και του Σ.Π. και πρέπει να αποσταλούν σ'αυτά εγκαίρως πρίν τη σύγκληση των αντίστοιχων οργάνων.
- β. Μέριμνα για τη δακτυλογράφηση , αναπαραγωγή και αποστολή στα μέλη του Δ.Σ. και του Σ.Π. του προηγούμενου υλικού για την αποτελεσματική ενημέρωση τους πριν απο τις συνεδριάσεις.
- γ. Τήρηση και στη συνέχεια γραμματειακή επεξεργασία πρακτικών και αποφάσεων του Δ.Σ. και του Σ.Π.
- δ. Τήρηση αρχείων πρακτικών , εισηγήσεων και αποφάσεων του Δ.Σ. και του Σ.Π.
- ε. Μέριμνα για την αναπαραγωγή , διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων του Δ.Σ. και του Σ.Π. στους κατάλληλους αποδέκτες.
- στ. Διεκπεραίωση προσωπικής αλληλογραφίας του Προέδρου του Δ.Σ. και των μελών του Δ.Σ. και του Σ.Π. , οργάνωση των εντός ή εκτός Δ.Ε.Π.Α.Π. συναντήσεων των προηγούμενων, καθώς και διεκπεραίωση κάθε άλλης παρόμοιου χαρακτήρα γραμματειακής δραστηριότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III : ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

1.1. Γενικά στοιχεία

Η οικονομική διαχείριση της Δ.Ε.Π.Α.Π. ενεργείται με βάση το δικό της Προυπολογισμό Εσόδων και Εξόδων και είναι ανεξάρτητος από τη Δημοτική Διαχείριση. Η επιχείρηση έχει τη δική της Ταμειακή Υπηρεσία, διατάκτης δε των δαπανών αυτής είναι ο Διοικητικός Διευθυντής που συμπράτει με τον Προϊστάμενο των Οικονομικών Υπηρεσιών της Επιχείρησης ή οι νόμιμοι αναπληρωτές τους.

Το οικονομικό έτος της διαχείρισης της Επιχείρησης συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος. Ο προϋπολογισμός των εσόδων και εξόδων της Επιχείρησης καταρτίζεται από το Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών με την συνεργασία των άλλων υπηρεσιών το μήνα Νοέμβριο του προηγούμενου έτους και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και το Δημοτικό Συμβούλιο.

Στον προϋπολογισμό αναγράφονται όλα τα έσοδα, όλες οι δαπάνες, και το αποθεματικό για την δημιουργία νέων ή την ενίσχυση ανεπαρκών πιστώσεων.

Ο ισολογισμός της διαχειριστικής χρήσης, ο απολογισμός εσόδων-εξόδων και η έκθεση πεπραγμένων καταρτίζονται επίσης από το Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών, υπογράφονται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης και εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο και το Δημοτικό Συμβούλιο.

Η Δ.Ε.Π.Α.Π. τηρεί βιβλία και λοιπά φορολογικά στοιχεία Γ' κατηγορίας που προβλέπονται από τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων.

1.2 Πόροι - Χρηματοδότηση (1)

1. Οι πόροι για τη λειτουργία της Δ.Ε.Π.Α.Π. θα προέρχονται κυρίως :

- α. από το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών
- β. από τον τακτικό προϋπολογισμό του Δήμου Πειραιά
- γ. από τα έσοδα της Επιχείρησης.

Είναι επίσης δυνατή η χρηματοδότηση από άλλους φορείς του δημοσίου τομέα, το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, διεθνείς οργανισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα.

(1) Προγραμματική Σύμβαση της Δ.Ε.Π.Α.Π. με ΥΠ.ΠΟ. & Δήμο Πειραιά (1994).

2. Η χρηματοδότηση της Δ.Ε.Π.Α.Π. (από τα συμβαλλόμενα μέρη της Προγραμματικής Σύμβασης που υπογράφηκε το 1994) για τις τρεις πρώτες καλλιτεχνικές περιόδους έχει ως εξής:

Ι.α. Από το Υπουργείο Πολιτισμού :

1994-1995	60.000.000 δρχ.
1995-1996	60.000.000 δρχ.
1996-1997	60.000.000 δρχ.

β. Από το Δήμο Πειραιά :

από 1-1-1994 έως 31-12-1994	170.000.000 δρχ.
από 1-1-1995 έως 31-12-1995	220.000.000 δρχ.
από 1-1-1996 έως 31-12-1996	270.000.000 δρχ.

II. Ενοποίηση των πόρων

Για τη καλύτερη υλοποίηση και εκτέλεση του προγράμματος της συγκεκριμένης Σύμβασης τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να καταβάλλουν ολόκληρο το ποσό της συμμετοχής τους στην Επιχείρηση και όχι στον κάθε τομέα χωριστά .

Η κατανομή των πόρων στους Τομείς γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Π.Α.Π.

3. Η χρηματοδότηση του Υπουργείου Πολιτισμού για τα τρία πρώτα έτη έχει σκοπό να ενισχύσει τις δραστηριότητες του Μουσικού κυρίως τομέα της Δ.Ε.Π.Α.Π. Η ανάπτυξη των άλλων τομέων της Δ.Ε.Π.Α.Π. θα πραγματοποιηθεί σταδιακά για τα τρία πρώτα χρόνια από την επιχορήγηση του Δήμου Πειραιά ή άλλων πόρων της Δ.Ε.Π.Α.Π. , μετά από απόφαση του Δ.Σ. της Δ.Ε.Π.Α.Π.

1.4. Έσοδα

Τα έσοδα διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα : Τακτικά είναι τα έσοδα που προέρχονται από δίδακτρα των Σχολών, από προσόδους της κινητής και ακίνητης περιουσίας , από τη λειτουργία δραστηριοτήτων που σταδιακά θα δημιουργούνται στην επιχείρηση και από τις τακτικές επιχορηγήσεις.

Έκτακτα είναι τα έσοδα από έκτακτες επιχορηγήσεις του Δήμου ή άλλου φορέα.

Για κάθε εισπραξη εκδίδεται γραμμάτιο εισπραξης που υπογράφεται από τον προϊστάμενο του λογιστηρίου και τον Πρόεδρο ή τον Αντιπρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου . Στο γραμμάτιο επισυνάπτονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα από τα οποία προκύπτει σαφώς το δικαίωμα εισπραξης από την Επιχείρηση και το χρηματικό ποσό. Η λειτουργική διάρθρωση των εισπράξεων κατά περίπτωση περιγράφεται στις επόμενες παραγράφους.

- Είσπραξη επιχορηγήσεων .

Για την είσπραξη επιχορηγήσεων υπογράφονται τα σχετικά γραμμάτια από τον Πρόεδρο ή τον Αντιπρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και παραδίδονται στον προϊστάμενο του λογιστηρίου, ο οποίος τα υπογράφει και επισυνάπτει τα εξής:

- * Δημιουργεί και εξοπλίζει Πολιτιστικά - Πνευματικά Κέντρα σε επίπεδο συνοικίας ή γειτονιάς.
- * Δημιουργεί και εξοπλίζει Κέντρα Νεότητας .
- * Οργάνωση και λειτουργία Δημοτικού Ωδείου.
- * Οργάνωση και λειτουργία Θεατρικού Εργαστηρίου.
- * Οργάνωση και λειτουργία Σχολών Εικαστικών Τεχνών .
- * Οργάνωση και λειτουργία Λαογραφικού Μουσείου.
- * Οργάνωση εκθέσεων και καθιέρωση λαογραφικών εκδηλώσεων .
- * Οργάνωση θεατρικών παραστάσεων και λοιπών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων .
- * Ανάπτυξη πολιτιστικών- πνευματικών σχέσεων του Δήμου Πειραιά με άλλους Ελληνικούς Δήμους και Δήμους του Εξωτερικού.
- * Οργάνωση και λειτουργία Ελεύθερου Ανοικτού Πανεπιστημίου.
- * Διερεύνηση των προβλημάτων και αναγκών σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και υποβολή προτάσεων στη Δημοτική Αρχή.
- * Διερεύνηση των κοινωνικών προβλημάτων και αναγκών της περιοχής, η εκπόνηση των απαραίτητων μελετών και υποβολή προτάσεων στη Δημοτική Αρχή.
- * Κατασκευή και εξοπλισμός των αναγκαίων αθλητικών χώρων σε επίπεδο συνοικίας και γειτονιάς.
- * Διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων.
- * Δημιουργία Κέντρων Αναψυχής-Αναψυκτηρίων.
- * Δημιουργία παιδοτόπων, πάρκων, πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.

- Είσπραξη εισφορών , δωρεών, κληρονομικών και κληροδοσιών.

Ακολουθείται η ίδια διαδικασία της πιο πάνω παραγράφου και όπου χρειάζεται προηγείται ο έλεγχος και νομική κάλυψη από το νομικό σύμβουλο της Επιχείρησης.

- Εισπράξεις από τη λειτουργία των Σχολών .

Οι εισπράξεις από τα δικαιώματα φοίτησης των μαθητών των Σχολών γίνονται από το γραφείο του λογιστηρίου και τα γραμμάτια υπογράφονται από τον προϊστάμενο του λογιστηρίου.

Μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δυνατή η είσπραξη των δικαιωμάτων φοίτησης με ειδικές διπλότυπες αποδείξεις.

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου η είσπραξη των δικαιωμάτων φοίτησης μπορεί να γίνεται απο τις γραμματείες των Σχολών με αποδείξεις που χορηγούνται σ'αυτές απο το λογιστήριο . Στην περίπτωση αυτή οι εισπράξεις παραδίδονται αυθημερών στον προϊστάμενο του λογιστηρίου ο οποίος εκδίδει τα σχετικά αποδεικτικά παραλαβής των εισπράξεων ή την επόμενη εφόσον οι εισπράξεις δικαιωμάτων φοίτησης γίνονται απογευματινές ώρες.

- Εισπράξεις από άλλες δραστηριότητες .

Ανάλογη με τη διαδικασία αυτή είναι και η διαδικασία των εισπράξεων για τις άλλες δραστηριότητες που σταδιακά αναπτύσσει η Δ.Ε.Π.Α.Π. παράλληλα σαφώς με την ενεργοποίηση νέων τμημάτων.

Είναι απαραίτητο να γίνει μια αναφορά στα έσοδα της Επιχείρησης από το 1992 που λειτούργησε για πρώτη φορά έως και το 1995 (που έγινε η τελευταία έκθεση διαχειριστικού ελέγχου της Δ.Ε.Π.Α.Π. που έχουμε διαθέσιμη).

ΕΣΟΔΑ ΕΤΩΝ 1992-5

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι . (1)

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 1992	ΠΟΣΑ (σε δρχ.)
Έσοδα απο εκδηλώσεις στο ΒΕΑΚΕΙΟ	21.169.500
Έσοδα απο κιν/γράφο ΑΤΤΙΚΟΝ	2.863.345
Έσοδα από μίσθωση κυλικείου ΑΤΤΙΚΟΝ	390.000
Έσοδα απο παραχωρ.δικαιώμ.διαφήμισης	750.000
ΣΥΝΟΛΟ	25.172.845 =====

(1) Έκθεση Διαχειριστικού ελέγχου Δ.Ε.Π.Α.Π. για τη χρήση 1992 .

Τα παραπάνω έσοδα αφορούν το πρώτο έτος λειτουργίας της Δ.Ε.Π.Α.Π. 1992-93 . Όπως βλέπουμε τα μεγαλύτερα έσοδα έγιναν απο τις εκδηλώσεις στο "ΒΕΑΚΕΙΟ" Ιουλίου-Σεπτεμβρίου και ήταν μια σημαντική αρχή για την Επιχείρηση στα πρώτα βήματά της που συνέβαλε επίσης να γίνει γνωστή η υπαρκτή της στο ευρύ κοινό.

Η επιχορήγηση απο το ΥΠ.ΠΟ.του διαχειριστικού έτους 1992-93, εισπράχθηκε αρχικά απο τον Δήμο Πειραιά και ύστερα επήλθε στην Επιχείρηση ύστερα απο κατάλληλη συνεννόηση μεταξύ τους. Το δε ποσό της επιχορήγησης ανήρχετο σε 30.000.000 δρχ.

ΠΙΝΑΚΑΣ II. (1)

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 1993	ΠΟΣΑ (σε δρχ.)
Έσοδα Κιν/γράφου ΑΤΤΙΚΟΝ	57.764.915
Έσοδα & προμήθειες από "ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ"	17.490.177
Έσοδα απο πωλήσεις παραστάσεων	3.369.876
Έσοδα απο CINE NEWS ΕΠΕ	1.031.250
Έσοδα απο θέατρο "ΒΕΑΚΕΙΟ"	56.533.796
Έσοδα απο διάθεση αίθουσας "ΑΤΤΙΚΟΝ"	5.413.518
Έσοδα ενοικίου κυλικείου "ΑΝΕΣΙΣ"	310.800
Έσοδα ενοικίου κυλικείου "ΑΤΤΙΚΟΝ"	880.600
Επιχορήγηση απο Υπουργείο Πολιτισμού	30.000.000
Έσοδα απο χορηγούς Δ.Ε.Π.Α.Π.	765.457

ΣΥΝΟΛΟ	173.560.389 =====

Το έτος 1993 η Επιχείρηση ανέπτυξε περισσότερους τομείς δράσης και αυξήθηκαν κατά πολύ οι πολιτιστικές δραστηριότητες. Για το λόγο αυτό παρουσιάστηκε αύξηση των εσόδων με μεγαλύτερη αυτή του Κιν/ματογράφου "ΑΤΤΙΚΟΝ" που ξεπέρασε τις εισπράξεις των εκδηλώσεων στο "ΒΕΑΚΕΙΟ". Σημαντικό είναι το γεγονός της προσέλκυσης χορηγών που άρχισαν να στηρίζουν τα προγράμματα της Δ.Ε.Π.Α.Π. δεδομένου της αρκετά μεγάλης προσέλευσης του κοινού που συμμετείχε στις όποιες εκδηλώσεις γινόταν.

(1) Έκθεση Διαχειριστικού ελέγχου Δ.Ε.Π.Α.Π. για τη χρήση 1993 .

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ.(1)

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 1994	ΠΟΣΑ (σε δρχ.)
Έσοδα απο προβολές ταινιών	88.046.455
Έσοδα απο χορηγίες Κιν/γράφων	2.720.090
Έσοδα απο παραχωρήσεις αιθουσών σε τρίτους	9.694.172
Έσοδα απο εκδηλώσεις Δ.Ε.Π.Α.Π.	16.030.833
ΣΥΝΟΛΟ (Α)	116.491.550 =====
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	
Προγραμματική Σύμβαση ΥΠ.ΠΟ.(ΟΠΑΠ)	20.000.000
Προγραμ. Σύμβαση Δήμου Πειραιά - ΥΠ.ΠΟ.	71.805.470
Εταιρειών	10.900.000
ΣΥΝΟΛΟ (Β)	102.705.470 =====
Ενοίκια κυλικείων	517.780
Έσοδα απο παραχώρηση θεάτρων (με ποσοστό)	5.109.973
ΣΥΝΟΛΟ (Γ)	5.627.753 =====
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (Α+Β+Γ)	224.824.773 =====

Η Επιχείρηση στις 27-9-1994 σύναψε με τον Δήμο Πειραιά και το Υπουργείο Πολιτισμού Προγραμματική Σύμβαση η οποία έχει ως σκοπό τη συστατική και ολοκληρωμένη πολιτιστική ανάπτυξη του Πειραιά και της ευρύτερης περιοχής του σε τρεις τομείς σύμφωνα με τις διατάξεις της υπογραφείσας σύμβασης:

α) τον εκπαιδευτικό, β) τον επιμορφωτικό, γ) τον ψυχαγωγικό.

Παρουσιάστηκαν όμως κάποιες δυσλειτουργίες υλοποίησης της σύμβασης οι οποίες εντοπίστηκαν στα εξής σημεία:

- Η καταβολή των χρημάτων ήταν δυσχερής απο τα συμβαλλόμενα μέρη γιατί δεν είχαν ορισθεί τα προβλεπόμενα μέλη της "Κεντρικής επιτροπής" υπεύθυνα για τον έλεγχο της τήρησης της Σύμβασης.

- Μέχρι της 30-6-1995 δεν είχε εισπραχθεί ακόμη το ποσό των 52.000.000 που αφορούσε την ήδη διανειθείσα περίοδο 1993/1994.

(1) Έκθεση Διαχειριστικού ελέγχου Δ.Ε.Π.Α.Π. για τη χρήση 1994.

Αυτό υπήρξε ένα σοβαρό πρόβλημα στην ομαλή συνέχιση των εργασιών της Επιχείρησης κυρίως γιατί αυτή είχε προχωρήσει σε σημαντικές επενδύσεις (Μουσικό Κέντρο-studio) έχοντας υπόψη τα προβλεπόμενα της συμβάσεως. Το εν λόγω Μουσικό Κέντρο άρχισε να λειτουργεί τον Σεπτέμβριο του 1994 με την είσοδο των πρώτων μαθητών σ' αυτό και την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Τα λογιστικά στοιχεία του Ισολογισμού του ενσωματώθηκαν στο τέλος της χρήσεως με εκείνα του Κεντρικού. Το Μουσικό Κέντρο μπόρεσε να λειτουργήσει διάφορα σχολικά τμήματα με αξιόλογη παρουσία διδασκάλων .

ΠΙΝΑΚΑΣ IV.(1)

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 1995	ΠΟΣΑ (σε δρχ.)
Έσοδα απο προβολές ταινιών	82.033.446
Έσοδα απο χορηγίες Κιν/γράφου	2.635.487
Έσοδα απο παραχωρήσεις αιθουσών σε τρίτους	11.004.239
Έσοδα απο εκδηλώσεις Δ.Ε.Π.Α.Π	8.766.047
ΣΥΝΟΛΟ (Α)	104.439.219 =====
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	
Επιστροφή ειδικού φόρου εισιτηρίων από την Ομοσπονδία Κιν/γραφιστών	1.810.876
Προγραμματική σύμβαση ΥΠ.ΠΟ. (ΟΠΑΠ)	60.000.000
Προγραμμ.σύμβαση Δήμου Πειραιά-ΥΠ.ΠΟ	123.677.211
ΣΥΝΟΛΟ (Β)	185.488.087 =====
Προμήθειες απο πώληση προγραμμάτων	52.700
Χορηγίες εταιριών	475.000
Έσοδα απο παραχώρηση θεάτρων (με ποσοστό)	10.991.217
Πιστωτικοί τόκοι τράπεζας	29.249
Ενοίκια Κυλικείων	350.000
ΣΥΝΟΛΟ (Γ)	11.898.166 =====
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (Α+Β+Γ)	301.825.472 =====

(1) Έκθεση Διαχειριστικού ελέγχου Δ.Ε.Π.Α.Π. για τη χρήση 1995 .

Οι υποχρεώσεις ΟΠΑΠ-Υπουργείου Πολιτισμού προς την Δ.Ε.Π.Α.Π. με βάση την προαναφερόμενη προγραμματική σύμβαση αναλύεται ως εξής:

περιόδου 1994 / 1995	δρχ. 60.000.000
περιόδου 1995 / 1996	δρχ. 60.000.000
περιόδου 1996 / 1997	δρχ. 60.000.000
ΣΥΝΟΛΟ	δρχ. 180.000.000

Από τα ανώτερω κονδύλια έχουν εισπραχθεί έως τον Ιούλιο του 1996 δρχ. 100.000.000 και δεν έχει εξοφληθεί ποσό 20.000.000 της συμβάσεως (το οποίο το αργότερο έπρεπε να δοθεί έως 30-8-1996). Εκ των 100.000.000 ποσό δρχ. 80.000.000 που αποδόθηκε για τη χρήση 1996 παρακρατήθηκε από το ΙΚΑ για οφειλόμενες εισφορές εισφορές της επιχείρησης .Λόγω δε αυτής της παρακράτησης απο το ΙΚΑ το Υπουργείο Πολιτισμού δεν έδωσε στην Επιχείρηση το υπόλοιπο ποσό των δρχ. 20.000.000.

Ο Δήμος Πειραιά με βάση την προγραμματική αυτή Συμβαση έπρεπε να καταβάλει την περίοδο 1-1 έως 31-12-1995 στην επιχείρηση δρχ. 220.000.000 όμως το διάστημα αυτό αποδόθηκαν μόνο δρχ. 25.482.681.

Πέραν των δυσλειτουργιών που όπως είναι φυσικό προκάλεσε η μη καταβολή του υπολοίπου ποσού δρχ. 194.517.319 δημιούργησε και τα εξής προβλήματα της εμφάνισης των οικονομικών της στοιχείων :

Το λογιστήριο της επιχείρησης ορθά δεν λογιστικοποίησε το προβλεπόμενο απο την προγραμματική σύμβαση ποσό 194.517.319 το οποίο δεν έλαβε απο τον Δήμο Πειραιά ακολουθώντας την συντηρητική θέση ότι αφότου το ποσό αυτό δεν έχει εγκριθεί προς εκταμίευση απο το Δημοτικό Συμβούλιο δεν είναι βεβαιωμένο έσοδο .

Όμως το 1996 ο Δήμος Πειραιά υποχρέωσε την επιχείρηση να εκδίδει επί πιστώσει τιμολόγια έναντι της επιχορήγησης αυτής . Τα τιμολόγια αυτά τα εξοφλεί μερικώς, έτσι τα έσοδα της χρήσεως 1996 θα είναι αυξημένα γιατί μπορεί να τιμολογηθούν όλες οι υποχρεώσεις του Δήμου Πειραιά προς την Επιχείρηση της χρήσεως 1995 και της χρήσεως 1996.Με τον τρόπο αυτό καταστρατηγείται ως προς την εμφάνιση των οικονομικών στοιχείων η αυτοτέλεια των χρήσεων και μεταφέρονται αποτελέσματα από χρήση σε χρήση .

Για να χειριστεί αυτό το θέμα θα πρέπει : Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Π.Α.Π. να απευθυνθεί στον Δήμο Πειραιά και να προκαλέσει απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου για το ποσό που εγκρίνει ότι πρέπει να καταβάλει για την κάθε χρήση . Με βάση αυτή την απόφαση η οποία θα είναι δεσμευτική για τον Δήμο Πειραιά να γίνεται λογιστικοποίηση στο τέλος της χρήσεως έτσι ώστε να εμφανίζονται σωστά τα αποτελέσματα της κάθε χρήσεως.

1.5. Έξοδα

1.5.1. Πληρωμές

Για κάθε πληρωμή δαπάνης της Επιχείρησης εκδίδεται χρηματικό ένταλμα πληρωμής που υπογράφεται απο τον προϊστάμενο του Λογιστηρίου και τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου . Στο ένταλμα αυτό επισυνάπτονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα απο τα οποία προκύπτει σαφώς το δικαίωμα του δικαιούχου και το χρηματικό ποσό .

α) Στο βασικό δικαιολογητικό της δαπάνης (τιμολόγιο , δελτίο παροχής υπηρεσιών, φορτωτική κ.λ.π.) γίνεται πράξη εκκαθάρισης της δαπάνης που υπογράφεται απο τον προϊστάμενο λογιστηρίου και τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου.

β) Για κάθε πληρωμή είναι δυνατόν να εκδίδεται επιταγή στο όνομα του δικαιούχου που υπογράφεται απο τον προϊστάμενο του λογιστηρίου και τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου.

γ) Για τις δαπάνες που γίνονται χωρίς την έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου ο προϊστάμενος του λογιστηρίου υποβάλλει κάθε μήνα τα εκδοθέντα χρηματικά εντάλματα των δαπανών αυτών του προηγούμενου μήνα με αναλυτική κατάσταση στο Διοικητικό Συμβούλιο προς έγκριση .

Πιο κάτω παρατίθενται αναλυτικά σε πίνακες οι ετήσιες αναγκαίες δαπάνες κατά δραστηριότητα της Δ.Ε.Π.Α.Π. , για ηλεκτρικό ρεύμα-θέρμανση-ύδρευση & αποχέτευση :

ΔΑΠΑΝΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ(1)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
Κεντρικό κτίριο Δ.Ε.Π.Α.Π.	450.000
Δημοτικό Θέατρο	350.000
Σινεάκ	150.000
Βεάκειο	200.000
Εργοστάσιο ΔΕΗ	120.000
Αμαξοστάσιο ΟΣΕ	150.000
Εργοστάσιο ΔΗΛΑΒΕΡΗ	120.000
Ωδείο	150.000
Εικαστικά	180.000
Σχολή χορού	150.000
Πολιτιστικά Κέντρα	350.000
Λαογραφικό μουσείο	250.000
ΣΥΝΟΛΟ	2.620.000

(1) Οικονομοτεχνική Μελέτη Σύστασης Δ.Ε.Π.Α.Π.,(1992).

Εκτός από τους χώρους που λειτουργούν μόνο τους θερινούς μήνες , όλοι οι λοιποί χώροι θερμαίνονται με καλοριφέρ και η αντίστοιχη δαπάνη υπολογίζεται όπως παρακάτω :

ΔΑΠΑΝΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ

• Κεντρικό κτίριο Δ.Ε.Π.Α.Π.	180 K CAL/HX120	ημ.Χ6 ώρεςΧ10 δρχ.	=	1.296.000
• Δημοτικό Θέατρο	250 K CAL/HX120	ημ.Χ9 ώρεςΧ10 "	=	2.700.000
• Σινεάκ	80 " "	ημ.Χ4 ώρεςΧ10 "	=	384.000
• Ωδείο	120 " "	ημ.Χ6 ώρεςΧ10 "	=	864.000
• Εικαστικά	150 " "	ημ.Χ6 ώρεςΧ10 "	=	1.080.000
• Σχολή χορού	100 " "	ημ.Χ6 ώρεςΧ10 "	=	720.000
• Πολιτιστικά κέντρα	150 " "	ημ.Χ9 ώρεςΧ10 "	=	1.620.000
• Λαογραφικό Μουσείο	90 " "	ημ.Χ6 ώρεςΧ10 "	=	576.000
• Δηλαβέρη	120 " "	ημ.Χ6 ώρεςΧ10 "	=	864.000

ΣΥΝΟΛΟ

10.104.000

ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ(1)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
Κεντρικό κτίριο Δ.Ε.Π.Α.Π.	120.000
Δημοτικό Θέατρο	180.000
Σινεάκ	25.000
Βεάκειο	45.000
Εργοστάσιο ΔΕΗ	20.000
Αμαξοστάσιο ΟΣΕ	20.000
ΔΗΛΑΒΕΡΗ	40.000
Ωδείο	80.000
Εικαστικά	100.000
Σχολή Χορού	150.000
Πολ.Κέντρα	200.000
Λαογραφικό μουσείο	80.000
ΣΥΝΟΛΟ	1.060.000

(1) Οικονομοτεχνική Μελέτη Σύστασης Δ.Ε.Π.Α.Π.,(1992).

1.5.2. Πάγια Προκαταβολή

* Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να δημιουργηθεί πάγια προκαταβολή ποσού 300.000 δραχμών για την αντιμετώπιση μικροδαπανών. Το ποσό μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου .

* Η διαχείριση της πάγιας προκαταβολής γίνεται απο τον προϊστάμενο του λογιστηρίου , ο οποίος παραδίδει (στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου) - κάθε μήνα ή αν συντρέχει λόγος σε μικρότερο χρονικό διάστημα , με απόδειξη - κατάσταση των δαπανών που πληρώθηκαν απο την πάγια προκαταβολή με τα σχετικά δικαιολογητικά . Στην κατάσταση αναγράφεται σε ειδική στήλη ο κωδικός αριθμός που βαρύνεται ξεχωριστά για κάθε δαπάνη.

Ο Πρόεδρος φροντίζει για την έγκριση των δαπανών απο το Διοικητικό Συμβούλιο και την έκδοση του χρηματικού εντάλματος για το σύνολο της δαπάνης , για την ανανέωση της πάγιας προκαταβολής.

Στο ένταλμα αυτό επισυνάπτονται τα δικαιολογητικά της δαπάνης και η έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου .

* Σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης ανανέωσης της πάγιας προκαταβολής , το χρηματικό ένταλμα του ποσού που πλήρωσε εκδίδεται και προς της έγκρισης των δαπανών από το Διοικητικό Συμβούλιο . Στην περίπτωση αυτή ο προϊστάμενος του λογιστηρίου υποχρεώνεται να φέρει για έγκριση τα δικαιολογητικά της δαπάνης, στην πρώτη προσεχή συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου και να φροντίσει να επισυναφθεί η απόφαση στο χρηματικό ένταλμα.

* Κατά τη λήξη του οικονομικού έτους το ποσό της πάγιας προκαταβολής κατατίθεται στο ταμείο της Επιχείρησης και το τριπλότυπο είσπραξης επισυνάπτεται στο ένταλμα προπληρωμής της πάγιας προκαταβολής.

Σ'αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να γίνει μια αναφορά στα έξοδα της Επιχείρησης - ανάλογη με αυτή των εσόδων - για τα έτη 1992-95 που λειτούργησε.

ΕΞΟΔΑ ΕΤΩΝ 1992-95

ΠΙΝΑΚΑΣ V.(1)

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 1992	ΠΟΣΑ (σε δρχ.)
Αμοιβές προσωπικού	2.227.150
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	2.680.000
Φόρος ελεύθερων θεαμάτων	832.000
Διάφορα έξοδα	31.128.168

ΣΥΝΟΛΟ	36.867.518
	=====

(1) Έκθεση Διαχειριστικού ελέγχου Δ.Ε.Π.Α.Π. για τη χρήση 1992.

Οι αμοιβές προσωπικού αφορούν μισθοδοσία του Διευθυντή της εταιρείας 1/11-31/12/92 (πρόσληψη 1/11/92) και τεσσάρων υπαλλήλων της εταιρείας 1/12 - 31/12/92 (προσλήψεις 1/12/92). Όπως προκύπτει κατά το διάστημα λειτουργίας της Δ.Ε.Π.Α.Π. απο 1/7-31/10/92, που έγιναν και οι εκδηλώσεις του Καλοκαιριού στο ΒΕΑΚΕΙΟ , δεν είχαν προσληθφεί απο την εταιρεία υπάλληλοι . Την όλη διαχείριση και διεκπαιρέωση των εκδηλώσεων αυτών την ανέλαβε - όπως και τα προηγούμενα χρόνια - ο Δήμος Πειραιά . Η Δ.Ε.Π.Α.Π. , δεν ανέλαβε καμία υ ποχρέωση μισθοδοσίας υπαλλήλων του Δήμου για το εν λόγω χρονικό διάστημα.

Από τις αμοιβές και τα έξοδα τρίτων, 2.140.000 δρχ. αφορά αμοιβές ταξιδεσίας και το υπόλοιπο ποσό 540.000 δρχ. σε αμοιβές και έξοδα τεχνικών και δημοσιογράφων. Ποσό δρχ. 832.200 φέρεται ότι καταβλήθηκε για φόρο ελευθέρων θεαμάτων ο οποίος πληρώνεται σε Δημόσιο Ταμείο κατά την θεώρηση των εισητηρίων . Το κονδύλι του λογαριασμού "Διάφορα έξοδα" δρχ. 31.128.168 αφορά άμεσα το κόστος παροχής υπηρεσιών , δηλαδή έξοδα που έγιναν για τις παραστάσεις των καλλιτεχνικών συγκροτημάτων και έξοδα για τη διοργάνωση των εκδηλώσεων (φωτιστικά , προγράμματα,κ.ά) .

ΠΙΝΑΚΑΣ VI. (1)

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 1993	ΠΟΣΑ (σε δρχ.)
Αμοιβές προσωπικού	35.707.528
Αμοιβές τρίτων	59.478.616
Παροχές τρίτων	15.067.544
Φόρος-Τέλη	553.675
Διάφορα Έξοδα	137.214.048
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	115.920
Αποσβέσεις	1.333.516
Έκτακτα και ανόργανα	1.103.724

ΣΥΝΟΛΟ	250.574.571 =====

Αναλύοντας τα μεγαλύτερα απο τα έξοδα της περιόδου αυτής μπορούμε να πούμε τα εξής :

Το ποσό των 137.214.048 δρχ. που αποτέλεσε και το μεγαλύτερο απο τα έξοδα της Επιχείρησης , αφορά τα επαγγελματικά ταξίδια στο Εξωτερικό που πραγματοποιούν τα στελέχη της .Για τα ταξίδια αυτού του είδους πρέπει να λαμβάνεται σχετική απόφαση απο το Δ.Σ. στην οποία να αναφέρεται η διάρκεια και ο σκοπός του ταξιδιού (Προέγκριση δαπάνης) και επίσης απαιτείται :

α) Λήψη συναλλάγματος απο Τράπεζα . Θα πρέπει να χρεώνεται η Προκαταβολή αυτή σε προσωρινό λογαριασμό πιστώσει Ταμείου .

(1) Έκθεση Διαχειριστικού ελέγχου Δ.Ε.Π.Α.Π. για τη χρήση 1993 .

β) Μετά την πραγματοποίηση του Ταξιδιού θα πρέπει ο ταξιδεύσας να προσκομίσει αποδεικτικά των δαπανών του στην Επιχείρηση με σχετική κατάσταση (ημερομηνία, περιγραφή δαπάνης, ποσό σε Ξ.Ν.) επί της οποίας θα γίνεται και η δραχμοποίηση (μετατροπή των εξόδων από Ξ.Ν. σε έξοδα δρχ.).

Το ποσό των 59.478.616 δρχ. είναι το αμέσως μικρότερο έξοδο της Επιχείρησης και αφορά τα έξοδα μετακίνησης, σίτισης και διαμονής των συγκροτημάτων ΜΠΟΛΣΟΙ, ΡΟΜΕΝ απο τη Μόσχα τα οποία έδωσαν παραστάσεις στο "ΒΕΑΚΕΙΟ" . Τα σχήματα αυτά δημιουργήθηκαν μετά απο τη διάσπαση της Σοβιετικής Ένωσης και δεν είχαν συγκεκριμένο νομικό χαρακτήρα . Η Δ.Ε.Π.Α.Π. πλήρωσε τις αμοιβές τους στον εκπρόσωπό τους σε δραχμές ποσού 22.648.190 στην Ελλάδα με απλές αποδείξεις χωρίς παρακράτηση φόρου εισοδήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ VII.(1)

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 1994	ΠΟΣΑ (σε δρχ.)
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	57.259.968
Αμοιβές τρίτων	53.115.699
Παροχές τρίτων	20.975.544
Φόροι και τέλη	8.166.323
Διάφορα έξοδα	83.758.720
Χρηματοοικονομικά έξοδα	5.760
Αποσβέσεις	27.873.991
ΣΥΝΟΛΟ	251.156.005
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	1.824.597
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	252.980.602 =====

Σε αυτή την περίοδο πρωτοστατούν στα έξοδα της Επιχείρησης -όπως και στην προηγούμενη περίοδο- το κονδύλι του λογαριασμού "Διάφορα έξοδα" με ποσό 83.758.720 δρχ. Επίσης παρατηρείται αύξηση στις αμοιβές προσωπικού λόγω της πρόσληψης καινούργιων ατόμων για να καλυφθούν οι ανάγκες απο τις ποικίλες εκδηλώσεις της Δ.Ε.Π.Α.Π.

(1) Έκθεση Διαχειριστικού ελέγχου Δ.Ε.Π.Α.Π. για τη χρήση 1994 .

ΠΙΝΑΚΑΣ VIII. (1)

ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 1995	ΠΟΣΑ (σε δρχ.)
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	93.139.860
Αμοιβές τρίτων	98.759.157
Παροχές τρίτων	22.364.820
Φόροι και τέλη	7.336.950
Διάφορα έξοδα	74.824.691
Χρηματοοικονομικά έξοδα	785.082
Αποσβέσεις	54.831.036
ΣΥΝΟΛΟ	352.041.596
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	469.492
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	352.511.088 =====

Αναλύοντας τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα παρατηρούμε τα εξής:

- Αυξήθηκαν κατά πολύ οι αμοιβές του προσωπικού σε 93.139.860 δρχ. γιατί χρόνο με τον χρόνο αυξάνουν και οι απαιτήσεις των προγραμμάτων της Δ.Ε.Π.Α.Π. των οποίων η εφαρμογή τους χρειαζόταν αρκετή και επίπονη εργασία.
- Ακόμη οι αμοιβές ατόμων και συγκροτημάτων απο Ελλάδα και Εξωτερικό έφθασαν στο ύψος των 98.139.157 δρχ. βάση του γεγονότος των πολλαπλών πολιτιστικών εκδηλώσεων που διοργανώνει η Επιχείρηση στα πλαίσια του γενικότερου σκοπού ύπαρξής της.
- Σημαντική, τέλος, είναι η μείωση του κονδυλίου του λογαριασμού “ Διάφορα έξοδα” σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο, στο ποσό των 74.824.691 δρχ. για την οικονομική κατάσταση της Δ.Ε.Π.Α.Π.

(1) Έκθεση Διαχειριστικού ελέγχου Δ.Ε.Π.Α.Π. για τη χρήση 1995.

1.6. Τελικές Παρατηρήσεις

Ξεκινώντας μια ανασκόπηση όλων των ετών λειτουργίας της Επιχείρησης θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα εξής συμπεράσματα :

- Την χρήση 1992 δεν υπήρξε , ενδεχομένως αναπόφευκτα για τα πρώτα βήματα της Δ.Ε.Π.Α.Π. , πλήρης διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων του Δήμου Πειραιά και εκείνων της επιχείρησης .Η κύρια προσοχή της Διοικήσεως της επιχείρησης θα έπρεπε να δοθεί σε δύο θέματα :

α) Στον εσωτερικό έλεγχο, κυρίως όσο αφορά την διάθεση εισητηρίων ή προσκλήσεων .

β) Στην τήρηση του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων ως προς τη λήψη νομότυπων στοιχείων για όλες τις συναλλαγές , εφόσον και οι αμιγείς δημοτικές επιχειρήσεις εμπίπτουν στις διατάξεις του Κ.Φ.Σ.

- Η χρήση 1993 η οποία ήταν το μεγαλύτερο μέρος της πρώτης διαχειριστικής περιόδου της επιχείρησης , ήταν μια δυναμική χρήση για τις δραστηριότητες της αφού αναπτύχθηκαν πολλοί τομείς δράσης της κτά τη διάρκεια του έτους. Και για αυτήν την χρήση δεν υπήρξε πλήρης διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων του Δήμου Πειραιά και εκείνων της Δ.Ε.Π.Α.Π. Περισσότερη προσοχή της Διοίκησης θα έπρεπε να δοθεί για τη βελτίωση των παρακάτω θεμάτων:

α) Στον εσωτερικό έλεγχο κυρίως όσον αφορά την τήρηση των υπογραφείσων συμβάσεων και στη διάθεση των εισητηρίων και προσκλήσεων .

β) Στην καταγραφή των πρακτικών των συνεδριάσεων του Δ.Σ. με την μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια κυρίως ως προς τις εκδιδόμενες αποφάσεις και την έγκυρη υπογραφή των απο τα μέλη του Δ.Σ. Η απόλυτη σαφήνεια των αποφάσεων βοηθάει και την σωστή εφαρμογή τους.

- Η χρήση 1994 δεν παρουσίασε ιδιαίτερα προβλήματα σε αντίθεση υπήρξε μεγάλη αύξηση των εσόδων (δυστυχώς δεν μπόρεσαν να ξεπεράσουν των αριθμό των εξόδων απλώς μείωσαν αισθητά τη διαφορά) , που οφείλεται βέβαια στις διοργάνωση περισσότερων εκδηλώσεων και καλύτερης λογιστικής διαχείρισης απο την Επιχείρηση.

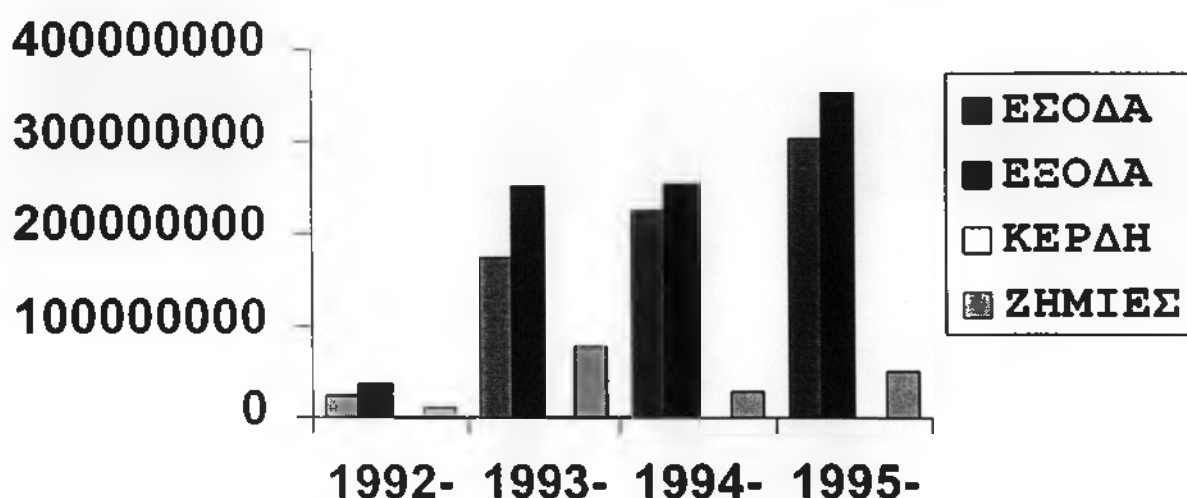
- Η χρήση 1995 παρουσίασε κάποια προβλήματα (όπως αναφέρθηκαν και πιο πάνω) όσον αφορά τη μη καταβολή μέρους απο το συνολικό ποσό της επιχορήγησης που αποφασίστηκε μετά την υπογραφή της Προγραμματικής Σύμβασης απο τα συμβαλλόμενα μέρη . Αυτό συνέβαλε εν μέρει στην άμβλυνση της διαφοράς των εσόδων και των εξόδων αυτής της διαχειριστικής περιόδου σε σχέση με την προηγούμενη .

Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω συμπερασμάτων θα ήταν χρήσιμο να παραθέσουμε εδώ ένα συγκεντρωτικό πίνακα με τα οικονομικά στοιχεία όλων των ετών για την παρακολούθηση των κερδών ή των ζημιών της Επιχείρησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΧ.

ΕΤΗ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΚΕΡΔΗ	ΖΗΜΙΕΣ
1992	25.172.845	36.867.518	-	11.694.673
1993	173.560.389	250.574.571	-	77.014.182
1994	224.824.773	252.980.602	-	28.155.829
1995	301.825.472	352.511.088	-	50.685.616

Είναι εμφανές ότι η επιχείρηση δεν κατάφερε να εξισοροτήσει τους λογαριασμούς εσόδων - εξόδων ή στην καλύτερη περίπτωση να αποφέρει κάποια κέρδη . Στο επόμενο σχήμα φαίνεται καλύτερα η διαφορά αυτή των ποσών , ανά διαχειριστικό έτος.

(1) Έκθέσεις Διαχειριστικών ελέγχων Δ.Ε.Π.Α.Π. ετών 1992-95 .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV : ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π. - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. ΣΤΟΧΟΙ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π.

Για την καλύτερη κατανόηση των στόχων , της λειτουργίας , του πολιτιστικού έργου που προάγει η Δ.Ε.Π.Α.Π βοήθησε ιδιαίτερα η συνέντευξη (υπό τη μορφή ερωτηματολογίου)που απευθύνθηκε στην Κυρία Βιολέτα Γεράνη - Διοικητική Υπάλληλο της Δ.Ε.Π.Α.Π. (Ζωγράφος στο επάγγελμα) που εργάζεται στον χώρο της επιχείρησης απο το ξεκίνημα αυτής και διαθέτει επίσης την ανάλογη εμπειρία πάνω σε πολιτιστικά θέματα. Η συνέντευξη παρατίθεται ως εξής:

1. ΕΡΩΤ. : Ποια είναι η "φιλοσοφία" της Δ.Ε.Π.Α.Π. και η πολιτιστική βούληση που εκφράζει ;

ΑΠΑΝ. : " Ο πολιτισμός έπρεπε να αναπτυχθεί μέσα στην Πόλη του Πειραιά και σ' αυτό θα βοηθούσε η δημιουργία ενός αυτόνομου οργανισμού με δικό του Δ.Σ. και πιο ευέλικτη λειτουργία αποφεύγοντας τα "γρανάζια" της διοίκησης του Δήμου ειδικά σε τόσο ευαίσθητα θέματα όπως είναι τα πολιτιστικά. Η πολιτιστική βούληση της επιχείρησης συγκεκριμενοποιείται μέσα από τη δημιουργία του τη λειτουργία του Θεσμού των Φεστιβάλ."

2. ΕΡΩΤ. : Στόχοι - Στρατηγικές της Δ.Ε.Π.Α.Π.

ΑΠΑΝ. : " Η κύρια προσοχή της Δ.Ε.Π.Α.Π. επικεντρώθηκε μέχρι τώρα (εκτός του θεσμού των Φεστιβάλ) α) στην ίδρυση του Πότυπου Μουσικού Κέντρου το οποίο λειτουργεί σήμερα με μεγάλη επιτυχία συγκεντρώνοντας ένα αριθμό μαθητών που φθάνει τους 700 , με πολύ αξιόλογους καθηγητές που διδάσκουν σχεδόν όλα τα είδη μουσικής κλασσική, τζαζ, παραδοσιακή κ.τ.λ.,β) Τη λειτουργία του Δημοτικού Κινηματογράφου "ΑΤΤΙΚΟΝ" (είναι ο πρώτος Δήμος στον οποίο λειτούργησε Δημ. Κιν/φος) ο οποίος "έκοψε" μέχρι και 90.000 εισιτήρια τη χρονιά που πέρασε."

3. ΕΡΩΤ.: Τι γνώμη έχετε για το πολιτιστικό τέλος ; Θα πρέπει να εφαρμοστεί στην πράξη ;

ΑΠΑΝ.: "Θα έπρεπε κατά τη γνώμη μου να εφαρμοστεί , γιατί τα κονδύλια που δίνονται απο το Κράτος δεν επαρκούν για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και θα πρέπει να συμβάλλουμε όλοι στην παραγωγή πολιτιστικού έργου."

4. ΕΡΩΤ. : Τι προοπτικές υπάρχουν για το μέλλον της Δ.Ε.Π.Α.Π. ;

ΑΠΑΝ. : " Μελλοντικά η προσπάθεια της επιχείρησης θα είναι να αναπτύξει και άλλους τομείς όπως το Θέατρο , Χορό , Εικαστικά κ.λ.π. ανάλογα πάντα και με την οικονομική της κατάσταση γιατί προέχει η πραγματοποίηση του ετήσιου Φεστιβάλ."

5. ΕΡΩΤ. : Ποιές είναι οι δυσκολίες στην πραγματοποίηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων απο την Δ.Ε.Π.Α.Π. ;
 ΑΠΑΝ. : “ Δυσκολίες υπάρχουν μόνο όσο αφορά την εξοικονόμηση κονδυλίων . Γραφειοκρατικά και τεχνικά εμπόδια συνήθως δεν παρουσιάζονται κατά την προετοιμασία των εκδηλώσεων.”
6. ΕΡΩΤ. : Πως αξιολογεί ο πολιτικός κόσμος του Πειραιά την πολιτιστική προσπάθεια της Δ.Ε.Π.Α.Π. ;
 ΑΠΑΝ. : “ Ο πολιτικός κόσμος του Πειραιά και ιδιαίτερα ο Δήμαρχος της πόλης ο κ. Λογοθέτης , εκτιμούν βαθύτατα το έργο της γιατί βλέπουν ότι τα θέματα που επιλέγονται στις εκάστοτε εκδηλώσεις είναι ποιοτικά και επωφελούν τους πολίτες .”
7. ΕΡΩΤ. : Πέτυχε (μέσα απο την μέχρι τώρα πορεία της) η επιχείρηση τον σκοπό για τον οποίο ιδρύθηκε ;
 ΑΠΑΝ. : “ Πέτυχε γιατί κατά πρώτον μπήκαν γερά θεμέλια , ιδρυτές της υπήρξαν αξιόλογοι άνθρωποι (ο Κ.Κωσταράκος που ήταν Αντιδήμαρχος τότε σε θέματα πολιτισμού & ο Θ.Μικρούτσικος ως Καλλιτεχνικός Διευθυντής) και δεύτερον υπήρξε όρεξη για δουλειά σε συνδυασμό με τα αρχικά κονδύλια που διατέθηκαν και τα βοήθησαν αρκετά .”
8. ΕΡΩΤ. : Υπήρξε συνεργασία με άλλους φορείς του Πειραιά και ειδικότερα με ερασιτεχνικούς πολιτιστικούς φορείς .
 ΑΠΑΝ. : “ Σε πολλές εκδηλώσεις υπάρχει συνεργασία με άλλους φορείς και ειδικά με τη Νομαρχία του Πειραιά . Άλλωστε η Δ.Ε.Π.Α.Π. παραχωρεί όταν της ζητηθεί , διάφορους χώρους π.χ. το Δημοτικό Θέατρο , το Βεάκειο για εκδηλώσεις πολιτιστικών συλλόγων και άλλων φορέων.”
9. ΕΡΩΤ. : Οι πολίτες του Πειραιά στηρίζουν την προσπάθεια της Δ.Ε.Π.Α.Π. (με τη συμμετοχή τους στις εκδηλώσεις ή ακόμη με χορηγίες απο επιχειρηματίες της Πόλης).
 ΑΠΑΝ. : “ Η συμμετοχή του κοινού είναι αρκετά μεγάλη γιατί βασικά προσφέρεται ποιοτικό πρόγραμμα μέσα απο τις εκδηλώσεις και αυτό εκτιμάται δεόντως . Χορηγίες ,δεν έχουν σημειωθεί πολλές (η επιχείρηση στηρίζεται στις δικές της οικονομικές δυνάμεις) απο ιδιωτικής πλευράς αλλά υπάρχει πολύ καλή συνεργασία με την Δ.Ε.Π.Ε.Π. (Δημ.Επιχ. Προβολής & Επικ.) όσον αφορά θέματα διαφήμισης.

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Με την παράθεση και της συνέντευξης κλείνει η αναφορά, που έγινε μέσα από την παρούσα εργασία, για τη Δομή-Οργάνωση-Λειτουργία της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά.

Απαραίτητη είναι στη συνέχεια, η επισήμανση των θετικών και αρνητικών σημείων σε κάθε κεφάλαιο της εργασίας, για λόγους κατανόησης της σημασίας του αντικειμένου αυτής, τα οποία παραθέτονται ως εξής:

Στο πρώτο μέρος αναφέρεται ότι μετά την ίδρυση του Υπουργείου Πολιτισμού το 1971, υπήρξε μεθοδική σχεδίαση και προγραμματισμός της Ελληνικής πολιτιστικής πολιτικής. Αργότερα επιχειρήθηκε στενότερη σύνδεση του πολιτιστικού τομέα με τη γενικότερη κυβερνητική πολιτική μέσα από τη κατάρτιση Προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης και την ενσωμάτωσή του στο Πενταετές πρόγραμμα Οικονομικής & Κοινωνικής Ανάπτυξης των ετών 1978-82. Πρέπει να σημειωθεί ότι στα επόμενα χρόνια το μέσο ετήσιο ποσοστό του Τακτικού Προϋπολογισμού του κράτους προς την Κεντρική Υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ. έφθανε μόλις το 0,47 % και γενικά τα ποσά που διατίθενται μέχρι σήμερα για πολιτιστικούς σκοπούς δεν είναι σημαντικά και συνήθως δεν αξιοποιούνται σωστά για την προώθηση συγκεκριμένων στόχων.

Θετικές, μολαταύτα, είναι οι τοπικές πρωτοβουλίες σε θέματα πολιτιστικά που αναπτύσσονται μέσα από διάφορες διοργανώσεις με σκοπό εκτός του να προσφέρουν ψυχαγωγία, να συνεισφέρουν στη γενικότερη πολιτιστική αφύπνιση των κατοίκων της κάθε περιοχής. Και σ' αυτή όμως την περίπτωση πρέπει να συνδράμει οικονομικά το κράτος για να στηριχθούν οι προσπάθειες που γίνονται.

Σημαντική είναι (ειδικά τα τελευταία χρόνια) η προσπάθεια για ενδυνάμωση της περιφέρειας μέσα από την παραχώρηση περισσότερων εξουσιών στις διοικητικές μονάδες αυτής, και για ισόρροπη κατανομή των πόρων. Επίσης στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να ανατεθούν περισσότερες αρμοδιότητες όσον αφορά τις πολιτιστικές δραστηριότητες που αναπτύσσει, γιατί βρίσκεται πιο κοντά στον πολίτη και γνωρίζει καλύτερα τις ανάγκες που έχει και πως μπορούν να ικανοποιηθούν. Ήδη με τη δημιουργία των Δημοτικών Επιχειρήσεων Πολιτιστικής Ανάπτυξης σε όλο και πιο πολλές Πόλεις υπήρξε βελτίωση στην πολιτιστική ανάπτυξή τους, μέσα από τις διάφορες εκδηλώσεις, τη δημιουργία σχολών, πολιτιστικών κέντρων κ.τ.λ., ενέργειες οι οποίες προϋποθέτουν καλή διοικητική οργάνωση και σωστή λειτουργία του φορέα που τις αναλαμβάνει. Η κρατική συμπαράσταση και εδώ φάνηκε ελλιπής λόγω μη παραχώρησης των απαιτούμενων κονδυλίων, με εξαίρεση κάποιες επιχορηγήσεις που δίνονται και των Προγραμματικών συμβάσεων που υπογράφονται μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών και άλλων πολιτιστικών ή μη φορέων για οικονομική ενίσχυση.

Στο δεύτερο μέρος γίνεται μια ιστορική αναδρομή της έντονης πολιτιστικής και πνευματικής ζωής της Πόλης του Πειραιά έως σήμερα. Σπουδαία θα πρέπει να αναφερθεί ότι είναι η παρουσία των ερασιτεχνικών πολιτιστικών συλλόγων που δημιουργήθηκαν στους κόλπους του Πειραιά και με την μεγάλη προσπάθεια των μελών κατάφεραν να στηριχθούν στα "πόδια" τους και να παράγουν πολιτιστικό έργο. Δυσάρεστο όμως παραμένει το γεγονός της μη οικονομικής στήριξης αυτών από το ΥΠ.ΠΟ. και το Δήμο Πειραιά με αποτέλεσμα πολλοί από αυτούς να σταματήσουν να λειτουργούν μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα από την ίδρυσή τους.

Το 1992 με τη δημιουργία της Δ.Ε.Π.Α.Π. στον Πειραιά συγκεντρώθηκαν οι προσπάθειες για πολιτιστική ανάπτυξη σε ένα αυτόνομο και ξεχωριστό φορέα. Με την παραχώρηση ιστορικών και μη κτιρίων για τη στέγαση των υπηρεσιών της, από τον Δήμο Πειραιά, την στελέχωση από κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, την αρχική οικονομική στήριξη, η Επιχείρηση ξεκίνησε με τις καλύτερες προοπτικές για να επιτελέσει το έργο της. Ήδη τα επόμενα χρόνια, η επικράτηση του θεσμού των Φεστιβάλ (κατά την καλοκαιρινή περίοδο) από τη Δ.Ε.Π.Α.Π. με τη συνεργασία και άλλων πολιτιστικών φορέων, βοήθησε πολύ στην Πολιτιστική & Οικονομική ανάπτυξη στον Πειραιά και στην άνοδο του κοινωνικού επιπέδου της ζωής των πολιτών του.

Στο τρίτο μέρος ακολουθεί πιο διεξοδική ανάλυση της λειτουργίας, διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης της Δ.Ε.Π.Α.Π. και μέσα από μια σύντομη αναφορά θα μπορούσαμε να πούμε ότι :

Η Δ.Ε.Π.Α.Π. μέσα από τη σύντομη πορεία των ετών 1992-96, έχει εκπληρώσει σε αρκετά μεγάλο βαθμό τον πολιτιστικό σκοπό της:

- Με τη δημιουργία πνευματικών & πολιτιστικών κέντρων.
- Με τη συνεργασία με άλλους (ερασιτεχνικούς ή μη) πολιτιστικούς φορείς για την παραγωγή πολιτιστικού έργου.
- Με την οργάνωση εκδηλώσεων (ειδικά μέσα από τα καθιερωμένα πλέον ετήσια Φεστιβάλ) όπως π.χ. συναυλίες, παραστάσεις με έλληνες και αλλοδαπούς καλλιτέχνες.
- Τέλος βοήθησε στην ανάπτυξη πολιτιστικών & πνευματικών σχέσεων του Δήμου Πειραιά με άλλους Ελληνικούς Δήμους & Δήμους του Εξωτερικού. Κατά αυτόν τον τρόπο έγινε περισσότερο γνωστή η Πόλη του Πειραιά και η ευρύτερη περιοχή του.

Ένα άλλο αρνητικό σημείο, είναι η όχι καλή οικονομική κατάσταση της Δ.Ε.Π.Α.Π. για διάφορους λόγους οι οποίοι αναφέρθηκαν διεξοδικά στο προηγούμενο κεφάλαιο. Παρά το γεγονός αυτό η Δ.Ε.Π.Α.Π. με τις εκδηλώσεις και τα πολιτιστικά της προγράμματα πέτυχε τη μεγάλη συμμετοχή του κοινού σε αυτά και τη καλύτερη δυνατή διαφήμιση της Πόλης. Πράγμα το οποίο οδήγησε με τη σειρά του στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής κεντρίζοντας το επιχειρηματικό ενδιαφέρον για νέου είδους επενδύσεις και συνέβαλε σε μεγαλύτερη προσέλκυση των πελατών (π.χ. χορηγίες, αύξηση της εμπορικής κίνησης στο κέντρο του Πειραιά).

Η Δ.Ε.Π.Α.Π. μελλοντικά θα προσπαθήσει να αναπτύξει περισσότερο και άλλους τομείς όπως Θέατρο , Χορό, Εικαστικά κ.τ.λ. που αν και υπήρχαν ως αρχικοί στόχοι δεν μπόρεσαν να υλοποιηθούν στη συνέχεια επειδή δεν υπήρξε οικονομική δυνατότητα, χωρίς αυτό να σημαίνει βέβαια ότι θα μειωθεί η βαρύτητα που δίνεται στο ετήσιο καθιερωμένο Φεστιβάλ της Πόλης.

Σίγουρο είναι πάντως ότι πέρα απο τις οποιαδήποτε δυσκολίες , τις μικροψυχίες των επιτηδείων , των πολιτικών ανταγωνισμών , της έλλειψης του κρατικού ενδιαφέροντος και οικονομικής στήριξης, η Δ.Ε.Π.Α.Π. λειτούργησε όσο πιο δυναμικά μπορούσε , βάση των περιστάσεων, με την επίπονη εργασία και αγάπη των στελεχών & υπαλλήλων της καθώς επίσης με την αγάπη και την μεγάλη συμμετοχή των πολιτών που στήριξαν πολύ τις προσπάθειες αυτές.

Γιατί τελικά η αγάπη του κοινού και η επιβράβευσή του παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην παραγωγή πολιτιστικών γεγονότων και σ'αυτό που γενικότερα ονομάζεται Πολιτισμός.

Η προσπάθεια συνεχίζεταικαι θα συνεχιστεί περισσότερο όσο υπάρχουν ακόμη ευαισθητοποιημένα άτομα σε τέτοιου είδους ζητήματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δ.Ε.Π.Α.Π. "Καταστατικό Λειτουργίας - Κανονισμός Διοίκησης & Διαχείρισης της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά "
- Δ.Ε.Π.Α.Π. , "Οικονομοτεχνική Μελέτη Σύστασης" (1992).
- Δ.Ε.Π.Α.Π., "Προγραμματική Σύμβαση της Δ.Ε.Π.Α.Π. με Υπουργείο Πολιτισμού και τον Δήμο του Πειραιά" (1994).
- Δ.Ε.Π.Α.Π., "Προυπολογισμοί της Δ.Ε.Π.Α.Π. των ετών 1992-95".
- Δ.Ε.Π.Α.Π., "Εκθέσεις διαχειριστικού ελέγχου της Δ.Ε.Π.Α.Π. των ετών 1992-95."
- Δ.Ε.Π.Α.Π. , "Προγράμματα εκδηλώσεων της Δ.Ε.Π.Α.Π. των ετών 1992-95".
- ΝΤΟΡΑ.Ν.ΚΟΝΣΟΛΑ , "Πολιτιστική δραστηριότητα και κρατική πολιτική στην Ελλάδα " , { Η Περιφερειακή διάσταση }- Εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ - Αθήνα 1990.
- ΜΕΛΕΤΗ Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. - Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Τόμος I & II) - Αθήνα 1993, " Η πολιτιστική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α. - Παρούσα κατάσταση και προοπτικές ".
- Τ.Ε.Δ.Κ.Ε., Ν.Α. (Νομός Αττικής), " Πολιτισμός & Τοπική Αυτοδιοίκηση, [Συμπεράσματα του συνεδρίου " Πολιτισμός & Τοπική Αυτοδιοίκηση " , Ύδρα 14-15 Μαΐου 1993].

- Περιοδική Έκδοση του Πνευματικού Κέντρου Πειραιώς " Ο Φίλων" - " Ο Νεανικός Φάρος ", Δεκέμβριος 1996 .
- Έκδοση & Επιμέλεια-Δ . Ι. ΠΑΝΙΤΣΑ, " Λεύκωμα Πειραιώς 1958 " .
- ΠΑ.ΠΟ.Κ. , Περιοδικό " Τέχνη και Πολιτισμός" , Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1981.
- ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΧΑΝΤΖΗΜΑΝΩΛΑΚΗΣ (Βραβείο "ΠΕΙΡΑΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ"), "Χρονικό της Πειραιϊκής ζωής (1893-1973)".
- ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΧΑΝΤΖΗΜΑΝΩΛΑΚΗΣ - Πειραιάς 1993, " Το λιμάνι του Πειραιά στη διαδρομή των αιώνων " .

“ П А Р А Р Т Н М А ”

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Στην Αθήνα σήμερα στις 27 Σεπτεμβρίου 1994 οι παρακάτω συμβαλλόμενοι :

1. Το Ελληνικό Δημόσιο νόμιμα εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού Θάνο Μικρούτσικο, κάτοικο Αθηνών
2. Ο Δήμος Πειραιά νόμιμα εκπροσωπούμενος από το Δήμαρχο Στέλιο Λογοθέτη, κάτοικο Πειραιά, σύμφωνα με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου με αριθμό 651 / 23.9.94
3. Η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά (ΔΕΠΑΠ) νόμιμα εκπροσωπούμενη από τον Πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της κ. Κων/νο Κωσταράκο, κάτοικο Πειραιά, σύμφωνα με την απόφαση του διοικητικού συμβουλίου με αριθμό 66 / 30.8.94

Συμφωνούν και συναποδέχονται τα ακόλουθα :

Προοίμιο

Με την παρούσα Προγραμματική Σύμβαση καθορίζεται ένα μακροχρόνιο πλαίσιο συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών και προσδιορίζονται οι τρόποι και οι διαδικασίες υλοποίησης αυτής της συμφωνίας, η οποία έχει ως σκοπό - μέσω της ενεργητικής και συντονισμένης παρέμβασης των συμβαλλομένων - την ουσιαστική και ολοκληρωμένη πολιτιστική ανάπτυξη του Πειραιά και της ευρύτερης περιοχής του.

Με τους πολιτιστικούς θεσμούς που συγκροτούνται με τη σύμβαση αυτή, θα αναπτυχθούν δραστηριότητες σε τρεις αλληλένδετους τομείς :

- α) τον εκπαιδευτικό,
 - β) τον επιμορφωτικό και
 - γ) τον ψυχαγωγικό,
- σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις της παρούσας σύμβασης.

Τα συμβαλλόμενα μέρη υπογραμμίζουν ότι οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες (επαγγελματικά και ελεύθερα τμήματα των σχολών που προβλέπει η παρούσα σύμβαση), θα συνδυαστούν μ' ένα σύνολο επιμορφωτικών πρωτοβουλιών (όπως σεμινάρια, τα εργαστήρια, οι εκδόσεις, οι διαλέξεις κλπ.) και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων (όπως οι παραστάσεις, προβολές, εκθέσεις, φεστιβάλ κλπ.)

Τα συμβαλλόμενα μέρη τονίζουν, ότι επιδίωξή τους είναι να καλλιεργήσουν σε βάθος την καλλιτεχνική ευαισθησία και την αγάπη για τις τέχνες, να την συνδυάσουν με την ανάπτυξη ερασιτεχνικών και επαγγελματικών ομάδων, καθώς και με την ύψιστη και υψηλής ποιότητας εκπαίδευση εκείνων που θέλουν να ασχοληθούν επαγγελματικά με τις Καλές Τέχνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Α ρ θ ρ ο 1

Αντικείμενο της σύμβασης

Η παρούσα Προγραμματική Σύμβαση που υπογράφεται από τους συμβαλλόμενους σύμφωνοι με τις διατάξεις του άρθρου II του νόμου 1416 / 1984 (ΦΕΚ 18/Α / 21 -2 - 1984), έχει ως σκοπό τη διατύπωση των κατευθύνσεων για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης του Πειραιά και της ευρύτερης περιοχής.

Βασικές επιδιώξεις του αυτού προγράμματος είναι η αναγωγή των πολιτιστικών, πνευματικών και καλλιτεχνικών αγαθών, σε οργανικά στοιχεία της καθημερινής ζωής και η ενεργητική και συνειδητή συμμετοχή των πολιτών στην πολιτιστική ζωή του τόπου.

Οι ειδικότεροι στόχοι του προγράμματος είναι :

- I) Η δημιουργία της απαραίτητης πολιτιστικής υποδομής.
- II) Η διάδοση και η ανάπτυξη της καλλιτεχνικής παιδείας στους τομείς της μουσικής, του χορού, του θεάτρου, του κινηματογράφου και των άλλων οπτικοακουστικών μέσων, καθώς και των εικαστικών τεχνών.
- III) Η στήριξη και η διάδοση της σύγχρονης καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας και η εξασφάλιση των συνθηκών που θα επιτρέψουν την άσκηση και την ανάπτυξη των ατομικών δημιουργικών ικανοτήτων στους αντίστοιχους τομείς.
- IV) Η προβολή, η ανάπτυξη και η διάδοση αυτών των τεχνών με την διοργάνωση, παραγωγή και παρουσίαση πολιτιστικών εκδηλώσεων, καθώς και άλλων επιμορφωτικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.
- V) Η δημιουργία και η ανάπτυξη της αναγκαίας υποδομής για την βελτίωση της ποιότητας της ζωής και τη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των κατοίκων του Πειραιά και ιδιαίτερα των νέων.

- VI) Η ανάπτυξη της συνεργασίας με τους μαζικούς πολιτιστικούς φορείς και τα ερασιτεχνικά συγκροτήματα του Πειραιά και της ευρύτερης περιοχής και η παροχή με κάθε δυνατό τρόπο ηθικής και υλικής βοήθειας και τεχνικής υποστήριξης προς τους πολιτιστικούς φορείς του Πειραιά και της ευρύτερης περιοχής με στόχο την ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας και τη διεύρυνση του πεδίου των πρωτοβουλιών και των παρεμβάσεων τους.

Α ρ θ ρ ο 2

Περιεχόμενο της Σύμβασης

- I. Η παρούσα Προγραμματική Σύμβαση περιέχει :

I) Το σκοπό και σε γενικές γραμμές τις δραστηριότητες της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά (ΔΕΠΑΠ) που θα αναλάβει την εφαρμογή και την υλοποίηση αυτού του προγράμματος.

II) Τους πόρους, τη χρηματοδότηση, την κτιριακή υποδομή και τον εξοπλισμό που είναι αναγκαίοι για την υλοποίηση των όρων της Προγραμματικής Σύμβασης.

III) Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, που αφορούν κυρίως την ίδρυση και τη λειτουργία των Τομέων Μουσικής, Χορού, Θεάτρου, Φεστιβάλ, Εικαστικών Τεχνών, Κινηματογράφου και άλλων Οπτικοακουστικών Μέσων, Ελευθέρου χρόνου καθώς και τη διοργάνωση, παραγωγή και παρουσίαση πολιτιστικών εκδηλώσεων.

2. I) Τη σύσταση Κοινής Επιτροπής, που θα παρακολουθεί την εκτέλεση και την ορθή εφαρμογή των όρων της σύμβασης και θα επιλύει τις τυχόν διαφωνίες. (Σε ειδικό παράρτημα αναφέρεται σε γενικές γραμμές ο τρόπος λειτουργίας της.)

II) Τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των όρων της, τα σχετικά με ειδικές Προγραμματικές Συμβάσεις και ορισμένες ειδικές ρυθμίσεις.

Α ρ θ ρ ο 3

Ισχύς της Σύμβασης

Η παρούσα Προγραμματική Σύμβαση αρχίζει να ισχύει από σήμερα Τρίτη 27 Σεπτεμβρίου 1994 και η διάρκειά της ορίζεται δεκαετής (10 ετής), δηλαδή μέχρι 27 Σεπτεμβρίου 2004

Α ρ θ ρ ο 4

Γενικά Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

1. Σε περίπτωση που απαιτείται η συνδρομή και άλλων φορέων του δημόσιου τομέα για την υλοποίηση της Προγραμματικής Σύμβασης, το Υπουργείο Πολιτισμού αναλαμβάνει την υποχρέωση να υποβοηθηθούν παρεμβαίνοντας με ενέργειες που απαιτούνται προς τους φορείς αυτούς.
2. Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Προγραμματικής Σύμβασης σε όλους τους τομείς που καθορίζονται σ' αυτήν είναι δυνατόν να απασχολείται τεχνικό, διοικητικό ή άλλο προσωπικό από το Υπουργείο Πολιτισμού στο Δήμο Πειραιά και τη ΔΕΠΑΠ, σύμφωνα με την πργφ 4 του άρθρου ΙΙ του νόμου 1416/1984, μετά από αιτιολογημένη αίτηση του Δήμου Πειραιά.
3. Η διαχείριση όλου του προγράμματος στους τομείς που ρυθμίζονται από την Σύμβαση αυτή, ανήκει στην Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά (ΔΕΠΑΠ).
4. Ο Δήμος Πειραιά αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει κάθε τεχνική και διοικητική υποστήριξη για την καλύτερη εφαρμογή των προβλεπόμενων από την παρούσα Προγραμματική Σύμβαση.

Α ρ θ ρ ο 5

Ειδικές Προγραμματικές Συμβάσεις

Η παρούσα Προγραμματική Σύμβαση είναι πλαίσιο σύμβασης και το περιεχόμενο της μπορεί να εξειδικεύεται κάθε φορά με ειδικότερες συμφωνίες μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, σύμφωνα με όσα παραπάνω ορίζονται, στις οποίες είναι δυνατή η συμμετοχή και άλλων φορέων του δημοσίου τομέα, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο κατά την εκτέλεση του προγράμματος, από τα συμβαλλόμενα μέρη.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Για το Ελληνικό Δημόσιο
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ

Για το Δήμο Πειραιά
Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

ΣΤ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

Για την Δημοτική Επιχείρηση
Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πειραιά
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Κ. ΚΩΣΤΑΡΑΚΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Το μέλος που διορίζεται στη θέση μέλους που παραιτήθηκε ή πέθανε ή αντικαταστάθηκε διανύει τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας.

2. Η Επιτροπή συγκαλείται με πρόσκληση του προέδρου. Στην πρόσκληση γράφονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης και ειδοποιούνται τα μέλη έγκαιρα με τον προσφορότερο τρόπο.

Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά από τον Πρόεδρο θέματα και εισάγονται προς συζήτηση, εφόσον το ζητήσουν εγγράφως οι εκπρόσωποι έστω και ενός των συμβαλλομένων μερών.

Επίσης είναι υποχρεωτική η σύγκληση της Κοινής Επιτροπής, εφόσον το ζητήσει εγγράφως από τον Πρόεδρο ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, εντός (10) ημερών.

3. Ο Πρόεδρος μπορεί να αναθέσει σε μέλος της Επιτροπής την ειδικότερη μελέτη και εισήγηση θέματος της ημερήσιας διάταξης.

Μπορεί επίσης να καλεί στις συνεδριάσεις οποιονδήποτε υπάλληλο των συμβαλλομένων φορέων ή ιδιώτη για παροχή πληροφοριών ή απόψεων σχετικά με τα συζητούμενα θέματα.

4. Η Επιτροπή συνεδριάζει στον Πειραιά.

Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά το χρόνο μέσα στο τελευταίο τρίμηνο και έκτακτα όταν προκύψει θέμα, σύμφωνα με την παραπάνω διαδικασία.

5. Τα βιβλία της Επιτροπής τηρούνται και φυλάσσονται από το Γραμματέα της στο Δήμο Πειραιά, οι δε ενδεχόμενες δαπάνες λειτουργίας της βαρύνουν την ΔΕΠΑΠ.

6. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία με παρόντα τουλάχιστον πέντε (5) μέλη.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής πρέπει να είναι αιτιολογημένες, λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των παρόντων μελών, σε ισοψηφία δε επικρατεί η ψήφος του Προέδρου.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής διατυπώνονται σε πρακτικά που υπογράφονται από όλα τα μέλη και τον Γραμματέα.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τον τρόπο λειτουργίας της Κοινής Επιτροπής μπορεί να καθοριστούν με απόφασή της.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΒΕΑΚΕΙΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
ή φασαριού

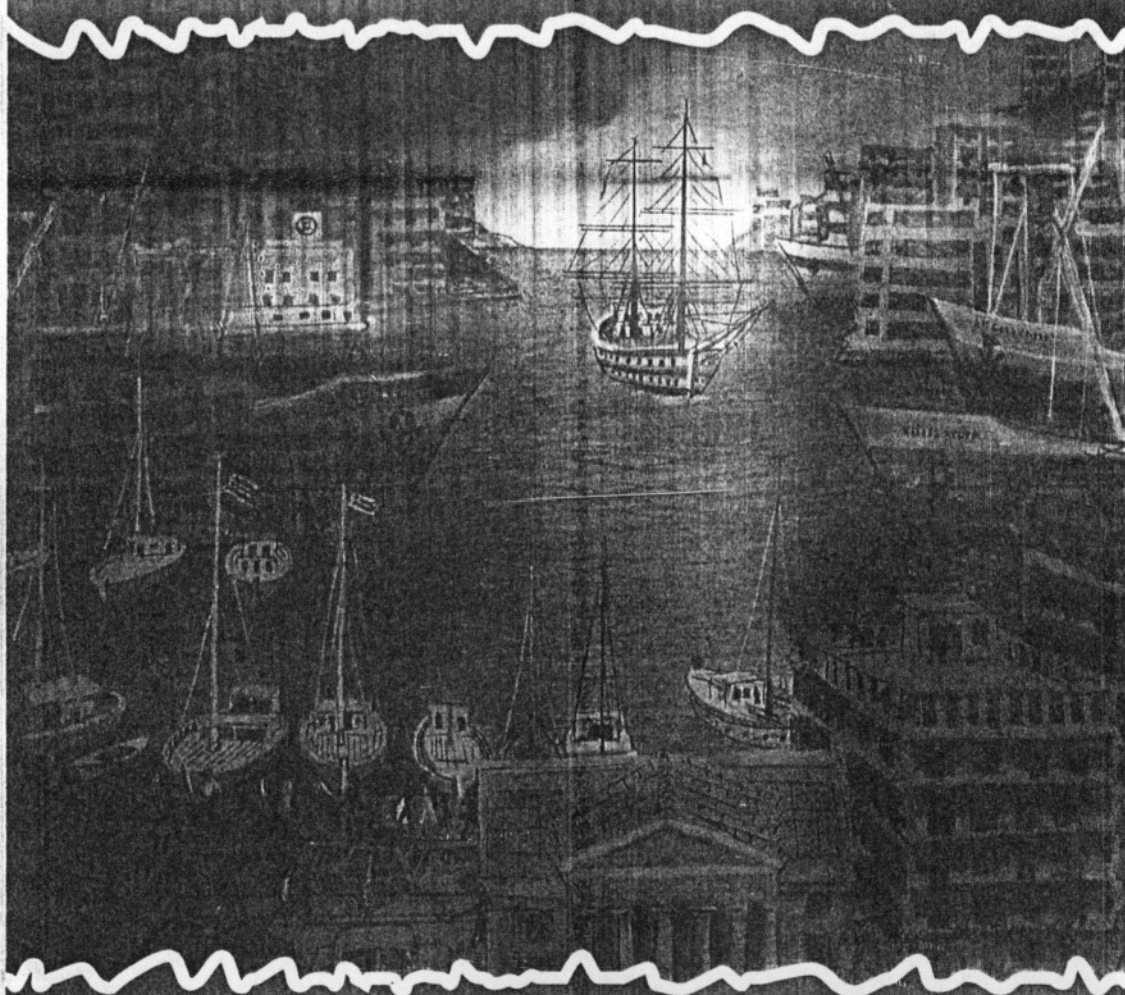

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ '02

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΕΙΡΑΙΑ

Βεάκειο

ΙΟΥΛΙΟΣ '94

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

Φεστιβάλ

95

1 - 23 ΙΟΥΛΙΟΥ

ΠΕΙΡΑΙΑ

Ο Πειραιάς υποδέχεται
τη Θεσσαλονίκη
Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης '97

- ☐ Βεάκειο Αμφιθέατρο
- ☐ ΔΕΗ Νέου Φαλήρου
- ☐ Αρχαιολογικός χώρος Ζέας
- ☐ Γαλλικό Ινστιτούτο Πειραιά
- ☐ Αίθουσα Τέχνης Αστρολάβος
- ☐ Χατζηκυριάκειο Ίδρυμα
- ☐ Πανεπιστήμιο Πειραιά
- ☐ Θέατρο Γραμμών
- ☐ Πάρκο Δηλαβέρη

Με την υποστήριξη

**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
1997**

Παραγωγή: Δ.Ε.Π.Α.Π.

**ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ Δ.Ε.Π.Α.Π. (Κεφ. Α&Β)**

Κεφάλαιο Α

"Αντικείμενο και σκοπός της μελέτης"

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα μελέτη έχει σκοπό την διερεύνηση και διαπίστωση της σκοπιμότητας ίδρυσης Δημοτικής Επιχείρησης η οποία θα αναλάβει, ως αποκλειστικός φορέας, την διαχείριση και οργάνωση των κοινωνικοπολιτιστικών δραστηριοτήτων του Δήμου Πειραιά καθώς και την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.

Αναλυτικά η μελέτη:

- α) Αναλύει την υφιστάμενη πολιτιστική υποδομή - χώροι, εγκαταστάσεις, κοινωνικοπολιτιστικές δραστηριότητες που υπάρχουν στην περιοχή -
- β) Παραθέτει το πρόγραμμα του Δ.Π. και τις προοπτικές για την κοινωνικοπολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη των περιοχών της δικαιοδοσίας του.
- γ) Διερευνά τη σκοπιμότητα ίδρυσης ΔΕΠΑΠ.
- δ) Περιγράφει την σκοπιμότητα εφαρμογής του επενδυτικού προγράμματος κοινωνικοπολιτιστικής ανάπτυξης του Δ. Πειραιά, παραθέτοντας ορισμένα βασικά στοιχεία, όπως τις πηγές χρηματοδότησης, το κόστος των δραστηριοτήτων του προγράμματος κ.λ.π.
- ε) Προτείνει τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των επιμέρους δραστηριοτήτων.
- στ) Προτείνει το πλαίσιο λειτουργίας και οργανωτικής δομής της Δημοτ. Επιχ. και αξιολογεί τη βιωσιμότητά της.

Κεφάλαιο Β

"Υφισταμένη Πολιτιστική Κατάσταση"

"Κοινωνικοπολιτιστικές Δραστηριότητες"

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η παρούσα μελέτη ολοκληρώνεται σταδιακά και κάθε επιμέρους στάδιο ερευνάται και αναλύεται λεπτομερώς κάθε στοιχείο και δεδομένο, ώστε να υπάρχει μια πλήρης και ακριβής παρουσίαση έργου.

Στα επί μέρους στάδια που ακολουθεί η μελέτη προσδιορίζει την περιοχή μελέτης, συγκεντώνει στοιχεία με σκοπό να προσδιορίσει τις υπάρχουσες ανάγκες σε χώρους και εξοπλισμούς κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή δικαιοδοσίας του Δ.Π., εξετάζει την δυνατότητα υλοποίησης απ' αυτόν ενός προγράμματος κοινωνικο-πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής του, αναλύει τους παράγοντες εξέλιξης / δημογραφικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί, τουριστικοί, εκτιμά τις μελλοντικές ανάγκες.

Καταλήγει σε βασικές επιλογές που αποτελούν και το κεντρικό σημείο της μελέτης, όπως:

α) Επιλογή φορέα, β) οικονομικές επιλογές και γ) κοινωνικές - πολιτιστικές επιλογές. Διερευνά το νομικό πλαίσιο σύστασης, οργάνωσης και λειτουργίας της ΔΕΠΑΠ, προσδιορίζει το γενικό πρόγραμμα λειτουργικής διάρθρωσης της Επιχείρησης, καθορίζει το αναγκαίο προσωπικό και τους αναγκαίους για τη λειτουργία της επιχ. κανονισμούς. Τέλος αναλύει (Α) το επενδυτικό σχέδιο με βάση τεχνικές μελέτες που έχει εκπονήσει η τεχνική υπηρεσία του Δ.Π. (Β) το κόστος και τις πηγές χρηματοδότησης του Επενδυτικού Σχεδίου. (Γ) τη

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ & ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Βασική επιδίωξη του Δήμου και της υπό σύσταση Δημοτικής Επιχείρησης είναι η δημιουργία της απαραίτητης κοινωνικής και πολιτιστικής υποδομής στον Πειραιά, που σήμερα είναι σχεδόν υποβαθμισμένη, και πιο συγκεκριμένα:

(α) Πολιτιστικά:

- Δημιουργία και εξοπλισμός Πολιτιστικού κέντρου σε επίπεδο πόλης,
- Δημιουργία & εξοπλισμός Πολιτιστικών - Πνευματικών Κέντρων σε επίπεδο συναικίας ή γειτονιάς,
- Δημιουργία & εξοπλισμός Κέντρων Νεότητας,
- Οργάνωση και λειτουργία Ερασιτεχνικής Σχολής Χορού και Ρυθμικής - Γυμναστικής,
- Οργάνωση και λειτουργία Ερασιτεχνικής Σχολής Μουσικής,
- Οργάνωση και λειτουργία Θεατρικού Εργαστηρίου
- Οργάνωση και λειτουργία Σχολών Εικαστικών Τεχνών,
- Οργάνωση και λειτουργία Λαογραφικού Μουσείου,
- Οργάνωση εκθέσεων και καθιέρωση λαογραφικών εκδηλώσεων,
- Οργάνωση θεατρικών παραστάσεων και λοιπών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (συναυλίες κ.λ.π.),
- Ανάπτυξη πολιτιστικών - πνευματικών σχέσεων του Δήμου Πειραιά με άλλους Ελληνικούς Δήμους και Δήμους του Εξωτερικού.

Ο Πειραιάς ήταν ήδη κατοικημένος από το 2.000 π.Χ. όπως δείχνουν γραπτες μαρτυρίες ανασκαφές. Το 1.300 π.χ. οι Μίνες ήρθαν από τον Ορχομενό και αποίκισαν την νηχία (Μικρολίμανο). Το 507 π.χ. έγινε Δήμος Αττικής με τις μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη. Ο Θεμιστοκλής αντιλήφθηκε τη σημασία του μετά τους Περσικούς Πολέμους ορ-
λωσε και οχύρωσε το λιμάνι και το συνέδεσε με την Αθήνα με τα Μακρά Τείχη.

Ο Περικλής ανέθεσε στο Πολεοδόμο Ιππόδαμο την σχεδίαση της πόλης. Αυτός δούλεψε 20 χρόνια (451-431 π.Χ.) και πέτυχε να εντυπωσιάσει με το έργο του.

1) Στόν Ιππόδαμο οφείλεται, κυρίως, το πολεοδομικό σχέδιο και όχι κυριολεκτικά

γένεση της πόλης του αρχαίου Πειραιά. Η πόλη προϋπήρχε της περιόδου, στην οποία

υφαιτείται χρονικά η δραστηριότητα του Ιπποδάμου (451-431 π.χ.) και το λιμάνι είχε
διαμορφωθεί, με την εκτέλεση των απαραίτητων έργων και αναδειχθεί σε "Εμπόριον
Ελλάδος."

Από τότε ακολουθεί μια εναλλαγή ακμής και παρακμής, σημαδεμένη από τη μία από τις ιδόους ειρήνης και ευημερίας και από την άλλη από τις καταλήψεις από ξένους αρτιάτες, Ρωμαίους, Γότθους). Ντοκουμέντο της τότε πολιτιστικής ζωής είναι πολλά ήματα των ανασκαφών και τα δύο αρχαία θέατρα.

2) Ο Πειραιάς είχε χάσει τη σημασία του ως λιμενικού, Εμπορικού και-γενικότερα-ονομικού κέντρου πολύ πριν από την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης (330 μ.χ.) και ως μετά το καίριο πλήγμα που δέχθηκε, κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους, με την καταστροφή από τον Σύλλα (85 π.Χ.).

3) Οι νησιώτες αποίκισαν μετά την επανάσταση στον Πειραιά φέρνοντας πλούτο και πολιτισμό. 4) Το εμπορικό κέντρο και τα πλούσια αστικά σπίτια αναπτύχθηκαν γύρω από το λιμάνι (Κωνος, Νοταρά κλπ.), που ήταν και το κέντρο αστικής αναψυχής.

5) Ο κόσμος έπινε τη μύρα του και συζητούσε για δουλειές στο ρολαί του λιμανιού (το ρό. Χρηματιστήριο) ή το Τιτάνειο κήπο (Θεμιστοκλέους) ακούγοντας γνωστές ορχήστρες παίζουν.

6) Ο Πασαλιμάνι ήταν τόπος αναψυχής των Πειραιωτών. Στη Καστέλλα, πλατεία Αλεξάνδρας, είχαν οι καλοκαιρινές βίλλες των Αθηναίων, των λεγόμενων Βιλλαδόρων.

7) Ο Πειραιάς, μια σειρά από τις οποίες είχε σχεδιάσει ο Τσίλλερ. Βίλλες εξοχικές υπήρχαν πάνω από το Τουρκολίμανο (Μικρολίμανο). Το λιμάνι ήταν ψαράδικο με 1-2 παράγκες-ταβέρνες. Μόνο αργότερα πυκνοκατοικήθηκε αυτή η περιοχή, όταν δόθηκαν οικόπεδα στους πρόσφυγες.

8) Το ειδυλλιακό χαρακτήρα είχε και η Φρεαττύδα, που λάτρης της ήταν ο ποιητής Κάλυππος, γνωστός στην περιοχή σαν κυρ-Δημητράκης. Τέλος ο λόφος Προφήτη Ηλία στο ανατολικό μέρος κατοικήθηκε από Κρητικούς, που ήρθαν στη πόλη μετά το 1867.

9) Το 1922 λοιπόν ο Πειραιάς ήταν συγκεντρωμένος γύρω από το λιμάνι και τους δρόμους της Καστέλλας. Ήταν το μεγαλύτερο εμποροναυτικό και βιομηχανικό κέντρο Ελλάδας και συγχρόνως πνευματικό κέντρο με θέατρο και πνευματική ζωή που ανθούσε.

10) Η σημερινή του έκταση με τα κύματα των προσφύγων και αποίκων

Οι συνέπειες του πολέμου από Γερμανούς και συμμάχους με αποτέλεσμα πολλές ζημιές και θύματα.

Μεταπολεμικά άρχισε σταδιακά και συνεχίζεται μέχρι σήμερα η αποβιομηχάνιση του Πειραιά.

Ειδικότερα με τον νόμο της Δικτατορίας το 1971 που καθιέρωνε "ζώνες κινήτρων" η Αθήνα και ο Πειραιάς έπαψαν να προσελκύουν βιομηχανίες.

Παράλληλα άρχισε και η διόγκωση του τριτογενούς. Σταθμό στην πορεία για τον μετασχηματισμό της κεντρικής περιοχής του Πειραιά και της παραλιακής ζώνης (περιοχές που παρουσίασαν έντονη οικοδομική δραστηριότητα κατά την δικτατορία) αποτέλεσαν τα ισχυρά "κίνητρα" (αύξηση ΣΔ, δάνεια κλπ) που ηριμοδοτούσαν τον κερδοσκοπικό τομέα παραγωγής κατοικίας.

Η πολιτική αυτή οδήγησε εκτός των άλλων σε κατεδαφίσεις αξιόλογων κτιρίων του Πειραιά, που αντικαταστάθηκαν με πολυώροφα κτίρια κατοικιών και κτίρια γραφείων μεγάλων εταιριών.

Σ' αυτή την πορεία του "εκουγχρονισμού" του κέντρου κατεδαφίστηκε και το "Ρολόι" του Πειραιά με απόφαση του τότε Δημάρχου μετά πράξη ασέβειας προς την Πειραική ιστορική μνήμη διότι το κτίριο αυτό είχε συνδεθεί άρρηκτα με τη νεώτερη ιστορία της πόλης.

Παραδοσιακά κτίρια

Για την διάσωση και αναβίωση των παραδοσιακών κτιρίων, που έχουν απομείνει στο χώρο του αστικού κέντρου, επιβάλλεται μια βαθύτερη ανάλυση των παραγόντων που θα συντελέσουν στην προστασία, η οποία πρέπει να εκτείνεται σε πολλαπλά επίπεδα, κοινωνικά, οικονομικά, αισθητικά και κυρίως στη λήψη μιας σειράς μέτρων προς αυτή την κατεύθυνση. Οι προσπάθειες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα ελάχιστα έχουν αποδόσει και η εικόνα και οι τάσεις που ισχύουν μπορούν συνοπτικά να αποδοθούν ως εξής:

- ☛ Στο κέντρο του Πειραιά έχει απομείνει ένας μεγάλος αριθμός παραδοσιακών κτιρίων.
- ☛ Σε περιοχές με έντονη οικοδομική δραστηριότητα εκδηλώνονται πιέσεις για κατεδάφιση και αντικατάσταση με νέα κτίρια με βάση τον ισχύοντα συντελεστή δόμησης, που αξίζει να σημειωθεί ότι έχει απορρόησει υψηλές τιμές (βλέπε τιμές ΣΔ στο κέντρο Πειραιά) και από την άλλη πλευρά κάθε πρόταση για διατήρηση αξιόλογου κτιρίου "ως έχει" θεωρείται σαν μη ρεαλιστική.

που περιλαμβάνουν, σχολεία, κατοικίες κλπ. Ορισμένα μάλιστα από αυτά έχουν ζημιές από τους σεισμούς. Το κόστος για την αποκατάσταση και αναβίωση τους είναι αρκετά ψηλό και επομένως αν δεν ληφθούν μέτρα απειλούνται με ερείπωση και εγκατάλειψη.

Η στάση των ιδιοκτητών αξιόλογων κτιρίων στις ρύσεις που προτείνονται μέχρι σήμερα.

α. Ο ιδιοκτήτης τηρεί την διαδικασία που του προτείνεται.

β. Επιδκευάζει, αναστηλώνει, συντηρεί το σπίτι του (ελάχιστες περιπτώσεις).

γ. Υπονομεύει το κτίριο, ώστε να φαίνεται αδύνατη η συντήρηση του (καταργεί τη στέγη, υπονομεύει τα θεμέλια κλπ) και τελικά το κτίριο καταρρέει.

Σε άλλη περίπτωση το κατεδαφίζει μόνος του.

Σημειώνεται ότι τελικά δεν υπάρχουν τα κατάλληλα στοιχεία ώστε να εκτιμηθούν ποσοτικά οι παραπάνω περιπτώσεις. Είναι όμως αξιοσημείωτο από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Γενικοί στόχοι

Οι γενικοί στόχοι των προτάσεων οι οποίοι συνδέονται με την παραγωγή κτισμένου χώρου γενικότερα είναι οι εξής:

- ❖ Οι προσπάθειες πρέπει να στραφούν αντίρροπα προς την σημερινή τάση "πολυκατοικιοποίησης" και την σημαντική αύξηση του βάρους του κερδοσκοπικού εμπορικού τομέα, που είχε σαν αποτέλεσμα την παραγωγή υποβαθμισμένου περιβάλλοντος.
- ❖ Μελλοντικός επιδιωκόμενος στόχος θα πρέπει να είναι μια πολιτική ανάληψης των ήδη υποβαθμισμένων περιοχών, στις οποίες με τις κατάλληλες ρυθμίσεις, θα ενταχθούν τα παραδοσιακά κτίρια, που έχουν απομείνει σ' ένα σύστημα συσχετισμού των παραδοσιακών στοιχείων του χώρου. Σημειώνεται ότι η διατήρηση, προστασία και αναβίωση παραδοσιακών κτιρίων, πέρα από την σημασία που έχει, αυτόνομα μπορεί να συμβάλλει θετικά στην αναβάθμιση της άμεσης περιοχής τους.

Οικιστική δομή

Πολεοδομικές ενότητες - Πληθυσμιακή κατανομή

Στον Δήμο Πειραιά υπάρχουν τμήματα με ιδιαίτερα ονόματα (τοπωνύμια) ακόμα και σε περιοχές που η αστικοποίηση έχει προχωρήσει.

νάστευσης είτε από τις παλιές γειτονιές του Δήμου.

Η έννοια της "γειτονιάς" με την σημασία που της έδινε η ύπαρξη κοινωνικών σχέσεων και επικοινωνίας των κατοίκων μιας περιοχής φαίνεται ότι υπάρχει και σήμερα σε ορισμένες περιοχές όμως ο ακριβής προσδιορισμός και η οριοθέτηση τους θα απαιτούσε ειδική έρευνα που εκφεύγει από το πλαίσιο αυτής της μελέτης.

Ενας πρώτος διαχωρισμός ανάλογα με τον βαθμό ανάπτυξης και αστικοποίησης καθώς και των κοινωνικών και οικονομικών χαρακτηριστικών των κατοίκων θα μπορούσε να διαχωρήσει τον Πειραιά σε δύο μεγάλες ενότητες.

Με διαχωριστική γραμμή την Πειραιώς και την γραμμή του τράνου η μία ενότητα περιλαμβάνει την κεντρική περιοχή και το Ν. Φαληρό ενώ η δεύτερη περιλαμβάνει τις βόρειες περιοχές και την Παλιά Κοκκινιά.

Οι περιοχές Χαμίνια, Ταμπούρια, Μανιάτα, που περιλαμβάνονται στην δεύτερη ενότητα, αν και εντός σχεδίου, έχουν όλα τα χαρακτηριστικά υποβάθμισης του Δυτικού Λεκανοπεδίου:

- μία στελεζωτή παράθεση κατοικιών χωρίς ελεύθερους χώρους
- ανάμιξη ασυμβίβαστων χρήσεων στις περιοχές κατοικίας και κατοικίας ανάμεσα σε βιομηχανίες - βιοτεχνίες
- πλήρη έλλειψη κοινωνικού εξοπλισμού

Στις περιοχές αυτές σήμερα κατοικούν 82.500 κάτοικοι.

Ο Δήμος έχει χωριστεί σε πέντε Διαμερίσματα.

Η γεωγραφική διαίρεση και η πληθυσμιακή κατανομή φαίνεται στον ακόλουθο χάρτη.

(Χάρτης 2)

Χρήσεις Γης (Σχ. Α3)

Γενικά

Η γεωγραφική κατανομή των χρήσεων κατά κατηγορία έχει βασιστεί σε στοιχεία της Ε-ΣΥΕ και σε επιτόπια έρευνα η οποία περιέχει λεπτομερέστερα στοιχεία για ωρισμένες χρήσεις που έχουν ειδικότερη για την μελέτη.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ειδικές έρευνες έχουν γίνει:

α. στην περιοχή που είναι συγκεντρωμένη η βιομηχανία, βιοτεχνία (Γκάζι - Παπαστράτου)

β. κεντρική περιοχή Δήμου Πειραιά

γ. τοπικά κέντρα

δ. παραθαλάσσια ζώνη από Ν. Φάληρο έως την Σχολή Δοκίμων

Οι κατηγορίες χρήσεων γης, τα ποσοτικά μεγέθη και η ποσοστιαία αναλογία των χρήσεων στο σύνολο της έκτασης περιέχονται στον πίνακα ... ενώ στον πίνακα 15 έγινε ανάληψη της κατανομής των χρήσεων επίπεδο διαμερίσματος.

Από τα στοιχεία του πίνακα 14 - συνάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

α. Το 65% της επιφάνειας που αντιστοιχεί σε 695 εκτάρια περίπου καλύπτεται από την κατοικία και το οδικό δίκτυο.

β. Σημαντική έκταση (23 Ha) καλύπτουν οι ιδιαίτερες χρήσεις (στρατόπεδα, πάρκινγκ, αθλητικές εγκαταστάσεις, νεκροταφεία), κατά το μεγαλύτερο ποσοστό υπερτοπικού χαρακτήρα.

γ. Αξίζει να σημειωθεί ότι για τον αθλητισμό και την αναψυχή η μεγαλύτερη έκταση καλύπτεται από υπερτοπικές δραστηριότητες.

Αθλητισμός υπερτοπικής εμβέλειας: 9,24 Ha

Αθλητισμός επιπέδου πόλης: 1,84 Ha

Αναψυχή υπερτοπική: 32 Ha

Αναψυχή επιπέδου πόλης: 2,46 Ha

δ. Η αναλογία ελεύθερων χώρων αναψυχής, υπερτοπικού και τοπικού χαρακτήρα (παραθαλάσσια ζώνη, Δηλαβέρη) φθάνει μόλις τα $2,93 \text{ m}^2/\text{κατ}$ που αν συγκριθεί με την παραδεκτή ($10 \text{ m}^2/\text{κατ}$) είναι πολύ μικρή.

ε. Το πράσινο και οι πλαστικές καλύπτουν 23 Ha που αντιστοιχούν στο 2,12% της επιφάνειας του Δήμου.

στ. Οι κεντρικές λειτουργίες, σε μεγάλο ποσοστό υπερτοπικό χαρακτήρα, ιδιαίτερα στον τομέα της διοίκησης (γραφεία μεγάλων εταιριών, τράπεζες κλπ.) αναπτύσσονται σε μία επιφάνεια 35 Ha.

λήρου).

Άμεση συνέπεια των εγκαταστάσεων υπερτοπικής σημασίας είναι η προσέλευση μεγάλου αριθμού εργαζομένων, κύρια στο κέντρο, καθημερινά αλλά και περιστασιακά, επισκεπτών για τους χώρους εκθέσεων, το γήπεδο Καραϊσκάκη και το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας.

η. Η βιομηχανία - βιοτεχνία καλύπτουν 60 Ha που αντιστοιχεί σε ποσοστό 6% της συνολικής επιφάνειας ενώ για τον Τουρισμό (Ζέα και Μικρολίμανο) αντιστοιχούν 8 Ha δηλαδή το 0,78% της επιφάνειας του Δήμου.

Από τα στοιχεία του πίνακα 15, όπου εμφανίζεται η κατανομή των χρήσεων γης κατά διαμερίσματα συνάγονται τα εξής:

α. Οι ιδιαίτερες χρήσεις είναι χωροθετημένες στα διαμερίσματα 2,3,4 με ιδιαίτερη έμφαση στα διαμερίσματα 3 και 4.

β. Η βιομηχανία στα διαμερίσματα 2,3,4,5 και η βιοτεχνία στα 2,4 και 5.

γ. Μεγάλο ποσοστό αμιγούς κατοικίας εμφανίζεται στο διαμέρισμα 1 (26%) και 5 (21%) ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό γενικής κατοικίας εμφανίζεται στο διαμέρισμα 4 (34%).

δ. Από την εμβαδομέτρηση που έγινε σε χαρακτηριστικές λειτουργίες του Δήμου σημειώνεται I) η μεγάλη έκταση (10 Ha) που καταλαμβάνει η Σχολή Δοκίμων στο Διαμέρισμα 1 όπου και το αίτημα των κατοίκων να ανοιχθεί το κολλυμβητήριο της Σχολής στο κοινό θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν μίνιμουμ διεκδίκηση, και II) η έκταση του Χατζηκυριάκειου ορφανοτροφείου (3,64 Ha).

Τέλος το πρώην εργοστάσιο Δηλαβέρη (1,84 Ha) που διαμορφώνεται σε πάρκο από τον Δήμο μετά από πολυετείς αγώνες μπορεί να θεωρηθεί σαν σημαντικό στοιχείο αναβάθμισης για το διαμέρισμα 5.

Κατοικία

Ο διαχωρισμός σε αμιγή και γενική κατοικία συναντιέται σε περιοχές του Δήμου. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ και της... που έχουν απεικονιστεί στον χάρτη Α3, θύλακες αμιγούς κατοικίας εμφανίζονται στις περιοχές Ταμπούρια, Καραβά, Χατζηκυριάκειο,, Καλαϊπόλη και Προφήτη Ηλία. (Βλ. και χάρτη 3 του τεύχους)

Στις πυκνές περιοχές οι οικοδομικές - βιοτεχνικές και εργοστασιακές αναπτύξεις σε μεγάλο βαθμό τον χαρακτήρα της αμιγούς κατοικίας ενώ στην παλιά Κοκκινιά η εγκατάσταση οχλουσών εγκαταστάσεων, όπως είναι τα βυρσοδεψεία μέσα στις περιοχές κατοικίας, αποτελεί το πιο σημαντικό στοιχείο υποβάθμισής της.

Θύλακες κατοικίας υπάρχουν στην περιοχή βιομηχανίας - βιοτεχνίας Παπαστράτου, μ' τ' αψύ των σιδηροδρομικών γραμμών του Ο.Σ.Ε. και στη ζώνη βιομηχανίας - βιοτεχνίας τ' Πειραιώς.

Υπάρχον απόθεμα κατοικιών - Συνθήκες στέγασης

Στο τμήμα αυτό της μελέτης εξετάζονται οι συνθήκες στέγασης με βάση τα απογραφικά στοιχεία της ΕΣΥΕ του 1971.

Τα απογραφικά στοιχεία είναι συγκεντρωμένα στους πίνακες που ακολουθούν:

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα ο αριθμός των μη κανονικών κατοίκων είναι ελάχιστος. Σημειώνεται βέβαια ότι σύμφωνα με την ΕΣΥΕ ο ορισμός "μη κανονική κατοικία" αποτελεί ορισκή περίπτωση.

Πηγή ΕΣΥΕ: Απογραφή πληθυσμού - κατοίκων 1971.

Προβλήματα - Δυνατότητες

Προβλήματα

Ο περιβάλλον χώρος δεν καλύπτει τις σύγχρονες απαιτήσεις για ικανοποιητικό επίπεδο ζωής.

Η ρύπανση της ατμόσφαιρας και της θάλασσας, γενικότερα προβλήματα του λεκονοπεδίου και η έλλειψη κοινωνικού εξοπλισμού και ελεύθερων χώρων η ύπαρξη στον ίδιο χώρο μη συμβατών χρήσεων π.χ. κατοικία και σχολεία σε άμεση γειτνίαση με οχλούσες βιοτεχνίες αποτελούν τα κύρια στοιχεία που συνθέτουν την εικόνα της υποβάθμισης για όλη την περιοχή. Η υποβάθμιση εμφανίζεται στις διάφορες περιοχές του Δήμου του Πειραιά με διαφορετικά χαρακτηριστικά και ένταση και μ' αυτήν την οπτική σ' ένα δεύτερο επίπεδο αξιολόγησης ο Δήμος θα μπορούσε να διαχωρισθεί σε "προνομιούχες" και "μη προνομιούχες" περιοχές.

Ο κοινωνικός εξοπλισμός είναι ανεπαρκής τόσο σε επίπεδο πόλης όσο και σε επίπεδο γειτονιάς. Η έλλειψή του αποτελεί το βασικό στοιχείο υποβάθμισης και η κάλυψη των αναγκών θεωρείται πρωταρχικής σημασίας.

Οι χώροι εργασίας παρέχουν δυσμενείς συνθήκες στέγασσης και περιβάλλοντος. Ιδιαίτερα στις περιοχές Γκάζι - Παπαστρέτου, Λεύκα και Κοκκινιά, όπου υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση μικρών και οχλουσών βιοτεχνιών, οι συνθήκες του περιβάλλοντος χώρου αλλά και των κτισμάτων είναι άθλιες.

Οι χώροι αναψυχής εμφανίζονται σε ελάχιστα ποσοστά. Ιδιαίτερα στο βόρειο και ανατολικό τμήμα του Δήμου είναι ανύπαρκτες ακόμα και οι ηλιετές. Σημειώνεται επίσης η δέσμευση της ακτής.

Στις μεταφορές επισημαίνονται τα προβλήματα της δημόσιας συγκοινωνίας. Το πρωτεύον δίκτυο αρτηριών εμφανίζει υψηλούς φόρτους κυκλοφορίας λόγω του λιμανιού και του υπεροπτικού χαρακτήρα του κέντρου κυρίως.

Ο μέσος πραγματοποιημένος συντελεστής σε όλη την έκταση του Δήμου Πειραιά εκτιμάται σε 1,15 (με μέσο θεσμοθετημένο ΣΔ 3,14), που αντιστοιχεί στο 36,6% του μέσου επιτρεπόμενου.

Το πράσινο

Σε σχέση με τους "πράσινους" χώρους σημειώνουμε τα ακόλουθα:

- ⇒ Δεν υπάρχει διαμορφωμένο πάρκο επιπέδου πόλης. Σημαντικοί χώροι πρασίνου που μπορούσαν να αποτελέσουν πάρκο πόλης είναι δεσμευμένοι ή ιδιωτικοί. Οι λόφοι έχουν καταληφθεί από κτίρια.
- ⇒ Έλλειψη ελεύθερων χώρων και πρασίνου στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία.
- ⇒ Έλλειψη πρασίνου που να απομονώνει τις βιομηχανίες - βιοτεχνίες από την κατοικία.
- ⇒ Δεν έχει προβλεφθεί δενδροφύτευση στους κύριους άξονες κυκλοφορίας.

Στο επίπεδο της άμεσης περιοχής της κατοικίας σημειώνουμε τα εξής:

- ⇒ Σε όλες τις περιοχές διαπιστώνεται έλλειψη πρασίνου σε επίπεδο γειτονιάς. Δεν υπάρχει πρόβλεψη για υπαίθριο χώρο παιχνιδιού για μικρά παιδιά στον άμεσο χώρο της κατοικίας.

νονται χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων.

☛ Ελήλειψη πρασίνου στις αυλές των σχολείων.

☛ Η αναψυχή σε ελεύθερο χώρο για τους κατοίκους του Πειραιά είχε συνδεθεί άμεσα με τις δυνατότητες που παρέχουν οι ακτές και η θάλασσα.

Σήμερα από τα 17,5 χλμ. ακτής τα 7 χλμ. είναι δεσμευμένα από το λιμάνι τα 1,5 χλμ. από τη Σχολή Δοκίμων και τα 4 χλμ. από τις Μαρίνες.

Για τους κατοίκους απομένουν τα βραχάκια της Πειραιϊκής και η πλάζ βοτσαλώδια.

Συνθήκες προσφοράς

Υφιστάμενες μονάδες

Στο Δήμο Πειραιά υπάρχουν 2 νοσοκομεία:

α. Το Τζάνειο Γενικό Νοσοκομείο δυναμικότητας 350 κλινών.

β. Το Διαγνωστικό και Θεραπευτικό Ινστιτούτο "Μεταξά" δυναμικότητας 460 κλινών.

Επίσης στον Πειραιά υπάρχουν ιδιωτικές κλινικές με συνολική δύναμη 1500 κλινών. Από αυτά τα 1000 αφορούν χρόνια νοσήλια και τα 200 αφορούν μαιευτική.

Πρόνοια

Παιδικοί σταθμοί

Στον Πειραιά λειτουργούν 6 κρατικοί παιδικοί σταθμοί δυναμικότητας 70 παιδιών και πρόκειται να λειτουργήσουν άλλοι δύο. Επίσης λειτουργούν ο Σταθμός του ΠΙΚΠΑ και ο παιδικός σταθμός των Δημοσίων Υπαλλήλων.

Από την πλευρά της ιδιωτικής πρωτοβουλίας λειτουργούν 2 ειδικό παιδικοί σταθμοί για καθυστερημένα παιδιά.

Οι κρατικοί σταθμοί στεγάζονται σε ενοικιασμένα κτίρια.

Ορφανοτροφεία

Λειτουργούν δύο ορφανοτροφεία:

☛ Το Χατζηκυριάκειο Θηλέων.

☛ Το Τζάνειο Αρρένων.

είναι υπό δημοπράτηση δύο ΚΑΠΗ.

Γηροκομείο

Λειτουργούν 2 Γηροκομεία, ένα εκκλησιαστικό και τ'άλλο ίδρυμα, που λειτουργεί χάσει των κληροδοτημάτων Α.Ρωμανίδη και Β.Αθανασίου και απλώς Προεδρεύεται από τον εκάστοτε Μητροπολίτη Πειραιά.

Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

- Λειτουργεί 1 βρεφονηπιακός δυναμικότητας 61 παιδιών.

Εκπαίδευση

Στον Πίνακα 23 εμφανίζονται τα στοιχεία που δίνουν μια εικόνα για το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού του Δήμου Πειραιά διαχρονικά για τα έτη 1971 και 1981. Διαπιστώνεται εδώ η θεαματική αύξηση των πρωτοβάθμιων σχολίων, μια μικρότερη αύξηση των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης, επίσης μια δραστική μείωση του αριθμού των αναλφαβητών. Επίσης στον ίδιο πίνακα καταχωρούνται τα αντίστοιχα μεγέθη για το σύνολο της Ελλάδας.

Στοιχειώδης και μέση Εκπαίδευση

Η διάρθρωση της στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης φαίνεται στους Πίνακες 24, 25, 26, 27 και 28.

Η έλλειψη κυριακού εξοπλισμού είναι προφανής. Το μεγαλύτερο ποσοστό των σχολείων στεγάζονται σε μισθωμένα κτίρια, τα οποία είναι ακατάλληλα για σχολεία.

Ανώτατες Σχολές:

Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή Πειραιά:

Συνολικά 9.000 σπουδαστές

Ενοίκια 19.999.200/έτος

Σημείωση:

Κτιζεται νέο κτίριο μεταξύ των οδών Καραολή - Δημητρίου, Δεληγιώργη, Τσαμαδού, Θεάτρου, προϋπολογισμού 1.000.000.000 δρχ. με χρόνο αποπεράτωσης 1989 (χρόνια).

Σχολή Ναυτικών Δοκίμων

Ανώτερες Σχολές ΔΗΜΟΣΙΕΣ:

α. Τ.Ε.Ι. Πειραιά, 7.000 μαθητές περίπου.

β. Ράλλης Ακαδημία, 1.000 μαθητές περίπου.

β. και οι δύο Σχολές υπάγονονται σε ενιαίο κτιριακό συγκρότημα και πληρώνουν στο ενοίκιο:

$$12 \times 195.000 = 2.340.000 \text{ δρχ.}$$

β. Η Ράλλειος Ακαδημία από το Σχολικό έτος 1986 - 1987 εντάσσεται στα ανώτατα παιδευτικά ιδρύματα.

Μέσες Τεχνικές Σχολές ΔΗΜΟΣΙΕΣ:

α. 1η Τεχνική και επαγγελματική Σχολή Πειραιά: δυναμικότητα 350 μαθητές, ενοίκιο 11.130.000/έτος.

β. 2η Τεχνική και επαγγελματική Σχολή Πειραιά: δυναμικότητα 345 μαθητές, ενοίκιο 4.400.000/έτος.

γ. 3η Τεχνική και επαγγελματική Σχολή Πειραιά: δυναμικότητα 189 μαθητές, ενοίκιο 3.948.000/έτος.

δ. 4η Τεχνική και επαγγελματική Σχολή Πειραιά: δυναμικότητα 147 μαθητές, ενοίκιο 5.892.960/έτος.

Μέσες Τεχνικές Σχολές ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ:

α. Απόστολος Παύλος, 168 μαθητές.

β. Πρωταγόρας 50 μαθητές.

γ. Ναυτικό Λύκειο "ΝΗΡΕΥΣ" 37 μαθητές.

Σχολές Μουσικής

1.

Ωδείο Πειραιϊκού Συνδέσμου, Καραϊσκού 10 & Σωτήρος, 810 μαθητές.

2. Αισθητική Σχολή Μουσικής, Αλκιβιάδου 84, Πειραιάς, 70 μαθητές.

3. Μουσική Σχολή Πειραιά, Ζαννή 84, 54 μαθητές.

4. Ωδείο "Μουσική Παιδεία", Αλκιβιάδου 143, Πειραιάς, 228 μαθητές.

5. Σχολή Βυζαντινής Μουσικής Ι.Μ. Πειραιώς, Αγ. Παρασκευής 78, 71 μαθητές.

6. Παράρτημα Εθνικού Ωδείου, Διοβουνιώτου 14 Πειραιάς, 250 μαθητές.

7. Παράρτημα Ελληνικού Ωδείου, Βασ. Παύλου 6, Ν. Φάληρο, 20 μαθητές.